

SZAKDOLGOZAT

Farkas Péter

2019.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Rendészettudományi Kar

Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék

A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet fogalma, kialakulása, kapcsolata és fejlődése

Konzulens neve, beosztása:

Dr. Christián László r. ezredes PhD egyetemi docens

Szakfelelős:

Dr. Christián László r. ezredes PhD egyetemi docens

Készítette:

Farkas Péter

Budapest

2019.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
Témaválasztás indoklása	7
Történelmi áttekintések	8
A magánbiztonság kialakulása	8
Az önkormányzati rendészet létrejötte és felemelkedése	17
A magánbiztonság, és az önkormányzati rendészet meghatározása	21
Önkormányzatiság, mint autonómia	21
A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet fogalma és kapcsolata	22
Biztonság – közbiztonság – magánbiztonság	22
Rendészet – Rendvédelem	32
Városi rendőrség – önkormányzati rendőrség – önkormányzati rendészet	47
Külföldi megközelítések	55
A magánbiztonság nemzetközi példákon keresztül	55
Amerikai Egyesült Államok	55
Dél-Korea	56
Az önkormányzati rendészet külföldi szemszögből	57
Belgium – Helyi Rendőrség (Lokale Politie)	57
Franciaország – Városi Rendőrség (Police Municipale)	58
Olaszország – Városi Rendőrség (Polizia Municipale)	58
Románia – Csendőrség (Jandarmeria Romana)	59
Mexikó – Önkormányzati Rendőrség (Policia Municipal)	59
Görögország – Városi Rendőrség (Municipal Police)	60
Argentína – Buenos Aires-i Rendőrség	61
Indonézia – Közszolgálati Rendőrség (Polisi Pamong Praja)	61
Ausztrália – Önkormányzati őr (Council Ranger)	62
Hasonlóságok és különbségek	63
Szakmai észrevételek és javaslatok	64
Vezetőkkel szemben támasztott követelményekről	64
Az önkormányzati rendészet érdekképviselése	68
Bűnmegelőzési funkció bővítés az önkormányzati rendészetben	69
Lehetséges jövőképek a magánbiztonságban	72
Az önkormányzati rendészetről	75
Alkalmassági követelmények	77
Fluktuációs problémák	78

Befejezés	79
Feldolgozott irodalom	81
Felhasznált források:	84
Ábrajegyzék	85
Függelékek.....	86
A konzultációkon történő részvétel igazolása	87
„Plágium-nyilatkozat”	88
Felhasználási nyilatkozat	89

Bevezetés

A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet dolgozóinak tevékenységében szerteágazó feladatokat kell ellátnia a jogszabályok és belső normák, a szakmai követelmények, a társadalmi elvárások, és nem utolsósorban a várható biztonsági kockázatok figyelembe vételével.

1. Kép NKE logó

Jelen szakdolgozatban célként határoztam meg, hogy a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet lényegesebb problémáit is ismertessem (saját tapasztalatok és tanulmányok alapján), és azokra is megoldási javaslatokat tegyek.

A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet meghatározásánál figyelemmel kell lenni a többrétű kockázatokra és kihívásokra, és a tevékenységekkel szemben a civilek által megfogalmazott elvárásokra és szükségletekre is.

A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet alkalmazását az egyes új biztonsági fenyegetések kezelésében már felvetették, mint a migráció és terrorcselekmények megelőzése esetén.¹ Utóbbi esetre jó példa a 2015-ös budapesti illegális bevándorlási hullám, amikor a Keleti Pályaudvaron rendkívül erős nyomás alakult ki, melyben a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság a Fővárosi Önkormányzat támogatásával megalkotta a tranzitónákat, és azokat mindvégig teljes kontroll alatt tartotta az állományával. A magánbiztonság bűnmegelőzési szerepén túl az őrzés-védelemben van jelentősége, ugyanis a 2015-ös fokozott illegális menekült hullám idején a menekült táborokat többek közt biztonsági őrök is vigyázták a közbiztonsági állapotokat.² Ezzel jelentős kapacitása szabadult fel a rendvédelmi szerveknek, hogy az objektum őrzési feladatokat átadták a magánbiztonsági vállalkozásoknak. A kb. 100 ezer fős magánbiztonsági ágazat formaruhás jelenléte kétségtelenül visszatartó erőt képez a jogellenes tevékenységektől, azonban a hatásköröket érdemes lenne felülvizsgálni a hatékonyság érdekében. Ezekben a feladatokban azonban az önkormányzati rendészetnek is komoly feladatai lehetnek, különösen azokon a területeken és csomópontokon, ahol nagy a közlekedő ill., tartózkodó emberek száma, valamint azok a kiemelt létesítmények, amelyek működésük szempontjából létfontosságúak az állami-, és a közigazgatási szférában. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet csupán kiegészíti (segíti) az állami rendvédelmi szerveket a hatékonyabb feladatellátásban, és nem helyette végzi el a feladatokat.

¹ Dr. Fialka György: *Új elnök a vagyonvédelmi kamara élén*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2017. 24. évfolyam 2. szám 6-7. old.

² Valenta László: *Az új vagyonvédelmi törvény a szakma presztízsén is javítana*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, 2016., 135. old.

További új kockázatokként jelentek meg még a magánbiztonság önvédelmi képességének fokozása, és a rendészeti szervek militarizációi is³, amivel részben foglalkozni kívánok a jelen témában.

Jelen szakdolgozatommal fel kívánom hívni az olvasók figyelmét azokra a kérdésekre, melyeket részben eddigi tanulmányaim során ismertem meg, valamint a korábbi magánbiztonsági, és a jelenlegi önkormányzati rendészeti pályafutásom során szembesültem, hogy a szakma színvonalának és hatékonyságának emeléséhez hozzájáruljak. Az eddigi munkám során számos esetben talákoztam olyan alapvető és speciális problémákkal, melyekkel foglalkozni kell. Ezért a jelen szakdolgozatomat elsősorban azoknak ajánlom, akik törekszenek javítani a felismert szakmai problémákon, mind az egyéni érdekeket, mind a közösségi érdekeket védve.

A szakdolgozatom további célja a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet fejlesztése, és népszerűsítése azáltal, hogy az olvasókban is megfogalmazódnak újabb, és újabb gondolatok, kérdések, ill., kritikák, melyek a későbbiekben bírhatnak még jelentőséggel. A kutatási módszereim javarészt a két szakterület meghatározó vezetőinek nyilatkozatainak értelmezése, az általuk publikált szakirodalom felhasználása; valamint kihasználva az internet adta lehetőségeket, a külföldi elmélet és gyakorlat rövid bemutatása és összehasonlítása a hazai modellel.

Az elmúlt években a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet egyre nagyobb jelentőséget kapott a jogalkotóktól, mivel az egész közbiztonságnak a részét képezik, és egyre nagyobb szerep jut ezen ágazatoknak is. Ebből adódóan a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet újra felfedezése is elkezdődött, és a közel múltban már számos könyv, publikáció, valamint önálló szócikkek jelentek meg. Előre láthatólag ez a két szakterület a jövőben is tovább fog fejlődni a külföldi modellek példájára, ezért érdemes az eddig történeteket és a lehetséges jövőképeket megvizsgálni.

Az elkészített szakdolgozat segíthet hozzájárulni ahhoz a sok éves hiány pótlásához, amely bemutatja a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet lényegét, a két ágazat közötti kapcsolatot, az azonosságait és a jól elhatárolható különbségeit, továbbá a fejlődési lehetőségeket, és intézményeit.

³ Dr. Szabó Csaba: *A személy- vagyontvédelem jogi kihívásai rendészeti megközelítésben*, Magyar Hadtudományi Társaság XIX. kötet, 2017., 357. old.

Témaválasztás indoklása

Szakedolgozatom témája mind a magánbiztonságra és mind az önkormányzati rendészetre kivetődik, melynek oka, hogy mind két ágazatban vannak saját tapasztalataim. Pályakezdőként fegyveres vagyónörként kezdtem el dolgozni, és számos pénzügyintézetben láttam el a szolgálatot, különböző magánbiztonsági vállalkozások alatt, de volt alkalmam megismerni más jellegű őrszolgálati formákat is (pl. ipari telephelyeken,

2. Kép NKE-RTK logó

irodaházakban, rendezvényeken, kereskedelmi egységekben). Pályafutásom elején még a bankbiztonsági szakterület érdekelt, mely izgalmasnak és kihívásokkal telinek tűnt, így azon az irányvonalon kezdtem el önképezni magam. Néhány év után rá kellett döbbernem, hogy a biztonsági kérdések nem jelentenek különösebb prioritást a döntésre jogosultak felsővezetők számára (legalább is, amíg baj nem történik), és a szakmai fejlődések, ill., törekvések se voltak elismerve, így egy idő után felhagytam a magánbiztonsági pályafutásommal. Később áttértem az önkormányzati rendészeti területre, és Magyarország legnagyobb önkormányzati rendészeti szervéhez kerülve számos szakterületi tevékenységet ismerhettem meg, és pár év után jóval több lehetőséget láttam, hogy megéri befektetni a tanulásba, így motivált az is, hogy elvégezzem a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán a Rendészeti Igazgatás szakon a biztonsági szakirány önkormányzati rendészeti specifikációját. Ezen szakirány különlegessége, hogy az eddigi első ilyen képzésben részesült csapatnak lehettem a tagja, mely számomra nagy jelentőséggel bír, azon túl, hogy olyan szakmabeli emberekkel is lehetőségem volt megismerkedni, akik részben hasonló, részben különböző szaktudással és tapasztalatokkal rendelkeznek, amely megismerése hozzájárult a szakmai látószögem kiszélesítéséhez, amely két fő területe a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet. Tekintettel arra, hogy a szakmai gyakorlataim is ugyanezen két fő szektorokat érinti, ezért úgy döntöttem, hogy a szakedolgozatom is olyan témával foglalkozzon, amely az egész egyetemi képzéséből adódóan mind két területre kihat.

A szakedolgozat tartalmaz olyan részeket, amelyek mind magánbiztonságra, mind az önkormányzati rendészetre, ill., kizárólag csak az egyikre, vagy a másikkra vonatkoznak, melyek elkülönítve jelennek meg.

A szakedolgozat témájával kapcsolatban igyekeztem felkutatni olyan szakirodalmakat, ill. a szakma meghatározó vezetőinek a publikációit-nyilatkozatait, melyekkel tisztázhatóak és egymástól megkülönböztethetőek a legfontosabb fogalmak. Ennek során világossá válik, hogy miért fontos a feltárt anomáliák mielőbbi orvoslása a nagyobb hatékonyság érdekében.

Történelmi áttekintések

Ebben a fejezetben csak rövid áttekintést kívánok adni a magánbiztonság és az önkormányzati rendszert megjelenéséről és a jelenig való lényegesebb fejlődéséről.

A magánbiztonság kialakulása

A magántulajdon védelme jogilag csak a 90-es évek óta van jelen Magyarországon, azonban a magántulajdon védelme akár az őskorig is visszavezethető lenne, hiszen a saját tulajdont képező vagyon megóvása mindenkinek az érdeke volt. Az őskorban az élelem védelmét jelentette, de az ókorban már szervezett formában vigyázták a közbiztonságot és az uralkodó osztályt. A későbbiekben, ahogy nőtt a távolság a szegények és a gazdagok között, úgy igény lett a felsőosztály vezetőinek a védelmére is, azonban ezeket semmilyen szabályzat nem kötötte, csak annak a személynek a szava, akit védelmeztek. Kezdetben volt rá példa, hogy a földbirtokosok felfogadtak olyan személyeket, akik a rabszolgákat és a termények őrzését végezték, bár ez a féle önvédelmi tevékenység nem azonos a magánbiztonsággal.⁴ A vagyonosok tulajdonát képező dolgok védelmét már fizikai-mechanikai védelemmel is óvni kezdték. Az ablakokra, és az ajtókra rácsok kerültek, kerítésekkel határolták el a saját területeket, és örök vigyázták az értékeket. Az egzisztenciális távolság növekedésével a közbiztonság kockázata is arányosan növekedett, hiszen, akinek egyre inkább nélkülöznie kellett, az annál inkább hajlamosabb volt arra, hogy jogellenes cselekményt kövessen el (pl. éhezés esetében élelem lopását). A történelem folyamán számos szervezet, ill., olyan foglalkozás jött létre, mely a közbiztonságot szolgálta (líktor, hajdú, éjjeli őr, pandúr, csendőr, csósz, erdőkerülő, iparőr, stb.).⁵ Hivatalosan magánbiztonság nem létezett, jogok és kötelességek nem voltak meghatározva, azonban volt rá gyakorlat, hogy megbízás és csendőrhatósági engedély alapján más magántulajdonát védhesse valaki. Az ipari forradalom idején a termelés és vele együtt a munkanélküliség ugrásszerűen megnőtt, ezért a védelem iránti igény is jelentősebb lett, így létrejöttek az üzemrendszetek, majd a 19. század végén már lehetőség volt az elektronikus biztonságtechnikára is, mely leginkább a pénzintézeteknél volt jelen, ahol rendszerint jelentős mennyiségű pénzt és egyéb értékeket tároltak.

3. Kép Pandúr

A II. világháborút követően felszámolásra került a csendőrség, és egy újjászervezett rendőrséget hoztak létre, mert jelentős veszteségek keletkeztek a háborús időszakban. Az új rendőrség szovjet mintára lett

⁴ Dr. Christián László: *A magánbiztonság elméleti alapjai*, Nemzeti Közszerzői Egyetem, 2014. 8. old.

⁵ Dr. Christián László: *Személy- és vagyonvédelem*, Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2014., 9. old.

átszervezve. Az alulról történő önszerveződés ekkor még nem volt lehetséges, és az ilyen jellegű civil szervezetek felszámolásra kerültek.

Magyarországon a II. világháború után jöttek létre az üzemrendészeti szervek (mivel itthon a mezőgazdaság volt inkább jelen), melynek jogait és kötelességeit elsőként a 29/1976. (X.30.) MT rendelet határozta meg, és létrejött a Fegyveres Biztonsági őrőség (FBŐ) 1976-ban. A világháborút követően a magántulajdon visszaszorult, és az állam vette át a vagyonvédelmi funkciók ellátását pl. iparőrséggel. A megrendelői oldal viszont így eltűnt. A falvak és a városok maguk próbálták ellátni a biztonsági funkciókat. Később az agrárjelleg megszűnt, és erős elszegényedés vette kezdetét, majd ennek hatására a településszerkezetek is megváltoztak. Az állami vállalatok vezetői alakíthattak belső rendszert, melyet a 6/1988. (II.12.) MT. rendelet szabályozott, és tagjait fokozott büntetőjogi védelem illetett meg. Érdekes, hogy ennek a rendeletnek a 3.§-a közfeladatot ellátó személynek minősítette a magánbiztonsági vállalkozás alkalmazásában álló vagyonőrt, igaz, ez csak a közintézményekben volt lehetséges.⁶ Természetesen csak olyan állami vállalatok esetében volt ez lehetséges, amelyek fokozott biztonsági kockázat volt jelen a tevékenységénél fogva, mint pl. nemzetgazdasági-, honvédelmi-, és kulturális értékek védelme. Rendkívüli helyzetben viszont a rendőrség, a honvédség, és a munkásőrség látta el a fontosabb objektumok fegyveres védelmét. A belső rendszert és az FBŐ felett a Belügyminiszter gyakorolt szakmai felügyeletet az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) útján, amely időközönként ellenőrizte az előírások meglétét, és figyelemfelhívással élt a hiányosságokra.

A rendszerváltás után az állam- és közigazgatás teljes reformon mentek keresztül a megszűkült kapacitások (pl. rendészeti létszám csökkentése, munkásőrség megszűnése) és a privatizáció miatt, és valamilyen módon garantálni kellett a magántulajdon védelmét is, így gazdasági társaságok kaptak lehetőséget, hogy megbízás alapján védhessék mások személyét és vagyonát. A privatizáció hatására jelentős vagyoni különbségek alakultak ki, ugyanakkor megnőtt a munkanélküliség is. A magánbiztonsági szakma a rendszerváltás utáni megalakulását követően nehézkes és átláthatatlan volt, mivel semmi se szabályozta a vállalkozások és a vagyonőrök jogköreit és kötelezettségeit. A korábbi rendőrségi feladatot megkapta a civil szféra, amely viszont nem volt feltétlenül alkalmas erre a tevékenységre, mivel jelentős számban voltak csökkent munkaképességűek is az ágazatban, akik pszichikailag, egészségileg, és fizikailag sem voltak megfelelőek. Ezt követően a magánbiztonsági szakmai un. nyugdíjas ágazat lett, így a színvonal is fokozatosan lecsökkent, melyet súlyosbított, hogy alacsony színvonalú vállalkozások ezrei szaporodtak el, amelyek nem voltak alkalmasak a speciális vagyonvédelmi feladatokra jól felkészülve, mert nem ismerték a követelményeket, és sokkal inkább csak a bevétel érdekelte többségüket. Ezzel párhuzamosan olyan munkanélküliekből tevődtek össze a magánbiztonság szereplői, akik szintén nem rendelkeztek megfelelő szakmai ismeretekkel, nem voltak követelmény rendszerek, és felkészítések sem.

⁶ Szövényi György: *A törvény, amely nem rengette meg a világot*, Belügyi Szemle 1998/12. szám 23. old.

Ezt követően sajátos gazdasági fejlődéssel együtt fejlődött a hazai magánbiztonsági ágazat, azonban a hatósági jogkörökkel nem rendelkező magánbiztonsági ágazat nem tudta ugyanazt a védelmet biztosítani, mint, amit a rendőrség, így jelentősen nőtt a biztonsági kockázat is. Ekkortájt alakultak meg a helyi településeken azon civil önvédelmi szerveződések is (*Önvédelmi Szervezetek Országos Szövetsége*, 1991.), melyet ma polgárőrség néven ismerünk, mert a rendőrségnek igénye volt önkéntes segítőkre. A civil önszerveződéseknek nem csak a bűnmegelőzésben kellett hatékonyságot mutatnia, hanem el kellett fogadtatni magát a hivatalos szervekkel és a társadalommal. Az első magánbiztonsági vállalkozásokat, valamint a civil önszerveződéseket kivétel nélkül a rendőrség nyugállományú vezetői alapították meg, hiszen a szolgáltatás annyira új volt még, hogy kimondottan erre a szakterületre nem létezett szakember. Az önkormányzati rendészetnél, azaz a korábbi közterület-felügyeletknél szintén jellemző volt, hogy közvetlen szakember híján a korábbi rendvédelmi múlttal rendelkezők irányították azokat a szervezeteket is. A 90-es években gyakorlatilag még képzett vagyonőrök se nagyon voltak, így a rendvédelmi tapasztalattal rendelkezők nagy előnnyel rendelkeztek, akik hol mellékállásban, hol nyugdíj kiegészítésként végezték a tevékenységet. Másodállást vállalni azonban csak engedéllyel lehetett mindig is, így hivatalosan aligha lehetett összeegyeztetni a két foglalkozást. A korábbi rendvédelemben szolgáló emberek jelentős része lépett át a magánbiztonságba, hol munkavállalóként, hol vállalkozóként, és emiatt a magyar piac kínálata ugrásszerűen megnőtt.

A törvények uralmának érvényesülése érdekében 1994-ben megszületett a *Rendőrségi Törvény (1994. évi XXXIV. tv.)*, 1995-ben a *87/1995. (VII.14.) Korm. rend. a vagyonvédelmi vállalkozások tevékenység átmeneti szabályairól*, 1998-ban a *vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység szabályairól, valamint a Személy-, Vagyonvédelmi-, Magánnyomozói-, Szakmai Kamaráról szóló 1998. évi IV. törvény*, és ezzel együtt a Kamara (SzVMSzK) is megalakult. A magánnyomozás egészen eddig tiltott tevékenység volt, mert a közösségekben az állampolgár és a magánember nem volt szétválasztható, vagyis a közügyek és a magánügyek között nem volt akkor még különbség a marxizmus-leninizmus ideológiája szerint.

Később viszont igény jelentkezett a képzett vagyonőrökre, mellyel párhuzamosan az engedély köteles is lett a szakma, így vállalkozások alakultak az oktatásra is, amit szintén olyan vállalkozások uraltak, amelyek vezetői rendvédelmi múlttal rendelkeztek, és a minőségi kiképzés helyett sokkal inkább a profit orientáltság lett a legfőbb prioritás, azaz olcsó tanfolyamokkal gyártották a biztonsági őreket. Ezt tovább fokozta, hogy a nagyszámú munkanélkülieknek ingyenes képzéseket biztosított a Munkaügyi Hivatal, így évente több ezer új vagyonőr jelent meg a piacon. Néhány éven belül a szakma rendkívül felhígult, melynek a minőség és a szakma presztízse ment a rovására. Nagyrészt más ágazatokból lett munkanélküliekkel lett tele a magánbiztonság, és amolyan kényszer pályává változott az ágazat. A Rendőrségnek és a Kamarának is érdeke volt, hogy minél több ember igényelje meg, azaz fizesse ki az 5 évenkénti vagyonőri igazolvány, valamint az éves kamarai tagság díjait, melyek milliárdos bevételt jelentettek.

Szakképesítéssel kapcsolatban megjelent a 12/1995. (VIII.18.) BM rend. melyet nem fogadott a szakma nagy örömmel, mert kedvezőtlenül szabályozta a működéséhez szükséges rendőrhatósági engedély megszerzésének feltételét, viszont legálissá vált az eddig is végzett magánbiztonsági tevékenység. A rendelet megjelenése után született egy állásfoglalás az akkori *Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosától* (Dr. Polt Péter) az *OBH 2162/1996.-os ügyszámban*⁷, mivel a panaszos már 1992. óta villamosmérnöki végzettséggel végzett biztonságtechnikai tevékenységet vállalkozás keretében, és a rendőrhatósági engedélyt, csak az új vizsga megszerzését követően kaphatta volna meg, de az új rendszerről a rendőrség tájékoztatást nem tudott adni. Azok a cégek, amelyek oktatással foglalkoztak csak az élőerős őrzéssel foglalkoztak, és elektronikai vagyónvédelemmel nem. Így az érintetteknek egy olyan tanfolyamot kellett elvégeznie, ami igazából semmilyen formában nem érintette az elektronikus vagyónvédelmi tevékenységet, és a villamosmérnöki egyetemi diploma pedig nem volt rá elég, hogy megkaphassa az engedélyt. Ez által az Ombudsman megállapította, hogy az alkotmányos joga (régii Alkotmány), azaz a munkához való joga sérülhet, figyelemmel arra, hogy nem kis költséget jelentő olyan vizsga letételére kötelezik, mely' a kifejezett szakirányú végzettségével csak érintőlegesen van összefüggésben, és a vagyónvédelmi műszaki rendszerek tervezését, telepítését, karbantartását végző vállalkozónak a személy- és vagyónörként besorolása kifejezetten zavaró volt, és erről a munkakörrel nem rendelkezett a rendelet. A jogszabály pedig nem tartalmazta a tevékenység gyakorlásához szükséges tartalmi követelményeket, és az idevonatkozó részek nem voltak világosak, amivel súlyosan sérült a jogbiztonság követelménye. Az ombudsman ebből az ügyből adódóan jogszabály módosítást javasolt, hogy szabályozva legyen a vagyónvédelmi műszaki rendszerek tervezését, telepítését, karbantartását végző vállalkozás fogalom-meghatározása érdekében, mely jogszabály-módosítás eredményeként az a tevékenységet végző vállalkozás már nem tartozik a személy- és vagyónör kategóriába. Továbbá a rendelet mellékletében kellett felsorolni a vagyónvédelmi műszaki rendszerek tervezését, telepítését, karbantartását végző munkaköröket, foglalkozásokat ellátva a megfelelő TEÁOR számmal. Végül pedig szabályozni kellett az ehhez kapcsolódó vizsgakövetelményeket, valamint azokat a képesítéseket, melyeknek birtokában vizsga letétele nélkül is rendőrhatósági igazolvány adható a vállalkozó részére.

A privatizációs időszakban megjelentek Magyarországon a külföldi befektetők, akik a nyugati-, ill., keleti tapasztalataikkal egyben új elvárásokat is meghatároztak a vagyónvédelmi vállalkozásokkal és a munkavállalókkal szemben. A korábbi nagy szigor helyett így jött az ügyfélbarát modell, amellyel szigorodtak az egészségügyi-, pszichikai-, és fizikai elvárások is, azaz a megrendelők megváltak, hogy a jelentkezők közül ki láthatja el a szolgálatot. Ennek részben az is oka volt, hogy az adott megrendelő ügyfelei és partnerei elsőként a vagyónörökkel találkoztak, így fontos volt az első benyomás bennük. Ebből adódóan sokan alkalmatlanok lettek bizonyos őrzési ágazatokban való szolgálatra, ahol

⁷ *OBH 2162/1996.* <https://www.ajbh.hu/documents/10180/54612/199602162.rtf/6ab3ac3a-c7c8-4fd2-b24d-c0fdccfb9e1f;jsessionid=CCE9A29A9477753E731C40EE69B73054?version=1.0> (letöltve 2018. 11. 04.)

rendszerint emberekkel léptek kapcsolatba. Később már előnyt jelentett az érettségi és a nyelvtudás is, mely manapság egyre inkább alapkövetelményként jelenik meg. A fiatal korosztály további előnye, hogy akkor még könnyebben formálható szakmailag a megrendelő és az adott vállalkozás igényei szerint.

Elsőként az *1998. évi IV. tv.* szabályozta a magánbiztonságot, majd azt később felváltotta a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységről szóló *2005. évi CXXXIII. tv.* és bevezetésre került a magánbiztonsági dolgozók számára a kötelező kamarai tagság is. Az *1998. évi IV. törvényt* az ágazat egyes szereplői diszkriminatívnak tartották, mert az csak a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmet szabályozta⁸. Újdonság volt, hogy csak rendőrhatalósági engedéllyel és Magyarországon bejegyzett cégek végezheték a tevékenységet, mellyel a külföldi vállalkozások kiszorultak. A vagyonvédelmi törvény mellett létrejött az *1997. évi CLIX. tv.* is, mely már törvényi szinten lehetőséget adott fegyveres biztonsági őrség felállítására is olyan objektumokban, melyek a lakosság ellátása szempontjából kiemelt jelentőségűek. Lényegében a korábbi iparőrséget váltotta fel. A rendőrség felügyelte akkor is a magánbiztonságot, azonban a tevékenység eléggé átláthatatlan volt. A *2005. évi CXXXIII. tv.* viszont már szigorúbban szabályozta a tevékenység végzését, a jogokat és a kötelezettségeket részletesebben határozta meg. Erre azért volt szükség, hogy határ legyen a még törvényes fellépésnek, és a már visszaéléseknek/túlkapásoknak minősülő cselekményeknek. Az egyik ilyen jelentős változás pl. a gépjármű és csomagátvizsgálás, mellyel a jogtalanul eltulajdonított dolgok kivitelét akadályozzák meg. Ez az egyik legeredményesebb megelőzési módszer. Azonban ezt a fajta intézkedési módszert jól látható helyen ki kell helyezni, azaz tájékoztatni kell az adott objektumba belépő személyeket, hogy mire számíthatnak.

Az idő múlásával és a világban történő negatív események hatására viszont új ágazati jogi szabályozásra lenne szükség, mivel folyamatosan változnak a külső és belső biztonsági kockázatok és fenyegetések. Ezek hiányában a mindenkori jogpolitika nem támogatta a hatékonyabb civil védekezés lehetőségét, és nem volt szükség rendészeti reformra se. Az új biztonsági kihívások fontos kérdéseire azonban a vagyonvédelmi szakma már korábban felhívta a figyelmet, melyek azonnali megoldásra várnak.⁹

Korábbi évek jelentős eredményei voltak a magánbiztonság fejlődésére a minimális rezszi óradíj bevezetése (minimális szolgáltatási óradíj néven), melyet elsőként az *Magánbiztonsági Ágazati Párbeszéd Bizottság (MBÁPB)* javasolt a jogalkotóknak.¹⁰ Az MBÁPB eltökélt szándéka a magánbiztonsági ágazat fejlesztése szempontjából a rezszióradíj kiterjesztése a civil szférára is; egy hatékony ellenőrző hatóság felállítása; a profil kényszer visszaállítása; és az elektronikus munkaidő

⁸ Turbacs Lajos: *A személy- és vagyonőrök életmódja, és az életmódot befolyásoló tényezők*, Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron, 2005., 9. old. (Szakdolgozat)

⁹ Dr. Janza Frigyes: *I. Országos Magánbiztonsági Konferencia*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2018. 25. évfolyam, 3. szám 10. old.

¹⁰ Mandrik István – Nadas Mihály: *Körkérdések a biztonságvédelmi szakma néhány vezetőjéhez*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2016., 127-128. old.

nyilvántartás bevezetése. A magánbiztonság egyik legnagyobb problémája a feketegazdaság volt, aminek forrása az irreálisan alacsony vállalási díjak voltak. Ezekből törvényesen foglalkoztatni és legálisan tevékenykedni nem lehetett, és sok vállalkozás úgy próbált megrendelőket szerezni, hogy más vállalkozások vállalási díjai alá licitáltak a pályázatokon, így a legolcsóbb szolgáltatóként nyerték el az őrzést, hiszen a megrendelőknek elsősorban az anyagiak számítottak. A lényeg az volt, hogy az egész ágazatra kiterjesztett olyan minimális vállalási díj legyen meghatározva, amiből az alapvető működési költségeket és a legális foglalkoztatáshoz szükséges díjakat fedezze ez a bevezetett intézkedés. Ez azonban azért nem tekinthető teljes mértékben eredménynek, mert csak a közbeszerzési eljárások keretén belül kihirdetett pályázatokra érvényes, és a magánszférára nem, pedig pont a magánszféra az, amely a leginkább hajlamos lenyomni a szolgáltatási díjakat. A legtöbb megrendelő csak a biztosítási törvénynek akar megfelelni, és az már nem érdekli, hogy az általa kifizetett összegből, hogy lehet legálisan teljesíteni a szolgáltatást, és továbbra is a legolcsóbb szolgáltatás a döntő prioritás. Ennek rendszerint azok a vállalkozások látták a kárát, amelyek valóban igyekeztek minőségi szolgáltatást nyújtani a megrendelőik felé. Tehát a rezszi óradíjat feltétlenül ki kell terjeszteni a magánszférára is. A szolgáltatási rezszi óradíjnak elsősorban az a célja, hogy a vagyonőrök több évtizedes foglalkoztatási problémáit javítsa (pl. feketén foglalkoztatások, költségtérítések, bérpótlékok, stb.), másodsorban a szolgáltatás minőségének emelése. Az elmúlt években volt rá több példa, hogy, ahol több bevétel érkezett az egyes vállalkozásoknál, ott a gyengén fizető megrendelőktől megváltak.¹¹ Utána már több anyagi forrás maradt technikai fejlesztésekre is, mint pl. őrző ellenőrző mobiltelefonra, vagy a rendészeti célú drón használat tömegrendezvényeken. Ebből látszik, hogy jó úton halad a minimális vállalási díj meghatározása, azonban ezt érdemes továbbfejleszteni azzal, hogy a civil szférára is kiterjesztik. Éppen ezért számos megrendelő már kutatta annak a lehetőségét, hogy miként tudná megspórolni a megemelkedett költségeket, mechanikai, vagy elektronikus védelemmel.¹²

A következő lényeges fejlődést a *2012. évi CXX. tv.* jelentette, melyben a magánbiztonságot és az önkormányzati rendészetet egy kalap alá vette, mint rendészeti területeket. Ez a legfontosabb összekapcsolódás az önkormányzati rendészet és a magánbiztonság között, azon belül, pedig az 5 évenkénti kötelező továbbképzés az időközbeni jogszabályi változásokról, valamint a kényszerítő és támadáshárító eszközök szakszerű alkalmazásáról. Ezzel a jogszabállyal ugyanis az önkormányzat által létrehozott és fenntartott rendészeti szervek, különösen a közterület-felügyeletek, és mezei őrszolgálatok megerősödtek a kényszerintézkedések kiterjesztésével, amit a rendőrség felügyel. Fontos megemlíteni, hogy a *2012. évi CXX. tv.* hatályba lépése után bevezetésre került a kötelező továbbképzés, melyben szintén született egy ombudsmani állásfoglalás, mert a szakma érintettjei kifogásolták, hogy rájuk terhelődik a képzés és a vizsga költsége, valamint, hogy újra kell vizsgáznuk, miután már

¹¹ Bendes Győző: *Nagy volumenű fejlesztésekkel készült 2016-ra az In-Kal*, Biztonsági Évkönyv, Biztonsági Média és Kiadó Kft, Budapest, 2016., 138. old.

¹² Kovács György: *A komplex őrs-védelmi megoldásoké a jövő*, Biztonsági Évkönyv, Biztonsági Média és Kiadó Kft, Budapest, 2016., 190. old.

rendelkeznek egy alap OKJ-s végzettséggel. Ezzel kapcsolatban számos panaszérkezett az *Állampolgári Jogok Alapvető Biztosához*, majd az *AJB-1056/2013.-as ajánlásában* felhívta a Belügyminiszter figyelmét, hogy sikeres vizsga esetén kártalanítani ajánlott a személy- és vagyonörököt, valamint, hogy sérülhet a munkavállalók munkához való joguk, ill., hogy a már megszerzett jogaik sérülhetnek. Az Ombudsman megállapította, hogy a 2013. január 1-jén hatályba lépett új szabályozással a vizsgára és kiegészítő vizsgára kötelezett személy- és vagyonörök körének meghatározása nem felel meg az egyértelműség és a normavilágosság kritériumainak, a jogszabályi rendelkezések a norma címzettjei számára nem kiszámíthatóak, ezáltal visszásságot okoznak a jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményével összefüggésben. További problémát jelentett, hogy a törvény diszkriminatív is volt, mivel indokolatlan különbséget tett végzettség alapján.¹³

A rendőrségi felügyelet azonban nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket ugyanis valamennyi szervnél eltérően értelmezik a jogszabályokat, és nincs rá kellő kapacitásuk, hogy a kb. 100 ezer főt és 4000 vállalkozást magába foglaló személy- és vagyonvédelmi ágazatot, valamint a több, mint 10 ezer fős önkormányzati rendészeti feladatokat ellátó személyeket megfelelően ellenőrizze. És akkor még nem beszéltünk a magánnyomozói és a polgárőri tevékenység szakmai felügyeletéről, valamint a fegyvertartási felügyeletről. Erre sokkal célszerűbb lenne a szlovén mintára létrehozni egy „*Magánbiztonsági Hivatalt*”, mely teljesen felügyelné az egész ágazatot, és ez a szerv adhatná ki/vonhatná be az engedélyeket, vezetné a nyilvántartást, valamint a képzést és a vizsgáztatásokat is megszervezhetné, mint hatóság. A rendőrség számára jelentős tehermentesítés lenne, ha egy önálló költségvetési szerv venné át ennek az ágazatnak a felügyeletét, hiszen a magánbiztonság önálló tudományág, melyet nem tud megfelelően ellenőrizni egy másik tudományág képviselője a szűkös kapacitások miatt.

A magánbiztonsági szektor érdekképviselője a felügyelethez hasonlóan gyenge lábakon áll, hiába van számos érdekvédelmi szervezet erre vonatkozóan (*Személy-, Vagyonvédelmi-, Magánnyomozói-, Szakmai Kamara (SzVMSzK); Magánbiztonsági Ágazati Párbeszéd Bizottság (MBÁPB) –munkavállalói oldala: Vagyonvédelmi Szakszervezetek Szövetsége (VSZSZ), munkaadói oldala: Magyar Biztonsági Vállalkozások Munkaadói Szövetsége (MBVMSZ)-, Magyar Biztonságvédelmi Egyesület (MBE), Magyar Biztonsági Fórum (MBF), Magyarországi Biztonsági Vezetők Egyesülete (MBVE)*), de a jogértelmezés és az érdekek eltérőek, ezért az érdekképviselői tevékenység nehézkes. Megalakulása óta a szakma elsődlegesen a Kamarát tekintette szakmai érdekképviselőnek, azonban a kötelező kamarai tagság díjának beszedésén kívül semmilyen érdemi feladata nem volt, noha köztestületként volt mindig is nyilvántartva, de közfeladata nem volt. 2012-től azonban a kötelező kamarai tagság megszűntével a Kamara anyagilag megingott, és új közfeladatként megkapta a személy- és vagyonörök kötelező

¹³ *AJB-1056/2013.*,

http://www.ajbh.hu/documents/10180/111959/Jelent%C3%A9s+a+biztons%C3%A1gi+%C5%91r%C3%B6k+k%C3%B6tel%C5%91+vizsg%C3%A1ztat%C3%A1s%C3%A1r%C3%B3l+1056_2013/ba1e9359-506d-48e9-9f07-ed181f7a8d4c?version=1.0&inheritRedirect=true (letöltve 2018. 11. 04.)

továbbképzéséhez szükséges tananyag kidolgozását, valamint a vizsgáztatási lehetőséget, melyet az ágazat munkavállalói, munkaadói, és még a megrendelői is nagy felháborodással fogadtak azon okból kifolyólag, hogy a képzés és a vizsgaköltségeket önmaguknak kellett állnia mindenkinek. Kétségtelen, hogy a szakmai ismereteket folyamatosan frissen kell tartani, és elvárható, hogy lehetőségéhez mérten mindenki folyamatosan önképezze magát, de ehhez kell, hogy legyen kellő anyagi és időbeli kapacitás, amit az alacsony órabérek, és a magas munkaórák száma igencsak megnehezít. Magát a továbbtanulás szükségességét senki se vitatta, csupán az önköltség állása volt az, amit sokan kifogásoltak. A munkavállalóknak munkabér kiesést jelentett, a munkaadóknak pedig a munkaerő munkaidőből való kiesését jelentette. Mind ez a szakmai érdekképviseleten és a szakma színvonalán érdemben nem javított, a Kamara pedig továbbra is csak azzal volt elfoglalva, hogy visszaállítsák a kötelező kamarai tagságot, melyet kiterjesztenének az önkormányzati rendőrségre (a Szakmai Kamara Elnökét szó szerint idézve, ami viszont értelmetlen, mert Magyarországon jelenleg önkormányzati rendőrség nincsen) dolgozókra, a takarító cégek alkalmazottaira, a tűzszerezetre, és az IT biztonsági szakemberekre.¹⁴ Azonban az nem világos, hogy mitől lenne jobb a szakterületeknek, ha visszaállna a kötelező kamarai tagság, és az olyan ágazatokra is kiterjedne, amely teljesen más jogszabályok alá tartoznak, ill., az önkormányzati rendészet, mint közhatalmi funkciókkal bíró hatósági szerv, hogy kerülhetne egy magán szektort képviselő köztestület alá. Ezzel kapcsolatban a Kamara elnöke korábban azzal indokolta, hogy bizalmi munkakörrel van szó, így meg kell szűrni a munkavállalókat, valamint, hogy nyomon akarják követni a ténylegesen dolgozó embereket.¹⁵ Azonban, ha jól belegondolunk minden egyes munkakör bizalmi jellegű, így valamennyi ágazatban be lehetne vezetni a kötelező kamarai tagságot, hiszen minden munkahelyen jó eséllyel üzleti titkok birtokába kerülhetnek a munkavállalók. Másrészt a kialakult munkaerőhiány végett, mára ott tartunk, hogy egyes munkahelyeken sem a vagyoni igazolványt, sem az OKJ-s középfokú bizonyítványt nem követelik meg, csak legyen, aki elvállalja a munkát. Másrészt mi indokolja, hogy magáncégek vezetői nyomonkövessék a magánemberek munkavégzését? A Belügyminisztérium egyébként már többször világossá tette, hogy az EU-s irányelvek miatt nem áll módjukban visszaállítani a kötelező kamarai tagságot. Ennek indokoltsága nincsen szakmailag megalapozva sem. A Kamara elnöke egy másik interjújában már azt fejtette ki, hogy azért kell kötelező tagságba sorolni az önkormányzati rendészet dolgozóit is, mert azok civilek, és nem hivatásos állományúak, ugyanakkor rendészeti jellegű a tevékenységük.¹⁶ Ez azonban nem fogadható el megalapozott szakmai indoknak szerintem, mivel az önkormányzati rendészetben köztisztviselői és közalkalmazotti jogviszonyban látják el a tevékenységüket, rendészeti feladatokat ellátó hivatalos személyként, és közigazgatási szerepet töltenek be. Hatósági szervek tisztviselői, akik közhatalmat

¹⁴ Dr. Fialka György: *MBVE XVIII. Konferencia*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft Budapest, 2017. 24. évfolyam 6. szám 13. old.

¹⁵ Dr. Fialka György: *Új elnök a vagyónvédelmi kamara élén*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2017. 24. évfolyam 2. szám 6-7. old.

¹⁶ Dr. Fialka György: *Az SZVMSZK átalakul*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2017. 24. évfolyam, 4. szám 6. old.

gyakorolnak, nem tartozhatnak olyan szervezet alá, amelyet civil gazdasági társaságok ügyvezetői irányítanak, hiszen az már az önkormányzatok szuverenitását is sértené. Álláspontom szerint pont emiatt nem lehetséges az önkormányzati rendészeti feladatokat ellátó személyeket egy civil ágazatot képviselő kamarába kötelezni. A rendészeti feladatokat ellátó személyek között csak a hivatásos vadász van, mint munkavállalói jogállásban foglalkoztatott civil személy, viszont annál a területnél már jelenleg is fenn áll a kötelező kamarai tagság az *Országos Vadász Kamarában*, amely ellátja a saját szakmai területük érdekképviselését. Ebből adódóan a hivatásos vadászok már nem kötelezhetőek másik Kamarába, legfeljebb önkéntes alapon. A szakterületek egyébként is teljesen eltérnek egymástól, így nem lenne szerencsés, ha a szűkebb jogkörrel rendelkező cégvezetők felügyelnék a hatósági jogköröket gyakorló önkormányzati rendészeti szerveket. A magánbiztonsági ágazat esetében a kötelező kamarai tagságot a magas színvonalú szakmai érdekképviselés, és a biztonsági szakemberek összegyűjtése, és a jogértelmezés széttagozottsága indokolja a Kamara elnöke szerint. Személyes állásponton szerint viszont önkéntes alapon kell maradnia mindennemű civil szerveződésnek és egyesülési formának. A taggyűjtést más módon kellene megoldani, és okot adni rá az ágazatban dolgozóknak, hogy önként akarjanak tagjai lenni a Kamarának, mint, egyfajta kiváltságként, ill., ha olyan egyedi szolgáltatást kapnak cserébe, ami pl. a karrier szempontjából létfontosságú. Mára a magánbiztonsági ágazat súlyos munkaerőhiánnyal küzd, ezért nem lenne célszerű, ha most tovább nehezítenék a munkavállalást a kötelező kamarai tagsággal, ami önköltségekkel járna, nem mellékesen figyelembe véve azt sem, hogy egyre gyakrabban látni olyan álláshirdetéseket is, amiben vagyonőri végzettség és igazolvány nélkül is alkalmaznak vagyonvédelmi feladatok ellátására embereket, legfeljebb más jogcímen történik a foglalkoztatás (pl. portás, recepció, stb.).

Ha már a rendőrség által kiadott engedélyeket se követelik meg az egyes magánbiztonsági vállalkozások, akkor a kötelező kamarai regisztrációt miért kellene? Továbbá a kötelező kamarai tagság fennállása idején tapasztalatom szerint még gyengébb volt a Kamara szakmai érdekképviselési ereje, amit sok vagyonőr erősen kifogásolt is (pl. a befolyt pénzek értelmetlen elköltése, lásd vagyonőr szépségversenyek), és nem ritkán az egyes vállalkozások és a megrendelők is osztották a véleményt egyes személyes beszélgetések alkalmával.

A szakmai fejlődést viszont nem csak és kizárólag a munkavállalói rétegnek kellene kötelezővé tenni, hanem a vállalkozásoknak, vagy akár a megrendelőknek is. Tapasztalatom szerint a megrendelők, ha nem alkalmaznak saját biztonsági szakembert, akkor gyakran nincsenek tisztában a vagyonőr jogaival, és kötelességeivel. Ebből adódóan volt rá gyakran példa, hogy olyan feladatokat is adtak nekik, ami nem tartozott hozzájuk. A szerződött biztonsági cég, pedig rendszerint nem ment szembe a megrendelőivel, nehogy elveszítsék.

A minőségi önfejlesztési kötelezettség jelenleg csak a munkavállalói réteget érinti, de a vállalkozási szektor semmilyen formában sincs szakmailag minősítve, holott erre a szakma részéről is igény lenne. A különböző szakterületeken különböző szintekre kellene besorolni a vagyonvédelmi szolgáltatásokat, és

a szakembereket, hogy egy adott nyilvántartás alapján a megfelelő képesítésű szakemberekből lehessen válogatni egy adott vezetői munkakörre.¹⁷ A magánbiztonsági vállalkozásoknak csupán töredéke olyan felkészültségű, amely ténylegesen garantálja a minőségi szolgáltatást, és valóban teljesíteni tudja a közbeszerzési megbízási szerződéseket úgy, hogy nem sért meg semmilyen jogszabályt a tevékenysége során.¹⁸

Visszatérve a magánbiztonság fejlődésére, egészen a *Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék* megalakulásáig szinte semmilyen érdemi kutatás és fejlődés nem történt az elmúlt bő két évtizedben, és csak nem olyan régen lett elismert önálló tudományág, mely egyelőre nagyrészt még kiaknázatlan terület.

Az önkormányzati rendészet létrejötte és felemelkedése

Az emberi közösségek nem tudtak volna fennmaradni egymás közt, ha nem alakítanak ki valamilyen rendet, és szabályozást, amivel biztosítani lehet a közösségek normális életét. Az ilyesféle normák garantálását hivatott legitim kényszerrel biztosítani a rendészet is. Az államalapításig nem voltak különféle rendvédelmi és rendészeti szervek, így a katonaság volt a biztonsággal kapcsolatos feladatokért a felelős, azonban nem volt központi intézmény.

Az önkormányzati településeken a helyi közbiztonsági sajátosságokat figyelembe véve alakultak a közösségi önszerveződések, és sajátosan alakultak a bűnmegelőzési szervezetek és tevékenységek, hogy a közterületek rendjével és tisztaságával a lakosság közérzetét, biztonságát biztosítsák. Ezen helyi önszerveződések érdemben semmi sem szabályozta. Azonban az államalapítás óta egészen az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásáig Magyarországon léteztek önkormányzati rendőrségek, azonban ezek más elnevezésűek voltak, mivel a földes uraknak is feladata volt a helyi közbiztonság fenntartása. Kezdetben vármegyei, falusi, és városi szintű volt a közrend fenntartása, melyért a király közjogi képében eljáró ispán volt a felelős, aki közigazgatási és igazságszolgáltatási funkciókat is gyakorolt.

Helyette a billogos volt, akinek (íratlanul) jogában állt megbüntetni a templom helyett csak a vásárt látogató polgárokat. A királyi vármegyékben számos rendészeti tisztséget betöltő volt (hadnagy, százados, tizedes, csősz, börtönőr, határőr), akik a rendért feleltek. A XIII. században létrejöttek a nemesi vármegyék, élükön a szolgabírókkal, amely felváltotta a régi rendszert. Elsőként az 1400-as évek elején megjelent budai jogkönyv szabályai szerint a városbíró volt az illetékes. Az 1800-as évek elején kötelezővé tették, hogy mindenki vállaljon

4. Kép Magyar Királyi Csendőrség

¹⁷ Túri András: *I. Országos Magánbiztonsági Konferencia*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2018. 25. évfolyam, 3. szám 11. old.

¹⁸ Valenta László: *Az új vagyonvédelmi törvény a szakma presztízsén is javítana*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, 2016., 134-135. old.

polgárőri szolgálatot a királyi városokban, melyek a szabadságharc idején nemzetőrséggé alakultak át, azonban csak rövid életű volt ez a megújult szervezet. Az 1848-as szabadságharc idején egységesíteni és államosítani akarták a rendvédelmet, de a kiegyezés után újra szerepet kaptak az önkormányzati rendőrségek, városi rendőrség formájában, mivel akkor már az állami rendőrségnek nem volt akkora kapacitása a feladatok végrehajtására. Ekkor hozzájuk tartoztak a mezei őrszolgálatok (rendőrségek) és a tűzoltóságok is. 1848-ban megalakult a Batthyány-kormány, és vele együtt a Belügyminisztérium is, melynek minisztere Szemere Bertalan volt. 1870-ben a nemesi vármegyék a közigazgatási reform által beleolvadtak a modern polgári magyar közigazgatás rendszerébe, így már városrendészeti formában működtek tovább, melyet a városkapitány irányított. Ez azonban nem tartott sokáig, mivel elkezdődött a központosítás, és 1881-ben létrejött a Magyar Királyi Csendőrség is, mivel az ezt megelőző időszakban a közbiztonság súlyosan leromlott. Azonban az I. világháborúig kiemelkedően hatékony szervezetté vált, majd a csendőrség állományát kivezényelték a frontra, és a helyükre alkalmatlan személyeket helyeztek, aminek a következménye az volt, hogy újra leromlott a közbiztonság. A II. világháborút követően a Magyar Királyi Csendőrséget végleg megszüntette az Ideiglenes Nemzeti Kormány, és utódja a Magyar Államrendőrség lett.

Az anyagi okok miatt később mezei őrszolgálatot alkalmaznak a vidéki önkormányzatok, amelyek után esetenkénti ill., rendszeres állami támogatásokat is kapnak. Azonban az állami támogatások nélkül az önkormányzati rendészet nem tudott megfelelően (magas színvonalon) eleget tenni a törvényi kötelezettségeinek, és a bűnmegelőzésben messze nem tudta kivenni a részét.

Magyarországon gyakorlatilag 1949 óta centralizált, katonai elvekre épülő, a civil közigazgatástól elkülönülő államrendőrségi modell működik¹⁹, mely abszolút kizárta az önkormányzati rendőrséget a hazai jogrendszerből.

A világháborús időszakot követően nem volt Magyarországon önkormányzati rendőrség, és azóta csak 1983-ban alakult újjá *Fővárosi Közterület-felügyelet* néven a Fővárosban a *3/1983.(I.29.) MT rendelet* alapján, majd 84-ben a *16/1984.(III.18.) MT rendelet* felhatalmazásával már több városban létre hoztak ilyen szerveket. A rendszerváltás időszakában felvetődött az önkormányzati rendőrség visszaállítása is, de végül, azaz álláspont győzött, hogy a rendőri tevékenységet állami monopólium alatt kell tartani. Azonban a további fontos célként maradt fenn a decentralizálás, mert akkor még nem volt szükséges mindent az állami központból irányítani.²⁰

Az 1989-es rendszerváltás után hatályba lépett a *helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv.*, amely csak nagyon tömören és röviden fogalmazott a helyi közbiztonsági kérdésekről, ugyanakkor változatos formájú szervek jöttek létre. Azonban a feladatkörök megegyeztek a közterület-felügyelet hatáskörével, melyre kizárólag az utóbbit lehet létrehozni, mely törvényi felhatalmazással rendelkezik

¹⁹ Prof. Dr. Finszter Géza: *Az önkormányzati rendészet lehetőségei*, Fundamentum folyóirat, Budapest, 2012/2., 1. old.

²⁰ Prof. Dr. Finszter Géza: *A rendészettudomány negyedszázados mérlege és jövőképe*, Biztonsági Évkönyv, Biztonsági Média és Kiadó Kft, Budapest, 2017., 23-25. old.

a közhatalom gyakorlására, és az *Alkotmánybíróság 348/H/1994.*²¹ *ügyszámú ítéletében* jogellenesnek minősítette a városi rendszeteket, és így azok megszüntetésre kerültek, amelyek nem közterület-felügyeletek voltak. Ezt követően 2012. év végéig jelentősebb változás nélkül működtek a közterület-felügyeletek.

Kezdetben a helyi önkormányzatok képviselő testületei és a közgyűlési rendeletek határozták meg a feladatokat, melyet később felváltott az *1999. évi LXIII. tv.*, mivel egyre több településen hoztak létre közterület-felügyeleteket, és megnőtt a felügyelők száma is országszerte, ezért országosan egységes szabályozást kellett kialakítani. Ennek a törvénynek a hatályba lépéséig a közterület-felügyelők közalkalmazotti jogviszonyban álltak, és csak hivatali munkaidőben látták el a feladataikat, majd az ágazati jogszabály hatálybalépését követően lettek köztisztviselők. Álláspontom szerint azonban a közterületek védelmét nem csak és kizárólag hivatali munkaidőben kell biztosítani, hiszen az azon kívüli időszakokban (éjszakánként, hétvégenként, és ünnepnapokon) sokkal nagyobb szükség lehet az egyenruhás jelenlétükre és a beavatkozásukra. Sajnos a legtöbb önkormányzat a túlórákat is megvonja, pedig indokolt lenne a kihasználása, hogy minél többször és minél több helyen legyen biztosítva az egyenruhás jelenlét az adott települések frekventáltabb és forgalmasabb helyein, ill., ahol közbiztonsági és bűnmegelőzési szempontból indokolt. A hatékonyabb rendészeti fellépéshez viszont optimálisabb megoldás lenne a hivatásos állományi (vagy ahhoz hasonló a köztisztviselő és a hivatásos közötti) jogviszony, mely többlet jogokat biztosíthatna. A köztisztviselői jogviszony hivatali és ügyintézői munkakörre lett megalkotva, mely nincs harmóniában a kényszerítő eszközökkel ellátott rendészeti feladatokat ellátó utcai járőr szolgálati feladatok ellátásával.

Mára azonban egyértelművé vált, hogy az önkormányzatok nagy része nem tudja, vagy nem is akarja a mai jogszabályokat (pl.: *2012. évi CXX. tv.*) figyelembe venni, ott, ahol van rá igény, gyakran anyagi forrás hiánya miatt nem lehet fejleszteni az önkormányzati rendszetet. Megfelelő anyagi erőforrások birtokában látványosan magas szintre is fejlődhetnének az önkormányzati rendészeti szervek, melyre a legjobb példa a Fővárosban található meg, mint a legmodernebb, és legjobban szervezett rendészeti szerv.

Az elmúlt évtizedek óta jelentős változásokon ment keresztül a magánbiztonság és az önkormányzati rendszet, bár érdemi fejlődésnek csak a *Nemzeti Közszolgálati Egyetem megalakulása és a Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék* megújulását követően indult útjára mind a két ágazat, hiszen alig állt rendelkezésünkre korszerű ismeretek, vagy szakmai irodalom, ezért mondhatni ezek a szakterületek szinte „kiaknázatlanok” a rendszettudományban, tekintettel arra, hogy épp, hogy „gyerekcipőben kezdett el járni”. Ennek ellenére mind a két szakterület sokkal régebb óta volt már jelen Magyarországon szabályozatlanul.

²¹ *8/1996. (II. 23.) AB határozat:*

<http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/1499A241DC4D2E91C1257ADA0052718B?OpenDocument> letöltve 2018. 11. 04.

Az önkormányzati rendészet elmúlt kb. három évtizedes múltját tekintve egyre inkább hasonlít a Rendőrségre azzal, hogy egységes egyenruha lett bevezetve (noha ezt a legtöbb helyen nem tartják még be, és a Rendőrség sem lát el megfelelő felügyeleti tevékenységet, hogy a hiányosságokat helyre igazítsa), és kényszerítő eszközök lettek rendszeresítve, valamint a közelmúltban már hatóságként lett nyilvántartva. Ezekkel a többlet jogosultságokkal nyilván sokkal többféle és komolyabb közbiztonsági, ill., bűnmegelőzési feladatot tudna ellátni az önkormányzati rendészet, és személy szerint várok is ezzel kapcsolatban további előremozdulásokat a következő pár éven belül (pl. jogkörök kibővítése), amivel a szakma fokozatosan egyre közelebb kerülhet az önkormányzati rendőrséghez.

A magánbiztonság, és az önkormányzati rendészet meghatározása

Önkormányzatiság, mint autonómia

Mielőtt részleteiben belemennék a legfontosabb fogalmak tanulmányozásába, fontosnak tartom, hogy röviden körüljárjam az önkormányzatiságot is, hiszen ennek részét képezi az önkormányzati rendészet, mely a közigazgatás végrehajtója.

Az autonómia önmagában öngazgatást jelent, azaz a főhatalmi szuverenitásból vagy magánjogi önállóságból származtatott korlátozott szuverenitást jelent egy adott szervezet, közösség, vagy területi egység számára²², amely a saját illetékességi területén való normák alkotását jelenti a közigazgatási területén. Önkormányzatok lehetnek megyei-, települési-, valamint nemzetiségi kisebbségi. Minket a téma szempontjából csak a megyei és a települési önkormányzat érdekel, tekintettel arra, hogy az önkormányzati rendészet törzsét jelentik.

Az önkormányzatok a legmagasabb szinten vannak szabályozva, azaz az *Alaptörvény 31. Cikke* alapján, Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek.²³ Az állam így biztosítja a decentralizált közhatalmi funkciókat, ill., a közszolgáltatások megszervezését, amely alapján megállapítható, hogy a korlátozott autonómia az egységes állami szervezetrendszer részét képezi. Ezt lényegében a Möt. preambuluma is kijelenti. A törvényességi felügyeletet, a Kormány gyakorolja a fővárosi és a megyei kormányhivatalok útján, az *Alaptörvény 34. cikke* értelmében, tehát ebből is látszik, hogy az önkormányzatok nem teljes mértékben függetlenek, és a rendeleteik sem lehetnek ellentétesek a magasabb szintű jogszabályokkal. Az autonómia kiterjed az önszerveződésre, az önszabályozásra, a helyi közigazgatásra, valamint a helyi pénzek önálló felhasználására. Jelen témakörben majd a helyi rendészeti közigazgatást vizsgálom, mint a rendészeti tevékenység alapját. Az önkormányzatiság alkotmányos védelmét az 1985. 10. 15.-én Strasbourgban kelt „*Helyi Önkormányzatok Európai Chartája*” követeli meg, és az alapvető feladatokat is alkotmányos szinten kell meghatározni, melyet Magyarországon 1994 óta kell alkalmazni.

A helyi közügyek alapvetően a lakosság közszolgáltatások biztosításához, ill., a velük való együttműködéshez kapcsolódnak. A helyi közhatalom pedig egyrészt a jogalkotói tevékenységben nyilvánul meg, hiszen az önkormányzat rendelete jogszabálynak minősül, másrészt pedig hatósági tevékenységként valósul meg, melynek különösen jelentősége van az önkormányzati rendészeti tevékenységhez.

²² Dr. Feik Csaba: *Magyarország helyi önkormányzatai*, Nemzeti Köszolgálati Egyetem, Budapest, 2014., 15. old.

²³ Alaptörvény <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100425.ATV> (letöltve 2019. 02. 15.)

A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet fogalma és kapcsolata

Biztonság – közbiztonság – magánbiztonság

A biztonság meghatározására számos variáció ismert, azonban a rövid lényegre törő megfogalmazás, hogy a biztonság az emberek félelem nélküli léte, amely kockázatait és fenyegetéseit folyamatosan változnak²⁴. Egy másik nézőpontból való bővebb definíció szerint a biztonság az állam és a társadalom érdekeinek, értékeinek, az ország területének és lakosságának külső és belső veszélyektől, fenyegetéstől mentes állapota.²⁵ A biztonság azonban a társadalom együttműködésén alapuló állapot, melyből a lehető legtöbb rétegnek ki kell vennie a részét. Itt nem csak az állami rendvédelmi, és az önkormányzati rendészeti szervek, hanem a magánbiztonsági vállalkozások, és a civil szervek is résztvevői, vagyis minden olyan szervezet, amelynek fő profilja a biztonság fenntartása²⁶. Az ilyen egymást kiegészítő együttműködő fellépést nevezzük komplementer rendészetnek.²⁷ Azonban nem mindegy, hogy az együttműködés milyen formában valósul meg, mert ez nem feltétlenül optimális a közös célok eléréséhez. Ezzel kapcsolatban a későbbiekben fogok részletesebben kitérni. A komplementer rendészet tükrében eléggé összetett maga a rendészet, és ebből kiindulva kimondható, hogy van komplementer biztonság is, melynek legfontosabb területei a gazdasági, a környezeti, a védelmi, és a közbiztonsági, melyek átfedik egymást, azaz kihatnak egymásra. A biztonságon belül még számos különféle típus létezik (pl. közegészségügyi-, nemzetbiztonsági-, katonai-, politikai-, stb.), melyek közül a közbiztonság és a magánbiztonság a jelen szakdolgozat elsődleges témája, ezért a többire nem térnek ki. A biztonság megfogalmazása mindenki számára mást, és mást jelent, azonban az összefüggés mindig a saját privát szférából indul ki, mint pl. az otthon és a család biztonsága (nyugalma), amit senki és semmi sem veszélyeztet. Ez a megközelítés sokkal inkább a magánbiztonságra vonatkozik.

A fentieket összefoglalva a saját megfogalmazásom szerint **a biztonság, a társadalom értékeinek és érdekeinek, állami védelem alatt álló, fenyegetések és veszélyek nélküli állapota.**

A közbiztonsági megközelítés esetén a társadalmi viszonyok együtthatása, és azok fenyegetettségének az állapota. Fontos tényező, hogy a közbiztonság megléte és mértéke lényegesen befolyásolja az életminőséget egy adott helyen, vagy területen. Azonban a közbiztonságnak sem csak egyetlen megközelítése lehetséges. A közbiztonság szerves része a közrendnek, mely az alkotmányos rendnek és az arra épülő jogrendnek megfelelő működését értjük alanyi értelemben. Tárgyi értelemben nézve a közbiztonság nem más, mint a társadalom tagjai személy- és vagyónbiztonságának állam általi

²⁴ Dr. Fialka György: *MBVE XVIII. Konferencia*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2017. 24. évfolyam 6. szám 12. old.

²⁵ Horváth Attila: *Belügyi rendészeti ismeretek II. rendvédelem 1.*, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Oktatási Főigazgatóság, Budapest, 2008., 12. old.

²⁶ Andrej Sotlar: *NKE kutatócsoport*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2017. 24. évfolyam 5. szám 19. old.

²⁷ Dr. Christian László: *Iránytű a polgárőrség és az önkormányzatok együttműködéséhez*, Országos Polgárőr Szövetség, Budapest, 2017., 3. old.

garantálása és megvalósulása.²⁸ Érdekes módon ez a fajta megfogalmazás szigorúan államközpontú felfogással határozza meg a közbiztonság kérdését, és nem osztja azt a modern európai gondolkodást, mely szerint a közbiztonság modern társadalmi kollektív termék. A közbiztonság viszont tovább bontható objektív és szubjektív közbiztonságra. Az objektív közbiztonság esetében a társadalom tagjai ismerik és betartják a jogszabályokat, míg a szubjektív közbiztonságnál az állampolgárok abban bíznak, hogy az állami szervek a jogok gyakorlását és a kötelezettségek teljesítését akadályozó magatartásokkal szemben közvetlenül legitim kényszerrel (un. negatív közigazgatással, mint szankciókkal) is fellép. Negatív közigazgatás, mert legitim erőszak alkalmazására feljogosított, és egyben kötelezett funkció, de ugyanakkor biztonsági közszolgáltatás is bűnmegelőzési célból. Ebből adódóan a közbiztonság fenntartásához elengedhetetlen alkalmaként az egyes állampolgári jogok korlátozása is indokolt esetben. A közrend esetében egy meghatározott közösség olyan állapota, amelyben tiszteletben tartják egymás jogait és szokásait, vagyis normálisan lehet együtt élni másokkal.

A közbiztonság és a közrend egymáshoz való viszonyát korábban az Alkotmánybíróság is megvizsgálta és a 13/2001. (V. 14.) AB határozatában a következőképpen ítélt: „A közbiztonság mibenléte, viszonya a közrendhez, a belső rendhez, ill., utóbbiak fogalmi meghatározása tudományos viták tárgya. Az Alkotmánybíróságnak nem feladata ezekben állást foglalni. A jogrendszer e szempontból releváns elemeinek áttekintése is azt mutatja, hogy a közbiztonság többértelmű kategória, a kifejezés mögött tartalmilag többféle érdek és érték, ill., több, alapvetően eltérő jellegű feladat húzódik. A jogrendszerben a közbiztonság hol a közrend egyik elemeként jelenik meg, hol a közrend képezi a közbiztonság egyik elemét, hol egymás mellett egyenértékű kategóriaként szerepel. A közbiztonság kétségtelenül alkotmányos értéktartalommal bír”.²⁹ Ebből az AB határozatból adódóan a közrend és a közbiztonság között általános prioritás nincsen, viszont alkotmányos értéktartalommal rendelkezik. A két szónak mégis eltérő jelentése van, mert, amíg a közrend a társadalomban a jogkövető (pozitív) emberi magatartási formák összessége, addig a közbiztonság a társadalmi jogrend megsértésével összefüggő (negatív) rendkívüli eseménnyel hozható összefüggésbe, mely már veszélyesnek minősül, és beavatkozást igényel. Utóbbi az egyes jogszabályokban megtalálhatóak, melyek alapján felelősségre vonhatóak az elkövetők, azaz sokkal inkább az utólagos joghátrány kilátásba helyezésén van a hangsúly. Szikinger István szerint a közbiztonság védelmi célú közhatalmi beavatkozással és jogilag korlátozott magatartások összessége, mely a közrendhez azonos kategória. Az Alaptörvény 46. Cikke a közrend és a közbiztonság védelmét a Rendőrségnek határozta meg, mint alapfeladatot. Az Alaptörvény jelenleg csak egyetlen egy rendőrséget ismer, mely hivatásos állományú fegyveres állami rendvédelmi szerv.

²⁸ Horváth Attila: *Belügyi rendészeti ismeretek II. rendvédelem 1.*, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, Budapest, 2008.,14. old.

²⁹ 13/2001. (V. 14.) AB határozat:

<http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/48D2200B1269D1FAC1257ADA00529F4C?OpenDocument> (letöltve 2018. 11. 04.)

Összességében megállapítható, hogy a közbiztonság lényegében nem csak a közigazgatási joghoz kötődik, hanem a büntetőjoghoz, és a szabálysértési joghoz is. Az egyik oldal a többi nélkül nem képes biztosítani sem a közbiztonságot, sem a magánbiztonságot.

A hatékony magánbiztonsági tevékenység ugyanakkor nem csak a jogszabályi kötelezettségek betartását jelenti, hanem a folyamatosan változó megrendelői igényeknek is eleget kell tenni, amelyet negatívan befolyásol a világpiacon és gazdasági helyzetének alakulása. A magánbiztonsági ágazat rendszerint nem olyan szolgáltatás, amely profitot termel a megrendelőinek, és javarészt csak kiadást jelent nekik. Ugyanakkor jelentős kármegelőző szerepe van. Ennek ellenére a megrendelők igényei aránytalanul magasak, figyelembe véve az őrzés-védelemre fordított anyagi forrásokat. Azonban a biztonságra fordított anyagi források jelentősen befolyásolják az őrzés-védelmi szolgáltatás teljesítésének színvonalát, valamint a szolgáltatók piaci pozícióit is³⁰, hiszen, ha nincs miből fejlődnie egy vállalkozásnak, akkor hamar alulmaradhat a konkurensokkal szemben, és a túlélés érdekében rákényszerülhet az illegálisan folytatott tevékenységhez. A hét éves magánbiztonsági pályafutásom során jó magam is éreztem, hogy mely vállalkozás vagy megrendelő, mikor veszi komolyan az egész szolgáltatást, amikor magasabb szintű a beruházás, és mikor csak kényszerből, amikor csak szinte semmilyen ráfordítás nem volt, de elvárták a vagyonőröktől, hogy egy maga technikai eszközök nélkül „csodát tegyen”.

A magánbiztonsági törvény preambuluma tekintve a magánvagyonnal szembeni jogsértések védelmére hozták létre a jogszabályt. Ez csak közvetetten hat a közbiztonságra, tekintve, hogy magánterületen és egyének védelmével függ össze, másrészt, pedig a magánbiztonság a közbiztonság egyik alkotó eleme, a közbiztonság, pedig magának a komplett biztonságnak az egyik ága.³¹ Érdekesként merül fel, hogy sokáig a bűnmegelőzésére alapított és a közbiztonság javítása érdekében tevékenykedő magánbiztonsági vállalkozásoknál kiemelt mértékű a feketegazdaság (költségvetési csalások), melyet rendszerint színlelt alvállalkozási szerződésekkel és illegális munkaerő-kölcsönzésekkel (magánokirat-hamisításokkal, személyes adatokkal való visszaélésekkel) valósítottak meg jogtalan haszonszerzés érdekében. Ennek oka, hogy a közterhek viselése elkerülhető legyen, és ezzel a módszerrel rendszeresen cserélődtek az alvállalkozások, és a munkaerő-kölcsönző cégek, gyakran a szolgáltatások megrendelői és a vagyonőrök megkérdése, és engedélye nélkül, ami fokozott biztonsági kockázatot jelent mind a megrendelő, mind az állami költségvetés szempontjából.³² A magánbiztonsági szereplők közbiztonságra való kiterjesztését már az 1998. évi IV. tv. *preambuluma* is alapelvnek tekintette, pedig a két terület csak közvetetten kapcsolódik egymáshoz:

³⁰ Kacziba Antal: *Közrend, magánrend, közbiztonság*, Pécsi határőr tudományos közlemények, Budapest, 2013., 11. old.

³¹ Dr. Janza Frigyes: *A magánbiztonság határai*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2015., 11. old.

³² Nadas Mihály: *Körkérdések a biztonságvédelmi szakma néhány vezetőjéhez*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2016., 128. old.

*„E törvény célja, hogy - a közrend, a közbiztonság javítása, s ezek részeként a személy- és vagyónvédelem, a bűnmegelőzés hatékonyságának fokozása érdekében - erősítse a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyónvédelmi, valamint a magánnyomozói szolgáltatás törvényességét, és további garanciát nyújtson a társadalom számára az e szolgáltatásokat igénybevevők, illetve az e szolgáltatások gyakorlása során érintettek személyhez fűződő jogai, vagyoni érdekei sérthetlenségére irányuló igényeinek érvényesítéséhez”.*³³

Ez az alapvető célkitűzés megmaradt a 2005. évi CXXXIII. tv.-ben is, és összességében mondható, hogy a személy- és vagyónvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység is az egyének személyhez és tulajdonhoz fűződő jogainak hatékonyabb védelme érdekében járul hozzá a közrend és a közbiztonság javításának fokozásához³⁴. Azonban itt erősen keveredik a közjogi és a magánjogi érdek. Elviekben a jogalkotó a magánbiztonságot a közbiztonság részeként tekinti, és a magánbiztonság mellék produktuma a közbiztonság védelmének.³⁵ Ismeretes, hogy a közjog az állam közügyeivel foglalkozik, míg a magánjog az egyének magán érdekeivel. A közjogot és a magánjogot különböző befolyásoló tényező alakítja a kettő közötti kapcsolatot, így teljes mértékben nem lehet elhatárolni a magánbiztonságot és a közbiztonságot, de egymástól jól elkülöníthetőek a struktúrájuk, a funkcióik, és a működésük alapján. Esetenként pl. állami közfeladatok is kiszervezésre kerülnek a civil szférára (pl. képzés, panasz kivizsgálás, nyilvántartásba vétel, stb.), amely hatékonysága viszont csökkenhet. Állami közfeladatot rendszerint csak közhatalmi funkciókkal törvényileg felhatalmazott szervezet láthat el hatékonyan, ennek hiányában nincs jogi eszköze arra, hogy a feladatait akár kényszer útján is végre tudja hajtani. Erre vonatkozóan a későbbiekben saját tapasztalatomon alapuló megtörtént esetet hozok fel példának, mely jól tükrözi, hogy az egyes közfeladatok kiszervezése a civil szférára nem feltétlenül célszerű.

A jogrend egyik része a magánjogi rend, amelynek középpontjában a személyiség védelme, valamint a civil szféra, a gazdaság és a piaci viszonyok rendezettsége áll, a másik pedig a közjogi rend, amelynek tárgyát az egyén és a közösség, az állam és polgárainak szabályozott kapcsolatai képezik.³⁶ A magánjogi rendben a tulajdon sérthetlensége, a személyi biztonsághoz való jog, a felek rendelkezési joga, a szerződéses szabadság, és a birtokvédelem a fő védendő tárgyak.

Szamel Lajos szerint *„a magánrend olyan kívánatos jogállapot, amelyben a természetes személy és a jogi személy a magánjogban kifejeződő szabadságjogainak, a gazdasági, szociális, és kulturális jogainak egyenjogúsága, valamint jogos érdekeinek érvényesülése szavatolt”.*³⁷ E szerint a

³³ 1998. évi IV. tv., <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800004.TV>, (letöltve 2018. 11. 04.)

³⁴ Dr. Christián László: *A magánbiztonság megközelítésének egyes aspektusai*, Nemzeti Közszerzői Társaság, Budapest, 2014., 1. old.

³⁵ Dr. Christián László: *A magánbiztonság elméleti alapjai*, Nemzeti Közszerzői Társaság, Budapest, 2014., 15. old.

³⁶ Prof. Dr. Finszter Géza: *Biztonsági kihívások a XXI. században: Közrend – közbiztonság – jogbiztonság*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017., 141. old.

³⁷ Szamel Lajos: *A rendőrség jogi szabályozásának alapelvei I.*, Magyar Közigazgatás, Budapest, 1990/4. szám, 230-240. old.

meghatározás szerint a magánbiztonság önálló alkotmányos értéknek minősül, ami a személyiségi jogok és a tulajdonjog védelmét képező alkotmányos cél.

A magánbiztonságban a fontosabb szempontok a kármegelőzés, és a költségmegtakarítás. Ezentúl a magánbiztonság egy olyan direkt cselekvés terméke, melyben a biztonság érzetének kialakítása magának a szolgáltatásnak. Azonban a biztonságérzet és a valós biztonság nem ugyanazt jelenti, mert előbbi csupán egy pszichés állapot (pl. nyugalom).

A magánbiztonság közvetlenül és közvetetten is visszahat a közbiztonságra, ugyanis elsősorban a szolgáltató által a védelemre specializálódott szolgáltatás nyújtásról van szó, másodsorban pedig a visszatartó erőnek köszönhetően kevesebb jogsértés következik be, mely alapján javulnak a bűnügyi statisztikák is, mely világosan növeli a közbiztonságot.

Tekintettel arra, hogy a közbiztonság része a magánbiztonság, ezért megemlíteném, hogy elméletileg nincs feltétlenül akadálya annak, hogy a személy- és vagyonőr, a közfeladatot ellátó személyt is megillető fokozott büntetőjogi védelmet (és felelősséget) megkapja a jogalkotótól. Igazság szerint esetenként indokolt is a magasabb jogi védelem, mivel sok esetben tapasztalható, hogy a személy- és vagyonőrök a nyilvánosság számára megnyitott magánterületen, ill., ideiglenesen kibérelt közterületen látják el a szolgálatukat, ahol a közbiztonság védelme erősebben érvényesül, mint a magánbiztonság védelme. Ilyenek helyek pl. a parkolók, közösségi közlekedési járművek, metró aluljárók, és közintézmények, ahol a köztulajdon képező ingóságok és ingatlanok védelme mellett az ott tartózkodó állampolgárokat is védeni kell az Őket esetlegesen érő jogellenes cselekményektől (pl. az életük és a vagyonuk elleni támadásoknál). Ezek a tevékenységek egyértelműen közügynek minősülnek, és közbiztonsági tevékenység formájában valósulnak meg, ami kiváló példája a magánbiztonság és a közbiztonság egymáshoz való kapcsolódásuknak. A biztonság technikai eszközök telepítése és működtetése közterületeken szintén jó példa, hiszen magánvállalkozások végzik el a szükséges műszaki munkálatokat ahhoz, hogy közbiztonsági célból alkalmazzák azokat a rendvédelmi és a rendészeti szervek. Ilyen eset pl. az aluljárók és a kiemelt terek be kamerázása, amit egy magán biztonságtechnikai vállalkozás végzett el a Fővárosban is, és mind a rendőrség, mind az önkormányzati rendészeti szerv használja napi szinten, hogy az esetleges szabálysértéseket és bűncselekményeket megelőzzék, ill., reagálni tudjanak rá.

A magánbiztonság működése szempontjából megkülönböztethetők a vagyonvédelmi szolgáltatást megrendelők, a vagyonvédelmi szolgáltatást nyújtó vállalkozások (szakemberek), és a végrehajtó állomány, akik ténylegesen ellátják a szolgálatot (személy- és vagyonőrök). Ezek a szereplők viszont csak és kizárólag írásos megbízási viszony keretében a szolgáltatás megrendelőjének a területén láthatja el a tevékenységét, vagy konkrét személy mellett, amiért díjazást kap cserébe. Azaz a magánbiztonság illetékességi területe mindig konkrét helyhez, vagy egyénhez kötött.

A magánbiztonság meghatározása szempontjából lényeges jellemzőket érdekes módon a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. fogalmazta meg, hogy hatósági engedélyhez kötött tevékenység; szerződéses jogviszony alapján nyújtott szolgáltatás; a vagyonvédelmi törvény határozza meg a szolgáltatás nyújtás jogszabályi kereteit; és, hogy csak annyi jogosultsággal rendelkezik, amennyivel a megbízó is, ill., amennyit átenged abból.³⁸ Ebből a felügyeleti viszonyrendszerből jól megállapítható a magánbiztonság és a közbiztonság, ill., a vállalkozások és a rendőrség közötti alá- fölérendeltségi kapcsolat. (Azonban felvetődik újra egy korábbi kérdés is Nálam, hogy, ha egy adott (pl. egészségügyi, oktatási, hivatali) közintézményt őriz a vagyonőr, és a megrendelő alapjába véve is közfeladatot lát el, akkor ezt a jogosultságot jogvédelmi szempontból miért nem kaphatja meg a megrendelő működését biztosító személy- és vagyonőr? Elviekben erre csak akkor van lehetőség, ha a megrendelő a saját állományába veszi, mint „belső rendész”, de kiszervezve már nincs. Úgy gondolom, hogy ilyen esetekben mindenképpen célszerű lenne közfeladatot ellátó személynek minősíteni a személy- és vagyonőröket, ha közintézmény védelmére terjed ki a tevékenységük.

A Nemzeti Bünmegelőzési Stratégia kijelenti, hogy a bünmegelőzés az egész társadalom közügye, melyben az állami szerveken kívül a gazdaság szereplői is részt vesznek, hogy ezzel is javítsák a társadalom önvédelmi képességét.³⁹ Ezzel is tudatosítani kell a társadalomban, hogy felelősséggel tartoznak a javaik védelméért, hiszen az *Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdése* rendelkezik arról, hogy „mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”⁴⁰ Gyakorlatilag ez teszi lehetővé a jogalanyoknak, hogy alternatív védelmi lehetőségeket igénybe vegyenek.

Azonban, amikor az állam alkotmányos szintre emeli személy- és a tulajdonvédelmét, az nem jelenti azt, hogy a magánbiztonság hatósági jogosítványokat kapna, hanem annak kereteit teremti meg, hogy az ágazat professzionális magaslátokba emelkedjen. Ezt erősítette meg korábban az Alkotmánybíróság 3/2001. (I. 31.) AB határozata is, mely szerint a magánbiztonság állami erőszak monopóliummal nem rendelkezik.⁴¹

A magánbiztonság és a közbiztonság fogalmának meghatározása előtt még meg kell vizsgálni az Alaptörvény és a fontosabb ágazati jogszabályok céljait is.

Magyarország Alaptörvénye:

IV. cikk, (1) bek.: *Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonságához.*

³⁸ Dr. Christián László: *A magánbiztonság elméleti alapjai*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2014., 12. old.

³⁹ 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a Nemzeti Bünmegelőzési Stratégiáról:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A13H1744.KOR&txtreferer=00000003.TXT> (letöltve 2019. 03. 13.)

⁴⁰ *Alaptörvény XIII. cikk (1) bek.*, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100425.ATV>, (letöltve 2018. 11. 04.)

⁴¹ 3/2001 (I. 31.) AB határozat: <http://www.jogiportal.hu/index.php?id=ne0bfwr76q9iuje44&state=20081126&menu=view> (letöltve 2019. 01. 21.)

XXII. cikk, (3) bek.: „Törvény vagy helyi önkormányzat rendelete a közrend, a közbiztonság, a közegészség és a kulturális értékek védelme érdekében, a közterület meghatározott részére vonatkozóan jogellenessé minősítheti az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodást”.

XLVI. cikk, (1) bek.: „A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában”.

(2) bek.: „A rendőrség működését a Kormány irányítja”.⁴²

Amint az az Alaptörvény részleteiből kiderül, a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet nem került benne szabályozásra, csupán közvetett utalás van a lehetőségekre, melyeket sarkalatos törvények részleteznek.

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. tv. preambuluma szintén alapfeladatként határozta meg a közrend és a közbiztonság javítását, mint a magánbiztonság alapvető célját:

„E törvény célja, hogy - a közrend, a közbiztonság javítása, s ezek részeként a személy- és vagyonvédelem, a bűnmegelőzés hatékonyságának fokozása érdekében - erősítse a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói szolgáltatás törvényességét, és további garanciát nyújtson a társadalom számára az e szolgáltatásokat igénybe vevők, illetve az e szolgáltatások gyakorlása során érintettek személyhez fűződő jogai, vagyoni érdekei sérthetlenségére irányuló igényeinek érvényesítéséhez.”⁴³

Ennek az érdekessége viszont, hogy a magánbiztonság fogalma keveredik a közbiztonság fogalmával, bár közvetett kapcsolat van, de a kettő nem keverendő. Ugyanakkor, ha a közrend és a közbiztonság javításának a fokozása a célja a vagyonvédelmi törvénynek, mely többoldalú kiemelt közfeladat, akkor a személy- és vagyonöröklet megint csak miért is nem illeti meg legalább a közfeladatokat ellátó személyek védelme a polgárőrséghez hasonlóan? Utóbbi semmilyen jogi kapcsolatban nincsen egyetlen közintézzettel, azonban a preventív célú jelző-figyelő tevékenységét közterületen látja el.

Prof. Dr. Finszter Géza szerint a közfeladatok ellátása hatósági kötelezettség, így hatósági monopóliummal járnak.⁴⁴ Ez merőben ellentétes a 2013. évi C. tv. 459.§ (1) bek. 12. pontjában felsoroltaktól, ugyanis olyanok is közfeladatot ellátó személynek minősülnek, mint pl. egyházi személy, egészségügyi dolgozó, pedagógus, közösségi közlekedési eszköz jegykezelője, és postai kézbesítő is, akik semmiféle közhatalommal nem rendelkeznek (nincs közigazgatási funkció). Azonban törvény által fokozott jogi védelem illeti meg azokat, akik ezekben a munkakörökben dolgoznak, mert a

⁴² Magyarország Alaptörvénye: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100425.ATV> (letöltve 2018. 11. 04.)

⁴³ 2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0500133.TV> (letöltve 2018. 11. 04.)

⁴⁴ Prof. Finszter Géza: *A Rendőrség joga*, Nemzeti Közszerződési Egyetem, Budapest, 2014., 277. old.

tevékenységük a közszolgáltatásokhoz tartozik, amelyeket az államnak, vagy az önkormányzatnak el kell látniuk, és esetenként fizikai atrocitás éri Őket, ami indokolja a fokozott jogi védelmet. A személy- és vagyonőrök tevékenysége viszont nem feltétlenül a közérdek miatt, hanem sokkal inkább a magánérdekek kiszolgálása miatt történik, ami nagyrészt gátja annak, hogy közfeladatot ellátó személyeknek minősüljenek. A közérdek csupán a tevékenységük felügyeletében, valamint az általuk bűncselekményen tetten ért személy ideiglenes feltartóztatásában van, amíg át nem adják a kitérő rendőröknek. Álláspontom szerint azonban a személy- és vagyonőrök között is megengedhető egy olyan megkülönböztetés, mint a fegyveres biztonsági őrsegeknél, akiket hol közalkalmazotti státuszban foglalkoztatnak, hol pedig munkavállalóként. Kiindulópont lehetne a közbeszerzési eljárás keretén belüli magánbiztonsági tevékenység, hogy a rendezvények, valamint a közintézmények védelmét ellátó személy- és vagyonőrök legalább megkapják a közfeladatot ellátó személy jogi védelmét a jogtalan támadással szemben.

Tekintettel arra, hogy díj ellenében végzett szolgáltatásról van szó, mely vállalkozás keretében, magánjogi szerződés megkötésével, azaz megbízás útján valósul meg, mint üzleti indíttatású tevékenység, ezért közvetlenül nem jelent közbiztonsági tevékenységet, bár kölcsönhatásban áll a két terület egymással. A lényeg azonban nem más, mint, hogy a megbízók magántulajdonosi jogainak az átruházása más vállalkozásra, ill., a személy- és vagyonőrre, ami, ill., aki magánvállalkozásként/magánszemélyként preventív védelmet nyújt magánterületen profit szerzés ellenében a rendelkezésre álló védekező eszközökkel. Mivel a magánbiztonság a magánjogra épül, és kizárólagosan preventív jellegű, azaz védekezési funkcióval bír, ezért csekély mértékben lehet a hatékonyságát növelni a birtokvédelem lehetőségeihez képest. Elsősorban (elektronikai és mechanikai) technikai eszközökkel, és a személy- és vagyonőröknél a folyamatosan fejlődő (elméleti/gyakorlati) szakmai felkészültségével van lehetőség.

Komolyabb jogkörök kilátásba helyezése azért sem lehetséges, mert a megelőző jellegű tevékenységnél nincsen olyan kényszerítő körülmény, amely a magán szférára való kiterjesztése alkotmányosan elfogadható lenne. Ebből adódóan a tulajdonhoz való jog érvényesülésénél nem korlátozható semmilyen alapjog még akkor sem, ha egyébként az érintett személy hozzájárulna, mivel személyiségi jogokról lemondani nem lehet, különösen akkor nem, ha olyan személyekről van szó, akik nem követtek el jogsértő magatartást. Amennyiben jogsértő magatartás történt, akkor pedig már nem a vagyonőrnek van jogosultsága és kötelezettsége intézkedni, hanem a rendőrnek, vagy az önkormányzati rendésznek. A magánbiztonság erőszak monopóliumát egyébként a *3/2001. (I. 31.) AB határozat* is szigorúan tiltja.

Érdekesség, hogy a magánjogi kereteken belüli vállalkozáskeretében végzett személy- és vagyonvédelmi tevékenység jogszerű gyakorlása a közjog által van szabályozva, ugyanis a közigazgatási jog meghatározza a magánviszonyokra történő beavatkozás kritériumait, igaz csak

korlátozottan.⁴⁵ A magánszférába beavatkozni csak a közjog által meghatározott módon szabad, ami már közhatalom gyakorlásnak minősül, de ezt óvatosan kell kezelni, mert a határok indokolatlan, vagy túlzott átlépése túlkorlátozhatja a személybiztonsági- és a birtokvédelmi tevékenységet, ami akár az ellehetetlenítéssel is járhat.

A 2005. évi CXXXIII. tv. *preambuluma* megalapozta a magánjog és a közjog együttműködését, mint ügyfél és hatóság közötti kapcsolat formájában, hiszen a magánbiztonság szereplőinek engedélyt kell kiváltaniuk a felügyeleti szervtől, ha a tevékenységet jogszerűen akarják végezni. Ugyanez a kapcsolat van jelen a lőfegyvertartási engedélyek esetén is, amikor magánszemélyek akarnak önvédelmi célból maroklőfegyver viseléséhez, ill., sportlövő klubok akarnak versenysport célból engedélyeket kiváltani a Rendőrség Igazgatásrendészeti Osztályán. A lőfegyverek tartását azonban később bármikor ellenőrizheti a Rendőrség, ami egy újabb formája a magánjog és a közjog közötti kapcsolatnak, és, ha az engedély kiadás feltételei már nem állnak fenn, vagy valamilyen súlyos jogsértés történt (pl. bűncselekmény), akkor visszavonja, ill., bevonja a kiadott engedélyeket, és megtiltja a tevékenység végzését. Ez a fajta alá-fölérendeltségi viszony mindig megkérdőjelezi az állami rendvédelem és a magánbiztonság közötti egyenrangú partnerségi viszonyt, és ugyanez a helyzet az állami rendvédelem és az önkormányzati rendészet közötti kapcsolat esetén, hiszen a szolgálati igazolványokat a rendőrség állítja ki, amit indokolt esetben visszavon, vagy bevon. Továbbá a Rendőrség bármikor ellenőrizheti az önkormányzati rendészeti szerveket, ill., személyeket, hasonlóan a magánbiztonsági vállalkozásokhoz/személyekhez. Ebből adódóan álláspontom szerint teljesen kizárható az egyenrangú partneri viszony, amíg az egyik a másiknál felügyeletet gyakorolhat, és korlátozhatja a tevékenységét. Az önkormányzati rendészet esetén hiába van autonóm önkormányzatiság, ha annak szabályait az állam határozza meg, és a felügyelete több irányú, akkor biztos nincsen egyenrangú partnerség, legfeljebb együttműködési kötelezettség, amit törvények írnak elő.

A magánbiztonságba beletartozik még a magánnyomozás is, mely sokkal inkább az információszerzésre irányul. Ezzel a szakterülettel külön nem kívánok sokat foglalkozni, viszont röviden érdemes megemlíteni egy nagyon érdekes alkotmányos kérdést. Ugyanis valakit megfigyelni, és róla képeket rögzíteni, majd felhasználni (képmás felvételt továbbítani) kizárólag az érintett előzetes beleegyezésével lehetséges, beleértve a vele kapcsolatos bármilyen személyes adatok kezelését is, nem beszélve a különleges adatok kezeléséről. Ez egy rendkívül kényes kérdés, mert az alkotmányos személyiségi joga sérül annak a személynek, aki után információ szerzés történik egy vállalkozás, ill., magánember által. Ilyen jellegű információ szerzésre semmilyen jogos érdek nem köthető, legfőképpen különleges adatokra vonatkozóan. Amennyiben az érintett személy tudomást szerezne arról, hogy róla személyes és/vagy különleges adatokat gyűjtenek, és azokat kezelik (továbbítják), akkor joggal hivatkozhatna a személyiségi jogainak a súlyos megsértésére (pl. képmás védelme, személyes adatokkal való visszaélés, magánszféra megsértése), és komoly sérelemdíjat követelhetne attól a gazdasági társaságtól, ill.,

⁴⁵ Prof. Finszter Géza: *A rendőrség joga*, Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Budapest, 2014. 255. old.

magánnyomozótól, aki végrehajtotta a cselekményt. Tekintettel arra, hogy személyes adatokat kezelni csak célhoz kötötten lehet az érintett előzetes írásos engedélyével, gyakorlatilag felmerül a kérdés, hogy a magánnyomozói tevékenység hogyan lehet jogszerű egy természetes személyről készült információ szerzés, vagy fotók készítése, ugyanis a magánnyomozónak semmilyen hatósági jogosultsága nincsen, és a munkája során tudomására jutott magánjellegű és üzleti titkokat köteles lenne megtartani, ill., azokat nem adhatná ki senkinek sem. Ide vonatkozólag a 2005. évi CXXXIII. tv. 22.§ (1) bek. rendelkezik arról, hogy a törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végző személyt foglalkozási (hivatásbeli) titoktartási kötelezettség terheli, a szerződés teljesítése során tudomására jutott minden tény és adat vonatkozásában. Ez alól csupán törvény adhat felmentést (hatósági eljárásban), ill., a saját adataira vonatkozóan a megrendelő. Ebből is látszik, hogy nincs rendesen leszabályozva a magánnyomozói tevékenység, és problémáktól hemzseg.

A magánnyomozás legelfogadottabb definíciója szerint „*az állampolgárok jogszerű információszükségleteinek kielégítése végett, polgári jogi megbízás alapján, egy hatósági jogosítványokkal nem rendelkező magánszemély által ellenszolgáltatás fejében végzett adatgyűjtő tevékenység*” (Mészáros Bence).⁴⁶

A fenti definícióval kapcsolatban álláspontom szerint nem lehet jogszerű olyan információ szükséglet kielégítése, ami más természetes személy, személyes-, és/vagy különleges adatainak díjazás ellenében való jogtalan megismerését és kezelését érinti, amiről az érintett személynek nincs is tudomása. Ennek ellenére gyakori az olyan megbízás, amikor egy természetes személyt kell megfigyelni, és róla képeket/videókat/hangokat rögzíteni (különösen magánházasársnál), amelynek a megismerése kívülállóknak a privátszféra szándékos és súlyos megsértése. Lényegében alkotmányos jogok megsértésével, hogyan lehet jogszerűen végezni ezt a tevékenységet? A megoldás talán abban lehet, hogy jogszabályban kellene korlátozni/megtiltani a természetes személyekkel összefüggő információszerzést, hiszen az ilyen jellegű tudaton kívüli megfigyelést, kép- és videó rögzítést jelenleg csak büntetőeljárás keretein belül a hatóságok által, ill., a hivatásos állományúakra vonatkozó előírások alapján a Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ) által van lehetőség, és nem egy vállalkozás, ill., egy magánember által. Az NVSZ esetében az érintettek előzetesen és írásban hozzájárulnak a rejtett megfigyeléshez, ha ezt a nyilatkozatot visszavonja bármely érintett, onnantól kezdve már nem lehet hivatásos állományú, és azonnal megszűnne a jogviszonya az adott testülettel, mert nem áll fenn egy létfontosságú feltétel a további tevékenységhez.

Összességében tehát a saját felfogásom szerint, **a közbiztonság, az alkotmányos rend és a közösségi értékek, állami rendvédelmi szervek által biztosított állami feladata.**

⁴⁶ Dr. Mészáros Bence: *A kriminalisztika és a magánnyomozás kapcsolata*, Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2015., 134. old.

A magánbiztonságban pedig csak munkavállalóként, vagy egyéni vállalkozóként lehet ellátni a vagyónvédelmi feladatokat, de azt csak meghatározott magánterületen, írásba foglalt megbízási szerződés alapján, és semmilyen hatósági jogkörük nincsen az alkalmazottaknak⁴⁷. Fő prioritásuk a preventív bűnmegelőzés a formaruhás jelenlétükkel a jogellenes cselekedetektől, ill., az esetlegesen bekövetkezett rendkívüli eseményeknél a megfelelő intézkedések megtétele, hogy további kár ne keletkezzen.

A magánbiztonság fogalmának meghatározásánál figyelembe kell venni a különböző álláspontokat, és a jogszabályi feltételeket, amivel kijelenthető, hogy, **az a magánjogi megbízáson alapuló, helyhez és hatósági engedélyhez kötött, bűnmegelőzési tevékenység, ami az egyén alkotmányos személyi biztonságát, és tulajdonának védelmét garantáló, jogszabályi keretek között, írásba foglalt szerződés alapján és díjazás ellenében végzett, kármegelőző civil szolgáltatás.**

Rendészet – Rendvédelem

Az önkormányzati rendészet fogalmának tisztázásához szükséges előbb a rendészet és a rendvédelem definícióját megfogalmazni. A rendészet és a rendvédelem gyakran keveredik, holott nem teljesen ugyanazt jelenti. Logikailag nézve a rendvédelem átfogóbb, mert az önmagába foglalja az egész rendészetet is, ugyanis lényeges eleme a kialakulásából és létéből adódó katonai – karhatalmi - rendőri tevékenység.⁴⁸ A rendészet fogalma leginkább a közigazgatás fogalmából és annak legfontosabb tartalmi tényezőiből kiindulva lehet meghatározni. A közigazgatásnak pedig sajátos intézményrendszere van, egyrészt decentralizált önkormányzati adminisztráció, másrészt pedig sajátos alrendszer képeznek az atipikus közigazgatási (paraadminisztrációs) szervek.⁴⁹ A közigazgatás társadalmi rendeltetése a közösség olyan szükségleteinek a kielégítése, amelyre az egyes ember, kizárólag saját erejére támaszkodva nem képes.⁵⁰ Az egyik legelfogadottabb fogalom szerint a rendészet a közigazgatásnak azon ága, amelynek társadalmi rendeltetése először a jogellenes emberi magatartásokból származó veszélyek elhárítása legitim erőszak alkalmazásával, másodsor pedig a bűnüldözés, az állam büntetőjogi igényét megalapozó nyomozás lefolytatása, a büntető igazságszolgáltatás előkészítése.⁵¹ A közigazgatás egy másik legelfogadottabb fogalma Ladik Gusztávtól származik, mely szerint a közigazgatás az ilyen szervek olyan működése, amit az állami feladatok közvetlen megvalósítása érdekében a jog keretében végeznek. Ezen következtetésképpen a rendészet olyan, a politika és a gazdaság által külső mozgásában részben befolyásolt és a közbiztonság közrendvédelmére irányuló, alapjaiban joghoz kötöten az erőszak monopóliumával fellépő tevékenység, amelynek sajátos szervezete és személyzete döntően az általános rendőrségnél kisebb mértékben a közigazgatás

⁴⁷ 2005. évi CXXXIII. tv. 16.§ (1) bek. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0500133.TV>, (letöltve: 2018. 10. 30.)

⁴⁸ Szigeti Péter – Szilvássy György Péter: *Rendészet és emberi jogok*, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2015., 23. old.

⁴⁹ Lőrincz Lajos: *A közigazgatás alapintézményei*, HVG-ORAC Kiadó, 2010. 249. old.

⁵⁰ Prof. Dr. Finszter Géza: *A rendészet elmélete és a rendészeti eszközrendszer*, Nemzeti Közszolgálati és Tankönyv Kiadó, Budapest, 2013., 29. old.

⁵¹ Dr. Blaskó Béla: *Közigazgatás – Rendészeti igazgatás – Büntetőjog*, Magyar Rendészet, Budapest, 2015/4., 40. old.

meghatározott szerveinél funkcionál.⁵² Nyilvánvaló, hogy az önkormányzati rendészet esetén nem beszélhetünk bűnüldözésről és nyomozásról, mert az kizárólagosan a Rendőrség, ill., speciális esetekben a Nemzeti Adó és Vámhivatal jogosultsága, viszont az elsődleges alapfunkció érvényesül a helyi társadalomra kisebb fokú jogsértések megelőzése, megszüntetése, szankcionálása, és a jogszerű állapot helyreállítása. Ugyanakkor a rendészeti feladatokat ellátó személyek az állampolgárokhoz hasonlóan jogosultak a tetten ért bűncselekmény elkövetőjét elfogni, és azt a rendőrségnek átadni. Következésképpen a rendészet egyrészt a védelem tárgya, másrészt pedig a védelem formája. Megjegyzem, hogy a szabálysértések/szegések esetében a felderítési funkció érvényesülhetne az önkormányzati rendészeti szerveknél, mellyel jelentős terhet vehetne le a rendőrség válláról, és a felszabaduló kapacitást a komolyabb súlyú ügyekre fordíthatnák.

A közigazgatás mindig valamilyen közcél, közfeladat, közszolgáltatás (külső-belső állami funkció) realizálására irányul, melyeket rendszerint a jogalkotó határozza meg.⁵³ Ilyen állami funkció a rendészeti feladatellátás is, mint végrehajtó-ellenőrző közhatalmi szerv, melyből az önkormányzatoknak is ki kell venniük a részüket, mivel az adott település közigazgatása teszi lehetővé a területi kormányzást a közszolgáltatások biztosítása érdekében.⁵⁴

A rendvédelem definícióját az ágazat több szakértője is megfogalmazta már különböző nézőpontokból, azonban nincs egységes állásfoglalás. Parádi József szerint *„a rendvédelem az állam fellépése a közrendre veszélyes cselekmények megakadályozására vagy megtörésére, amely vitathatatlanul a közjoghoz tartozik, azon belül is a rendészet egyik ágát képezi, s mint ilyen a közigazgatás, közigazgatási jog részének tekinthető”*.

Zachar József szerint *„azok a katonailag szervezett, de nem a haderő kötelékébe tartozó fegyveres csapatok, amelyek megbízatása a közbiztonság, a közrend, és a köznyugalom fenntartása, és amelyek feladatköre állambiztonsági, politikai, bűnügyi, igazgatásrendészeti területekre terjed ki.”*⁵⁵

Papp Judit álláspontja alapján *„a rendvédelem mindazon tevékenységi forma, ami az ország törvényekkel szabályozott alkotmányos belső rendének fenntartására és folyamatos biztosítására irányul.”*

Figyelembe véve, hogy a rendvédelemnek a funkciója, hogy katonailag szervezett, és a veszélyes cselekmények megelőzése és felszámolása az alapvető célja, logikusan következtethető, hogy hivatásos állományú fegyveres testületről van szó. Ez alapjába véve is teljesen más, mint maga a rendészeti tevékenység, amely csak a hatáskörébe tartozó jogsértésekkel szembeni fellépésre alkalmas.

⁵² Korinek László: *Értekezések a rendészetről*, Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Budapest, 2014., 39. old.

⁵³ Dr. Balla Zoltán: *A rendészet és a közigazgatás tartalmi összehasonlítása*, Magyar Rendészet, Budapest, 2014/4., 14. old.

⁵⁴ Dr. Blaskó Béla: *Közigazgatás – Rendészeti igazgatás – Büntetőjog*, Magyar Rendészet, 2015/4., 39. old.

⁵⁵ Zachar József: *A politikai irányzatok rendvédelmi koncepciói a dualizmus korában*, Rendvédelmi-történeti füzetek, Budapest, 1992.

A fentiekén kívül a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. tv. egyértelműen meghatározza, hogy pontosan mely szervek minősülnek központi-, és autonóm államigazgatási-, önálló szabályozó-, ill., rendvédelmi szerveknek, amelyek közvetlenül az állam irányítása alá tartoznak.⁵⁶

A rendvédelem azokhoz a centralizált fegyveres szervekhez köthető, amelyek fő funkciója fizikai erőszak alkalmazásával megelőzzék, elhárítsák, és felszámolják az adott rend, az állam elleni külső- és belső támadásokat.⁵⁷ Ezzel szemben a rendészet fő prioritása olyan közigazgatási tevékenység, amely tiltó-, kötelező-, és korlátozó cselekmények útján a közrend és a közbiztonság fenntartására irányul, rendszerint nem fegyveres decentralizált szervek által.

Ezzel szemben az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. tv. határozza meg, hogy pontosan kik tartoznak azokba a csoportba, amelyek önkormányzati rendészeti feladatokat látnak el, így jól elkülöníthető a hovatartozás, valamint a tevékenység ellátása szemszögéből a rendészet a rendvédelemtől.

A magam meglátása alapján így **a rendvédelem a közösség alkotmányos rendje, a köznyugalom, és a közbiztonság közjogi garانتálása, állami erőszak monopóliummal felhatalmazott, sajátos intézményrendszerű, centralizált fegyveres testület által biztosított államigazgatási tevékenység.**

A jogállamiságban minden területnek meg vannak a sajátos funkciói, melyeket szigorú szabályok szabályoznak. Ilyen a rendészeti terület is, melynél a következő funkciók érvényesülnek: jelenlét és őrködés, erőszak-monopólium, információszerzés-bűnügyi rendészet, és igazgatásrendészet. Ezek a funkciók a magánbiztonságban és az önkormányzati rendészetben viszont csak részben érvényesülnek, különösen az első kettő, mint az alapvető funkciók, de azok is jelentős korlátozásokkal. Az igazgatásrendészeti funkció viszont működteti (felügyeli) a magánbiztonságot és az önkormányzati rendészetet, hiszen kiadja és visszavonja az igazolványokat/engedélyeket, valamint ellenőrzi a jogszerű működést, de ezt a funkciót a rendőrség gyakorolja értelem szerűen.

Az 1974-es *Allgemeines Landrecht 17. címének II. részének 10. szakasza* a rendészetfejlődés egyik legmeghatározóbb jogszabálya lefektette a rendészet alapjait, mely szerint a rendészet feladata az, hogy a köznyugalom, közbiztonság, és a közrend biztosítása, továbbá a közösséget és annak egyes tagjait fenyegető veszélyek elhárítása érdekében a szükséges intézkedéseket megtegye.⁵⁸

Dr. Szamel Lajos szerint „a rendészet eredetileg közigazgatási tevékenység, amely csak a végrehajtó hatalom alá tartozhat”.

⁵⁶ A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról 2010. évi XLIII. tv. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1000043.TV> (letöltve 2019. 01. 20.)

⁵⁷ Szigeti Péter – Szilvási György Péter: *Rendészet és emberi jogok*, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2015., 24. old.

⁵⁸ Szikinger István: *Rendőrség a demokratikus jogállamban*, Sik Kiadó Kft, 1998., 55. old.

Prof. Dr. Finszter Géza tágabb megfogalmazásban úgy fogalmazza meg a rendészetet, hogy „*az állam szerveinek az a hatósági tevékenysége, amelynek célja a közrend és a közbiztonság megóvása mindazokkal szemben, akik annak épségét fenyegetik vagy megsértik*”.⁵⁹

Még részletesebben nézve a rendészet az állam szerveinek az a hatósági tevékenysége, amelynek célja a köznyugalom, a közrend, a közbiztonság biztosítása, és a veszélyelhárítás mind azokkal szemben, akik ezek épségét fenyegetik, vagy megsértik, azaz a rendészeti funkciók garantálása a társadalom számára.

A rendészet meghatározásához lényegében elég a közrend, mint kulcsfogalom, mert az élet- és vagyonbiztonság adja a közbiztonságot. Ennek megfelelően a rendészet olyan állami tevékenység, ami a közrend megzavarásának megelőzésére, a közvetlenül zavaró magatartás megakadályozására, és a megzavart rend helyreállítására irányul.⁶⁰

Ebből adódóan Tauber Istvánnál rövidebb és egyszerűbb, ugyanakkor vitathatatlan 2002-ben való megfogalmazás nincsen, mint, hogy a rendészet tárgya a közbiztonság és a közrend.⁶¹ Én ehhez hozzácsatolnám még a köznyugalmat és a közegészséget is. Azonban ezek védelme kizárólagosan a Rendőrség alapvető feladata volt a korábbi *Alkotmány 40/A§ (2) bek.* alapján.

Dr. Kökényesi József felfogása szerint „*a rendészet a közhatalom gyakorlásának az egyik fajtája, amely a rendészeti feladatok ellátására és hatáskörök gyakorlására jogszabályban feljogosított közigazgatási és más állami szervek jogalkotó és jogalkalmazó tevékenységeként valósul meg*”⁶².

Lényegében kiemelhető, hogy a rendészetnek három jelentős funkciója van: örökös, információszerezés, erőszak monopólium, mely megosztódik a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet között.⁶³

A fenti definíciókat figyelembe véve viszont semmiképpen nem lehet a magánbiztonsági tevékenységet (mint egy adott pont belső rendészetét) a rendészethez általánosan kapcsolni, mivel nincs közhatalmi funkciója, így közigazgatási tevékenységet sem lát el. Ennek ellenére mégis bizonyos szempontból nézve rendészeti jellegűnek látszik a tevékenysége, ami egy meghatározott (magán) terület belső rendjét és biztonságát tartja fenn, azonban szankcionálási és kényszerítő eszközök alkalmazási lehetőséggel nem rendelkezik. Utóbbi esetében csak támadáselhárító eszközöknek van helye. A magánterületen történő jogellenes cselekmények megelőzése, ill., a tettenérés esetén való feltartóztatás és az elkövetők átadása a rendőrségnek, mindenképpen rendészeti tevékenységnek számít, mely már bűnmegelőzési – közbiztonsági célt szolgál. Ha a személy- és vagyonőr a rábízott területen szabálysértésen, vagy bűncselekményen tetten ér, akkor nem csak jogosult, hanem köteles is intézkedni, azaz feltartóztatni az

⁵⁹ Prof. Dr. Finszter Géza: *A rendészet elmélete és a rendészeti eszközrendszer*, Nemzeti Közszoigalati és Tankönyv Kiadó, Budapest, 2013., 15. old.

⁶⁰ Szamel Lajos: *A rendészet és a rendőrség jogi szabályozásának elméleti alapjai*, Rendészeti tanulmányok, Rendőrtisztai Főiskola, 1992/1. 6. old.

⁶¹ Tauber István: *A közrend fogalmával kapcsolatos vélemények kritikája*, Belügyi Szemle 4. szám., 2002., 146. old.

⁶² Dr. Kökényesi József: *Az önkormányzati rendészet néhány kérdése*, ECOSTAT, Budapest, 2008., 7. old.

⁶³ Dr. Janza Frigyes: *A magánbiztonság határai*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2015., 11. old.

elkövetőt, és átadni a rendőrségnek. Ebből adódóan van átfedés a magánbiztonság és a közbiztonság között speciális feltételek bekövetkezte esetén. Tehát a magánbiztonság korlátozott rendészeti jellegű tevékenység, mely a megrendelő által átruházott jogokkal élve közreműködik a rábizott területen a belső rend és biztonság fenntartásában, valamint a magántulajdon védelmében, és rendkívüli esemény bekövetkeztekor értesíti a beavatkozásra jogosult szerveket.

A rendészet feladata a közrendnek a közjog által jogsértőnek minősített magatartásoktól való védelme a közjog eszközeivel, szükség szerint akár az egyes szabadságjogok korlátozásával, ha azt a közbiztonság védelme megindokolja. Ide vonatkozólag érdemes röviden megemlíteni az *Alkotmánybíróság 30/1990.-es számú határozatát*, mely az alábbi megállapításokat teszi:

„Az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozás eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelmére vagy érvényesülése ill., egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozás alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek. Az elérni kívánt cél fontossága az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súly megfelelő arányban kell, legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni.”

A rendészet tehát mindazon jogi normák lényege, amik meghatározzák a rendészeti intézkedéseket megengedő fellépéseket (pl. kényszerítőeszközök alkalmazásai), és hatósági beavatkozásokat. Ez a tárgy a büntető és a szabálysértési jog, ill., a közigazgatási jog olyan forrása, ami az adott régió védelmét és közigazgatási felelősségét megalapozó tilalmak tényállásba foglalásával látja el. Ebből adódóan a rendészet és a magánbiztonság nem tekinthető azonos tevékenységnek, mivel utóbbinak semmilyen közigazgatási felelőssége nincsen, csak polgárjogi, továbbá konkrét helyhez is kötött.

A rendészet tehát olyan a bűnmegelőzés, a közbiztonság, és a közegészség fenntartása érdekében, végzett decentralizált közigazgatás-végrehajtási közszolgáltatás, amely korlátozott legitim kényszerrel és sajátos intézményrendszerrel látja el a jogszabályokban meghatározott hatósági feladatait.

Továbbá megállapítható az is, hogy a személyi szabadság jogok és a tulajdonjoghoz fűződő alkotmányos jog védelme érdekében az arra felhatalmazott állami rendvédelmi és önkormányzati rendészeti szervek, ill., személyek korlátozhatják az egyes jogsértő személyek egyes szabadságjogait.

De valójában mi is az az önkormányzati rendészet? Erre több lehetséges megfogalmazás is lehetséges, azonban elsődlegesen a jogszabályok az irányadók a kérdés megválaszolására. Magyarország legnagyobb önkormányzati rendészeti szervének szolgálati igazgató-helyettese szerint az önkormányzati rendészet jelentése, hogy *„az önkormányzatoknak a közbiztonság települési*

sajátosságaira adott direkt cselekvések összessége”.⁶⁴ Ez egy igen rövid és lényegre törő megfogalmazás, azonban álláspontom szerint célszerű pontosabban is meghatározni a jelentőségét.

Az önkormányzati rendészet csak korlátozott felhatalmazást kapott a jogalkotóktól a kényszer alkalmazására a helyi közrend és a közbiztonság fenntartásában való közreműködésre, és az önkormányzati vagyon védelmére, tehát nem cselekedhet kénye-kedve szerint. Fontos hozzá tenni, hogy az egész önkormányzati rendészet decentralizált szervezet, mivel nincsen hierarchikusan fölérendelt központi hivatala, mint pl. az állami rendvédelmi szerveknek, amelyek centralizáltak. Ez élesen elválasztja az önkormányzati rendészetet az önkormányzati rendőrségtől.⁶⁵ Az önkormányzati rendészet alapjába véve olyan közigazgatáshoz kötött szolgáltatás, amely korlátozottan kényszerítő eszközök alkalmazására feljogosítva helyi biztonságot szolgáltat a közösség számára, az ellene ható tényezőktől. Rövidebben, a közrendet és a közbiztonságot fenyegető veszélyek közigazgatási eszközökkel való elhárítása⁶⁶.

Az önkormányzati rendészet értelmezéséhez érdemes az egyes ágazati jogszabályok preambulumát megvizsgálni, mely a tevékenység célját határozza meg.

*A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. a következőképpen fogalmaz: 13.§ (1) bek.: „A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen: 17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában”.*⁶⁷

Vagyis a helyi közbiztonság, az önkormányzati vagyon és egyéb érdekek védelme érdekében kényszerítő eszköz alkalmazására jogosult szervezet létrehozásával gondoskodhat. Ez alól csak a Főváros a kivétel, ahol kötelező ilyen szervezetet fenntartani. Ez a megkülönböztetés érthető, hiszen a Fővárosban lényegesen sokkal több ember él és dolgozik (kb. 2-3 millió), mint a legtöbb vidéki településen. A több ember több biztonsági kockázatot is jelent, amely ellen fel kell lépni.

A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. tv. preambuluma már kicsit szélesebb körben mutat rá a közbiztonság védelmére:

*„Az Országgyűlés a közterületek rendjének és tisztaságának védelme, valamint annak rendjét megbontó jogsértések hatékonyabb megelőzése, megakadályozása, szankcionálása, az önkormányzati vagyon védelme, e feladatok ellátásához szükséges szervezeti keretek megteremtése, az ezekkel összefüggő közzolgálati feladatokat ellátó személyek jogállásának meghatározása érdekében a következő törvényt alkotja:”*⁶⁸

⁶⁴ Hermann Gábor: *Nemzetközileg is adaptált fogalmi körnek számítanak a tranzitónak*, Biztonságiac Évkönyv, Biztonságiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2016., 69-71. old.

⁶⁵ Dr. Christián László – Bacsárdi József: *Önkormányzati rendészet*, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 2017., 17. old.

⁶⁶ Szikinger István: *Rendőrség a demokratikus jogállamban*, Budapest, Sík Kiadó, 1998., 83. old.

⁶⁷ 2011. évi CLXXXIX. tv. *Magyarország helyi önkormányzatairól*: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100189.TV> (letöltve 2018. 11. 04.)

⁶⁸ 1999. évi LXIII. tv. *a közterület-felügyeletről*: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99900063.TV> (letöltve 2018. 11. 04.)

A törvény alapvető céljából érzékelhető, hogy a közterület-felügyeletnél a leghangsúlyosabb közbiztonság védelme, és a rendészeti feladatellátás, mely a leginkább képezi az egész önkormányzati rendészet „gerincét”.

Az 1997. évi CLIX. tv. a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról a következőképpen fogalmaz a preambulumban:

„Az Országgyűlés az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelkedően fontos létesítmények és tevékenységek, valamint a pótolhatatlan értéket képviselő nemzeti javak jogellenes cselekményekkel szembeni fokozottabb védelme, a védett természeti értékek és területek megóvása, valamint a termőföldek őrzése érdekében a következő törvényt alkotja”⁶⁹

Itt meg kell jegyezni, hogy elég érdekes jogállásban van a fegyveres biztonsági őr (FBŐ), aki alapjában véve élőerős őrzést lát el közfeladatot ellátó személyként, de nem tartozik sem a magánbiztonsághoz, sem a rendészeti feladatokat ellátó személyekhez, mégis kényszerítőeszközökkel és szolgálati maroklőfegyverrel, ill., akár sorozatlövő gépkarabéllyal is elláthatja a feladatait. Azonban rendszerint az állam működése szempontjából kiemelt objektumok védelmét látja el az adott állami intézmény, vagy szerv állományában (pl. Honvédség, Rendőrség, Magyar Nemzeti Bank, a lakosság ellátása szempontjából kiemelt közmű intézmények), de szükség szerint akár magánvagyon is védhet, ha annak a védelme közérdekből kiemelten fontos (pl. készpénz logisztikai központokat). A kényszerítőeszközökkel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a személy- és vagyonőr kizárólag jogos védelmi helyzetben és végszükségben alkalmazhatja a támadáselhárító eszközeit, és a szolgálati maroklőfegyverét, míg a fegyveres biztonsági őr e feltétele hiányában, azaz a védett vagyon ellen intézett jogtalan támadás esetén kötelezően kell, hogy alkalmazza a kényszerítőeszközeit és a szolgálati maroklőfegyverét. Ebből a kötelezettségből is látszódik, hogy a fegyveres biztonsági őr nem civil, hanem sokkal inkább katonai jellegű⁷⁰, így a feladat ellátásának jellegéből adódóan nem lehet a 2012. évi CXX. tv.-t kiterjeszteni rá, hiszen teljesen másként kell reagálni egy rendkívüli esemény bekövetkeztekor (pl. vagyon elleni támadásnál), mint a személy- és vagyonőrnek, vagy akár a rendészeti feladatokat ellátó személyeknek. Azonban érdekes, hogy egy jogszabály alá esik olyan rendészeti szervekkel, amelyek közterületen hatósági feladatokat látnak el köztisztviselői jogállásban.

Igazi áttörést az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. tv. hozott, mely egyértelművé tette, hogy a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet célja és alaprendeltetése a bűnmegelőzés:

„Az Országgyűlés

⁶⁹ 1997. évi CLIX. tv. a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700159.TV> (letöltve 2018. 11. 04.)

⁷⁰ Galántai Béla: A magánbiztonsági szolgáltatás közbiztonsági aspektusairól, Személy-, Vagyonvédelmi-, Magánnyomozói-, Szakmai Kamara, Pécs, 2012., 7. old.

- kiindulva abból, hogy a közrend a nemzet felemelkedését szolgáló alapérték,

- kinyilvánítva azt, hogy a közrend és a közbiztonság fenntartásához elengedhetetlen a rendészeti feladatokat ellátó személyekkel való együttműködés,

- elismerve az egységes szabályozás és követelményrendszer megteremtésének szükségességét az állami és önkormányzati alkalmazásban álló közszolgálati tisztviselők és közalkalmazottak, valamint egyéb foglalkoztatási jogviszonyban álló rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységének újrászabályozása és rendszerbe helyezése érdekében a következő törvényt alkotja: ”⁷¹

A tv. preambuluma egyértelművé teszi az önkormányzati rendészeti szervekkel való kapcsolat jelentőségét, mely a hatékonyság, és az egységesség meghatározása a közös célok elérése érdekében.

Természetesen nem szabad elfelejteni, hogy a rendészeti tevékenység hatósági engedélyhez kötött, míg a rendvédelmi tevékenységet már maga az engedélyt kiadó hatóság látja el, azaz a közbiztonság fenntartása közös cél, de annak eszközei már különböző minőségűek.⁷²

A magánbiztonsági törvény preambuluma, valamint az önkormányzati tv. közbiztonságra vonatkozó rendelkezése egymásnak ellentmondóan értelmezi a bűnmegelőzési tevékenységet. Amíg magánbiztonság elsődleges célja mindenképpen a profit szerzés (díj ellenében végzett egyéni védelmi szolgáltatás a megbízó által kontrollálva)⁷³, akárhogy is tekintünk az ágazatra, hiszen szolgáltató iparról van szó; addig az önkormányzati rendészet már a közösségi érdekek közszolgálatát jelenti. További lényeges elhatároló szempont, hogy a magánbiztonsági dolgozók hatósági jogkört és kényszerítő eszközöket nem alkalmazhatnak, míg az önkormányzati rendészeti dolgozók intézkedésre jogosult hatósági személyek, és korlátozottan alkalmazhatják a rendszeresített kényszerítő eszközeiket. Ugyanakkor a jogszabály mégis érzékelteti, hogy a magánbiztonság is kapcsolódik a közbiztonságot szolgáltató önkormányzati rendészeti feladatokat ellátó szervekhez. Amíg az önkormányzati tv. kötelező közfeladatként határozza meg az önkormányzatoknak a közbiztonság biztosításának támogatását, addig a vagyonvédelmi tv. már alacsonyabb szinten határozza meg közrend és a bűnmegelőzés jelentőségét, pedig a cél elérése egy, és ugyanaz, csupán az eszközök és a módszerek az eltérők. Ugyanakkor, ha a közbiztonság javításában résztvevő szereplőket nem illeti meg a fokozott jogi védelem, mint pl. a hivatalos személyeket és a közfeladatot ellátó személyeket, akkor megint csak nem lehet egyenrangú partnerségről beszélni, és a biztonság jelentősége is minden jogszabályban széttagolt. Alapjába véve a magánbiztonságban is kiemelt jelentősége van a közrend és a közbiztonság védelmének, és rendszerint felállított, vagy járór szolgálatban látják el a figyelő feladataikat a személy- és vagyonőrök ott, ahol erre megbízást kapnak. Ezen funkciók megegyeznek a polgárőrség alapfeladataival, akik közfeladatot ellátó

⁷¹ 2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200120.TV> (letöltve 2018. 11. 04.)

⁷² Galántai Béla: *A magánbiztonsági szolgáltatás közbiztonsági aspektusairól*, Személy-, Vagyonvédelmi-, Magánnyomozói-, Szakmai Kamara, Pécs, 2012., 1. old.

⁷³ Dr. Balla Zoltán: *A rendészet és a közigazgatás tartalmi összehasonlítása*, Magyar Rendészet, Budapest, 2014., 21. old.

személynek minősülnek, így fokozott büntető jogi védelemben is részesülnek, csak Ők közterületen látják el a szolgálatot, azonban a cél a bűnmegelőzés preventív jelleggel.

Közterület pedig a közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amelyet rendeltetésének megfelelően bárki használhat, ideértve a közterületnek közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom számára a tulajdonos által megnyitott és kijelölt részét, továbbá az a magánterület, amelyet azonos feltételekkel bárki használhat.⁷⁴

Ebből adódóan a magánterület minden olyan magántulajdonban álló terület, vagy létesítmény, ami jól láthatóan el van határolva a közterülettől, és ahova csak a tulajdonos engedélyével lehet belépnie és ott bent tartózkodnia meghatározott személyeknek.

További lényeges előrelépésnek tekinthető az *Általános Közigazgatási Rendről szóló 2016. évi CL. tv.* hatályba lépése óta, hogy a közterület-felügyelet, ill., az önkormányzati rendészeti szervek hivatalosan is hatósági szervnek minősülnek. Ez korábban nem volt ilyen egyértelmű.

„E törvény alkalmazásában hatóság az a szerv, szervezet vagy személy, amelyet (akit) törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben önkormányzati rendelet hatósági hatáskör gyakorlására jogosít fel vagy jogszabály hatósági hatáskör gyakorlására jelöl ki. A hatóságtól a hatáskörébe tartozó ügy nem vonható el.”⁷⁵

Magyarországon jelenleg megengedő államközpontú helyi rendészeti modell működik, melyen azt értjük, amikor a jogszabályok kizárólag állami rendőrség működését teszik lehetővé. Önkormányzati rendőrség létrehozása nem lehetséges, azonban az állam megengedi azt, hogy az önkormányzatok rendészeti szerveket hozzanak létre bizonyos specializált rendészeti feladatokra. Az önkormányzati rendészeti szervek korlátozott hatáskörű szervek, rendőri funkciókkal nem bírnak, az állami rendőrség mellett látják el az önkormányzat irányítása alapján a rendészeti feladatukat. Az ilyen típusú önkormányzati rendészeti szervek tipikusan közigazgatási jelleggel rendelkeznek. A hatékonyabb fellépéshez szükséges, hogy további önálló, de hatékony jogköröket és eszközöket kapjanak ezek a szervek, hogy a közterületek rendje és tisztasága fennmaradjon. Közterületi rend pedig a közterületek rendeltetésszerű használatára, igénybevételére vonatkozó jogszabályok megtartását jelenti.⁷⁶

Dr. Kántás Péter közigazgatási-jogász már korábban rámutatott arra⁷⁷, hogy külön-külön képtelenség fellépni az egyes eluralkodott problémákon (pl. hajléktalanság, kábítószerekkel való visszaélések, stb.). Ugyanakkor, ha komplementer rendészetben minden oldal kiveszi a saját feladatait, és egymást

⁷⁴ Tihanyi Miklós: *A rendészeti feladatokat ellátó szervek és a polgárőrség*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2015., 59. old.

⁷⁵ *Általános Közigazgatási Rendről szóló 2016. évi CL. tv.* <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1600150.TV> (letöltve 2018. 11. 04.)

⁷⁶ Tihanyi Miklós: *A rendészeti feladatokat ellátó szervek és a polgárőrség*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2015., 59. old.

⁷⁷ Dr. Kántás Péter: *Az önkormányzati rendészet körvonalai, Kodifikáció és Közigazgatás 2012/2. szám., Kodifikátor Alapítvány, 2012. Budapest, 72. old.*

támogatják, akkor igenis jó eséllyel megteremthető a lakosság biztonság és rend érzete, melyet korábban más szakmabeliek is megfogalmaztak már.⁷⁸ Ugyanis a komplementer rendészet szereplőinek is véges a kapacitása, és összintén szólva, a jelenlegi jogkörök és technikai eszközök sem elegendőek ahhoz, hogy hatékonyak és eredményesek legyenek hosszútávon. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartom a saját tapasztalataimat (valamint több munkatársam által elmondottakat is) leírni (melyekre korábban már hivatkoztam), ami túlnyomó részt megcáfolja az előbb leírtakat, miszerint az együttműködés nem tud mindig és minden körülmények között megvalósulni a végrehajtói szinten.

Az utóbbi években jelentősen megnőtt a rendőrség és az önkormányzati rendészet közös feladatellátása (közös járőrszolgálatok, közös akcióellenőrzések), azonban számos negatív tapasztalatom volt, hogy a hivatásos állományú fegyveres állami rendvédelmi szerv tagja és a köztisztviselő jogállású fegyvertelen önkormányzati rendészeti szerv tagja eltérő kiképzés, jogállás, hatáskör, közigazgatási illetékesség miatt nem feltétlenül tud együttműködni akárhol, és akármilyen beavatkozást igénylő jogellenes cselekménynél, mert eltérő a rendeltetésük. Ezenkívül az állami és az önkormányzati érdekek is eltérőek, mert az egyik oldal nem tud és nem is akar beavatkozni a másiknak a dolgába. Amíg az önkormányzati rendészeteknek egyik prioritásuk lenne az önkormányzati rendeletek betartatása, addig ezzel az állami rendvédelmi szerv abszolút nem akar foglalkozni, és gyakran nem is nyújt érdemi támogatást, mert jelentéktelennek tartja (pl. a közterületek rendeltetésszerű használata). Emiatt a két szakterület végrehajtó állományai nem szívesen állnak ehhez a típusú szolgálathoz, mert az összehangolás nehéz, és eltérőek az intézkedések értékei is a két oldalnál. Ez főként jellemző akkor, ha a hivatásos állományú egy fiatal (20 év körüli), vagy pályakezdő, tapasztalatlan személy, aki frissen végezte el az iskolarendszeren kívüli 5+1 hónapos iskolarendszeren kívüli képzést. A rendőrré sokkal szigorúbb szabályok vonatkoznak, mint a közterület-felügyelőre, és az egyik szerv szabályai ill., vezetői utasításai nem vonatkoznak a másik szerv tagjára, ugyanakkor az egyiknek alkalmazkodnia kellene a másikhoz, de ez gyakran csak egyoldalú. A komolyabb eseményeknél (pl. garázdaság, helyszínelés, előállítás) csak a rendőrnek van szakmai ismerete, eszköze, és jogosultsága intézkedni, míg a közterület-felügyelőnek jelenleg az intézkedés biztosításán kívül semmilyen hatásköre, vagy képzettsége (képesége) nincsen, hogy rendőri feladatokat lásson el, akár csak részben is. Tehát a hivatalos személy támogatójának a polgárőr is elegendő lenne, arról nem beszélve, hogy a rendőrség legfontosabb stratégiai partnere a polgárőrség⁷⁹, és nem az önkormányzati rendészet.

Sok esetben volt rá példa, hogy az egyes rendőrök inkább kerültek a közterületi járőrozést (érdektelenség miatt), és kerestek egy olyan helyet, ahol átvészélhetik a szolgálati idő végéig, mert nem volt kedvük intézkedni, és mondván, hogy az illetményezésük nem több, vagy nem kevesebb akkor sem, ha intézkedések tucatjait csinálnák. Gyakran fordul elő, hogy a rendőrnek abszolút semmi fogalma nincsen

⁷⁸ Szabó Ottó: *Az önkormányzati rendészet múltja, jelene, és jövője a Fővárosban* (NKE-RTK szakdolgozat), 2016. Budapest, 8. old.

⁷⁹ Dr. Túrós András: *A kormány stratégiai partnerséget ajánlott a polgárőrségnek*: <http://biztonsagpiac.hu/biztonsagpiac-evkonyv-2018-a-kormany-strategiai-partnerseget-ajanlott-az-opsz-nek> (letöltve 2019. 03. 26.)

arról, hogy a közterület-felügyelőnek pontosan mi a hatásköre, és, hogy olyan jogsértésekben is intézkednie kéne, ami a rendőr számára eléggé megalázó és kínos (pl. illegális árusítás, tilosban dohányzás, szemetelés, jogellenes közterület-használat, illegális hulladék lerakás, stb.). Mivel rendszerint a rendőr irányítja a járőrt, ezért a közterület-felügyelőnek hozzá kell alkalmazkodnia.

Többször volt rá példa, hogy a járőrtárs abszolút nem volt partner abban, hogy az adott területen észlelt számos szabálysértésében, vagy szabályszegésében intézkedést kezdeményezhessek, mert a rendőr jelentéktelennek tartotta a cselekményt, és kijelenti, hogy nem megyünk oda a KRESZ-es jogsértésekhez, mert Őt nem érdekli, és folyamatban van a leszerelése, vagy az áthelyezése, így nem akar bele kerülni semmilyen intézkedésbe. Egyik munkatársam esetében intézkedni kellett volna köztisztasági szabálysértésben (pl. nyilvános vizezés), de a rendőr kijelentette, hogy „ilyenekben nem intézkedünk”, és elvette az intézkedést a közterület-felügyelőtől, majd a rendőr elengedte szankció nélkül az elkövetőt. Az ilyen jellegű hozzáállás számomra felháborító, mert nem csak, hogy nem nyújt támogatást a rendőr a közterület-felügyelőnek, hanem egyenesen akadályozza is a feladatainak az ellátásában. Ebből is látszik, hogy az eltérő rendeltetések és érdekek miatt nem lehetséges a hatékony szolgálat ellátás.

Gyakori eset volt, hogy leszerelés, vagy áthelyezés alatt lévő rendőr volt a járőrtárs, így már abszolút érdektelen volt a tisztességes és korrekt szolgálatellátásban, és reggeltől estig valamelyik közösségi közlekedési cég (BKK, BKV, Volánbusz) szolgálati helységében kellett tartózkodni (ahol egész nap a mobiltelefonon szórakoztatták magukat), ill., külön kéréssem ellenére sem volt hajlandó a kb. 20 méterrel odébb lévő jogsértéshez elkísérni és támogatni. Megtörtént eset volt, hogy utasítást kaptam a Fővárosi Ügyeleti és Irányító Központtól (FÜIK), hogy egy tulajdonelleni szabálysértésről szóló bejelentést vizsgálják a közelben, és a rendőr járőrtárs nem volt hajlandó elkísérni és támogatni, ezért egyedül kellett végrehajtanom a helyszíni ellenőrzést. További kellemetlen élményem volt, amikor a járőrtárs el se jött a találkozási ponthoz, hanem a saját rendőr társaival külön csinálták nem messze a saját bírságaikat, hogy meglegyen a kötelező havi minimum statisztikájuk, és, csak hosszas központi utánajárással derült ki, hogy hol is volt rendőr. Ezt tovább tetőzte még, hogy kb. 1,5-2 óra múlva a mellém kirendelt rendőr fogta magát, és számomra ismeretlen helyre elment kb. 2-3 másik rendőr társával, és aznap nem is jött vissza, így a nap nagy részében egyedül vártam arra, hogy visszajöjjön a rendőr, majd az ügyelet és a szolgálatvezetőm felé való jelentéstétel után bevonultam. Megjegyzés: Sajnálatos módon a felsővezetők teljesen elszigetelődtek a végrehajtó állománytól, és szinte soha semmilyen közvetlen kapcsolat nincsen közöttük, pedig számos információcsere történhetne (cenzúrázatlanul), amikről a felsővezetőknek gyakran fogalmuk sincsen, és szükséges lenne a tudomásukra hozni, ha problémák adódnak. Erre vonatkozólag célszerű lenne, ha a felsővezetők (vagy helyettesük) véletlenszerűen (de viszonylag gyakran minden Szolgálatot végigjárva) részt venne az egyes alközpontok reggeli eligazításain, és a fontosabb információkat (elvárásokat, várható fejleményeket, problémákat, javaslatokat) saját maguk adnák elő az állománynak. Erre kiváló lehetne

legalább negyedéves-féléves alkalmanként egy-egy komplett állománygyűlés, amin valamennyi szervezeti egység tagja részt vehetne. Továbbá célszerű lenne, ha a felsővezetőség bizonyos kérdésekben szakmai javaslatokat hallgatna meg a beosztottaktól is, ill., ha biztosítanának havi fogadóórát az állomány számára. Úgy gondolom, hogy a hatékonyabb és eredményesebb közös munkában (információ cserékben) fontos lenne rendszeresen tartani a vezetők és a beosztottak közötti kapcsolatot (lásd *Police Cafe*). Ez azonban sajnos igény hiányában nem valósul meg.

Folytatva a komplementer rendészetből adódó együttműködési anomáliákat egy másik helyen gyakori eset volt, hogy olyan helyekre mentünk járőrözni, ahol a rendőrök tudták, hogy soha semmi probléma nem szokott lenni, nem beszélve arról, hogy az esetek legnagyobb részében olyan helyeken kell tartózkodnunk, ami közigazgatásilag nem illetékességünk, így intézkedési lehetőségek sincsenek. Ebben az esetben nem a Fővárost kellene felkérni, hogy közterület-felügyelőkkel segítse a rendőrség munkáját, hanem az adott kerület önkormányzatát. Ezek abból a szempontból hátrányosak, hogy a féléves teljesítményértékelésben negatív hatással jelentkeznek, ami a jutalmazásra is kihat. Meglepődve tapasztaltam, amikor illetékességi területemen intézkedést kezdeményeztem egy szabálysértésben, majd azt látom, hogy két rendőr, akikkel együtt láttam el az aznapi szolgálatot szó nélkül mentek tovább a helyszínről, és ott hagytak engem a szabálysértővel. Úgy vettem észre, hogy a felügyelő munkája számukra abszolút irreleváns. A következő lesújtó példa, amikor kiemelt területen közterület-használatot kellett ellenőriznünk, és a rendőrök közölték, hogy Ők majd távolabb megvárnak minket, és nem biztosították az intézkedésünket. Következő esetben illegális hulladéklerakás ügyében kellett ügyiratot kivizsgálni, azonban a mellém rendelt rendőr nem kívánt ilyen jellegű problémával foglalkozni, és amíg Én intézkedtem, addig Ő elment egy mellékutcaiba, ahol várt rám. Magánvéleményem szerint kínosan érezte volna magát a járőrtárs, amiért ügyeleti küldés (lakossági bejelentés) alapján ellenőrzés alá kellett vonnunk egy olyan mobil vendéglátót, akinél egyébként az oda járó egyenruhások vásárolni szoktak. A kisebb súlyú ügyekben tapasztalatom szerint a rendőrség tagjai nem akarnak foglalkozni, így a mellé kirendelt közterület-felügyelőnek el kell sétálnia intézkedés nélkül a jogsértés mellett.

Többször fordult elő saját Kollégáim elmondása alapján, valamint saját tapasztalatom is, hogy a rendőrök nagy része (különösen a pályakezdők) felettesnek/elöljárónak hiszik magukat a közterület-felügyelőkkel szemben. Esetenként volt rá példa ez a fajta hozzáállás konfliktust szült, amikor egy kb. 23 év körüli kb. 2,5 éve rendőrként dolgozó (ebből 2 év iskola idő) indokolatlanul korlátozni próbálta a nála jóval képzetesebb és tapasztaltabb közterület-felügyelőt a mozgásában. Amikor a pihenéssel töltött több óra után ki akar menni a területre, majd a fiatal rendőr kijelenti, hogy Ő a "góré", ezért a felügyelő nem mehet sehová se, mert a rendőrnek nincs kedve kimozdulni. Ebből is látszik, hogy együttműködésről nem lehet beszélni, és a rendőrség tagjainak fogalmuk sincsen arról, hogy a szakmai felügyelet mikor, hogyan, és ki által valósul meg, nem beszélve a tájékoztatatlanságról.

Több kerületben jellemző volt egyébként, hogy a rendőrök, akiket kivezényeltek posztolásra rendszerint fáradtak voltak, mert már a sokadik napjukat töltötték szolgálatban, ill., volt, amikor éjjel 01-kor végeztek az előző szolgálatból, és már azon a napon hajnali 05-kor kezdeniük kellett az új szolgálatot. Így fordult elő rendszeresen, hogy a közös szolgálat elején közölték, hogy már kimerültek és erőtlenek, ezért ne várjuk el Tőlük, hogy bárhova is kimenjenek velünk dolgozni, és valamelyik közeli pihenő helységben töltöttük az egész napot. Emellett egy másik gyakori kifogásként hangzott el, hogy rendkívül alacsony az illetményezésük, és így nem áll módjukban intézkedéseket kezdeményezni, mert a testület nem becsüli meg a munkájukat, és a lelkiismeretes munkavégzésük sem volt soha elismerve. Azaz a bérezésük ugyanannyi intézkedések nélkül is, mint, ha sokat intézkedtek volna. A teljesítményükért cserébe gyakran jutalmazást sem kaptak, vagy, ha mégis, akkor az irreálisan alacsony volt, ill. az értékelésüknél szintén rendkívül alacsony értékek lettek meghatározva a feletteseik által, ami mind kipusztítja a lelkiismeretes hozzáállást az új munkaerők részéről is.

Jobb esetben, amikor közterületen tartózkodtunk, akkor is nagyrészt olyan magánhelyeken, és mellékutcákban tartózkodtunk, ahol egy fővárosi közterület-felügyelőnek semmilyen illetékessége nincsen, és gyakran olyan feladatok ellátásában kellett részt venni, amihez se képesítés, se hatáskör nincsen, ezért rendszerint csak a háttérben kellett várni és figyelni. Számos esetben, amikor rendőri előállításra került sor, akkor a rendőr gépjárműt kérve bevonult a saját szervezeti egységébe, és a közterület-felügyelő leggyakrabban magára marad kint az utcán, mert nem fért be az autóba. Ezt követően vagy egyedül kivárja a szolgálat végét valahol, vagy bevonul az alközpontjába, és befejezi az aznapi munkáját. Sajnos gyakori esetek mind a mai napig, hogy a rendőrökkel való közös szolgálatellátások során a saját illetékességi területeinken nem tudunk ott lenni, és a saját hatáskörünkbe tartozó feladatainkkal nem tudunk foglalkozni, mert az éppen aktuális járőrtárs nem partner a támogatásunkban. A saját magam által megtapasztaltak alapján mondhatom, hogy az évek folyamán jelentősen sérültek az önkormányzati érdekek, mert indokolatlanul és értelmetlenül leterheli a közterület-felügyelőket a rendőrség, miközben sorra jönnek a lakossági panaszok és a közérdekű bejelentések. Ez ugyanazokon a területeken az önálló járőr szolgálat esetében messze nem volt így.

A közös szolgálatok lényege a hatékonyabb fellépés a közterületeken történő jogsértésekben és a látható egyenruhás jelenléttel az állampolgárok szituatív biztonságérzetének a javítása. Ez viszont azért sem lehetséges, mert az éppen aktuális zárt pihenőhelységben való egész napos tartózkodással ez értelemszerűen lehetetlen, csupán a meglévő erőforrások értelmetlen pazarlása. Ezeket a sajnálatos eseteket többen többször jeleztük szóban és írásban is a szervezeti egységünk munkairányítója és helyettese felé, de semmilyen változás nem történt, és mind a rendőrség, mind a mi szolgálatadónk továbbra is ragaszkodik ehhez az üres tartalmú értelmetlen közös szolgálathoz, ami valójában csak papíron létezik. A szervek felső vezetői általi elgondolásokat a végrehajtó állomány általában nem osztja, hiszen nem egyforma a gondolkodásmód, és a képzettség szintje sem. Sok alkalommal hallottam az egyes kerületi rendőröktől, hogy nagyon kevesen vannak, rengeteg a munkájuk, és, hogy alap esetben

nincsen kapacitásuk posztolni sem a közterület-felügyelőkkel, sem a polgárőrökkel, és, hogy máshonnan kell a kapacitásokat elvonni, ezért nem mindig tudnak a saját dolgukkal foglalkozni, ami felhalmozódik. Azonban meggyőződésem, hogy a rendőrök létszám problémájából adódó nehézségeket nem a közterület-felügyelőknek kell megoldaniuk, mert különbözőek a hatáskörök, a területi illetékességek, és a jogállások. Külön említést érdemel az a logikátlan és értelmetlen tény is, hogy a rendőrökkel való közös posztos szolgálatban a rendőröknek írásbeli utasításban megvan tiltva az intézkedés! Volt rá példa, hogy az egy nyilvános magánterületen kellett a közös járőrözést ellátni, és a nap folyamán a közvetlen közelünkben történt egy kis értékű lopás, amiben a járőrtárs intézkedést kezdeményezett volna bejelentés alapján, de a saját előjárói inkább külön járőrpárt vezényeltek ki a helyszínre, hogy azt leintézkedjék. Felmerül a kérdés, hogy akkor mi értelme van az ilyen jellegű tevékenységnek? Személy szerint azzal sem értek egyet, hogy az ilyen közös szolgálatokat olyan rendőr irányítsa, aki pályakezdőként frissen került a testülethez, és semmilyen érdemi tapasztalattal, vagy megfelelő képzettséggel nem rendelkezik, de értelmetlenül lekorlátozza a tapasztaltabb és képzettebb közterület-felügyelőt. Kisebb ideig bizonyos területet rendőrök nélkül saját felügyelő munkatárssal ellátva lényegesen több jogsértést észlelve történtek intézkedések, ami a statisztikában is kitűnt, és azon rövid időszakban nem voltak sem állampolgári panaszok, sem közérdekű bejelentések, mert a nap legnagyobb részében a saját illetékességi területünkön láttuk el a saját feladatainkat, ezzel érdemben javítva a közterületek rendjét, aminek írásos nyoma is volt. Ennek eredményét a saját közvetlen vezető is többször elismerte eligazítások alkalmával.

A közel hat éves pályafutásomnak kb. a felét a rendőrséggel való közös szolgálatban láttam el, melynek kb. a $\frac{3}{4}$ részére jellemző volt a fentebb leírtak, és számomra kiábrándító volt a másik félnek a hozzáállása. Ez már sokkal inkább kényszerpálya, és nem hivatástudat. Természetesen a szolgálatok kisebb esetében volt rá példa, hogy egyenrangú partnerként kezelt az éppen aktuális rendőr Kolléga, és mindenhol mindenben szó nélkül támogatott, ami nagyon ritka volt. Összességében viszont a tapasztalatokat figyelembe véve nem feltétlenül kéne erőltetni a közös szolgálat ellátásokat, mert a végrehajtói szinten ezek erősen akadoznak, és a napi szinten kieső közterület-felügyelők több más tényleges feladatot tudnának ellátni a saját illetékességi területeiken. A fenti személyesen is átélt esetekből úgy gondolom, hogy az összehangolt tevékenység nem abban merül ki, hogy az egyik elnyomja a másikat, hanem, hogy egymástól függetlenül, de szükség esetén egymást kiegészítve és támogatva lássák el a feladataikat a rendőrök és a közterület-felügyelők. Egy adott területen jelen lehet mind a két szerv, de az nem egymásra utalva kéne, hogy történjen, mert a köztisztviselők nem tartoznak a hivatásos állományúak közé (vagyis a közterület-felügyelő nem rendőr), rájuk nem vonatkoznak az ORFK utasítások, sem az ágazati jogszabályok, ill., rendeletek. Az együttműködésnek és a közös szolgálat ellátásoknak konkrét feladatok ellátásában kellene kimerülnie, pl. közös akció ellenőrzéseknél, amit sokkal inkább fokozni kellene minden irányban.

Az önkormányzati rendészetre visszatérve egy következő nagy lépést jelenthetne, ha az önkormányzati rendészeti feladatokat ellátó személyek ágazati jogszabályait egyetlen egységes törvényben határoznák meg a közös hatásköröket, és a speciális feladatokat, melyeket bővíteni lehetne, ill., a rendőrségtől a kisebb jogsértésekkel szembeni fellépéseket át lehetne szervezni az önkormányzati rendszetek hatáskörébe. Ilyen lehetne pl. az általános szabálysértési és szabályszegési helyszíni bírságolási jogkör. Ezt viszont inkább csak rendőrségi státusszal lehetne megoldani.

Az önkormányzati rendőrség az önkormányzati rendészettel szemben viszont olyan bűnüldöző szerv, amely az adott település önkormányzatának igazgatása alatt áll, amely biztosítja a költségvetést.⁸⁰ Tehát a különbség igazán abban van, hogy az önkormányzati rendészet alapjába véve nem bűnüldöző szerv, hanem csak közreműködik a közrend és a közbiztonság fenntartásában, vagyis a bűnmegelőzés a prioritása, míg a rendőrség esetében felhatalmazás van a már megtörtént bűncselekmények felderítésére. Magyarországon utóbbi esetében csak és kizárólag az állami fegyveres rendvédelmi szerveknek, azon belül a rendőrségnek van Alaptörvényben rögzített általános felhatalmazása a bűnüldözési tevékenységre.

Érdekes, hogy egy 1036/2004. Kormányhatározat előírta a BM-nek, hogy ösztönözze a bűnmegelőzési tevékenységet a Közterület Felügyeleték részére. Ennek ellenére külső szemmel tekintve nem különösebben volt tapasztalható, hogy a bűnmegelőzésben volt-e bármiféle szerepe a közterület-felügyeleteknek az ország bármely pontján. Személyes tapasztalatom, hogy az egyes kis településeken abszolút nincs is rá igény, hogy az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek a közrend és a közbiztonság fenntartásával foglalkozzanak. Egyrészt erre ott van a rendőrség (szólták mondani az egyes Önkormányzatoknál) és esetenként a polgárőrség, akik kapják a támogatásokat. Másrészt az önkormányzatnál nincs olyan személy, aki a szakterületen valóban kompetens lenne, ill., ha erre adódna megfelelő személy, akkor az alacsony illetményezés miatt nem vállalja senki a feladatot. Vélhetően a legtöbb önkormányzatnál azért sem gondoskodnak a kényszerítő eszközök beszerzéséről, mert azok alkalmazásának kivizsgálásához a Jegyző, mint munkáltatói jogkörű gyakorló személy nem képzett erre a feladatra, és nincs tapasztalata, így erősen kétséges, hogy miként ítélné meg a kényszerítő eszközök és az intézkedések jogszerűségét és szakszerűségét. Továbbá a Jegyző közvetlen feladatköre, hogy a közterület-felügyeleti állomány tagjai napra kész információkkal, szolgálati dokumentumokkal és felszerelésekkel rendelkezzenek, ami a legtöbb helyen erősen hiányos jelenleg. A polgárőrség igyekszik az önkormányzatokra is hatással lenni a bűnmegelőzési ötletekkel, amihez nem jellemző, hogy társulna a helyi önkormányzati rendészet, már amennyiben van ilyen.

Alapvető követelményként kéne előírni, hogy bizonyos esetekben kötelező legyen Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiát alkalmazni Magyarország egész területén. Ehhez viszont szükséges érdemben növelni a támogatások összegét is, melyre azok az önkormányzati rendészeti szervek is pályázhatnának

⁸⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_police (letöltve 2018. 10. 22.)

(közterületek és külterületek biztonsága), amelyek szűkös anyagi kapacitásokkal rendelkeznek, viszont igény esetenként van a fejlődésre.

Városi rendőrség – önkormányzati rendőrség – önkormányzati rendészet

Az önkormányzati rendészet két leginkább elfogadott definíciója egyrészt a helyi önkormányzat azon tevékenysége, amely az önkormányzatnak a közbiztonság helyi szintű megteremtésében történő közreműködésével kapcsolatos feladatait, kötelezettségeit és az ezekhez kapcsolódó cselekvési lehetőségeket, kereteket jeleníti meg. Másrészt pedig a helyi önkormányzat által létrehozott és fenntartott szervezet önkormányzati rendészeti szerv, amely jogszabályban meghatározott, a rendőrséghez képest korlátozottabb terjedelmű felhatalmazással rendelkezik kényszer alkalmazására.⁸¹

Az önkormányzati rendőrség csak annyi különbséggel választható el a rendészettől, hogy rendőrségi jogállással rendelkezik (azaz hivatásos állományúak, és fegyverviselésre jogosultak), és az állami rendőrséggel párhuzamosan, vagy az állami rendőrség helyett látja el a feladatait.

Magyarországon az Alaptörvény értelmében jelenleg nem lehet önkormányzati rendőrséget létrehozni, ahhoz elengedhetetlen mind a rendészeti reform, mind az önkormányzati reform. Azonban egy rendőrség nem tehető ki annak a jelentős korlátozott anyagi problémának, mellyel a legtöbb önkormányzat most is küzd. Ehhez elengedhetetlen lenne a központi költségvetésből való támogatás.

Magyarországon számos település úgy tesz eleget a közbiztonság javításával kapcsolatos kötelezettségének, hogy támogatja a rendőrséget, vagy a polgárőrséget. Előbbi esetében viszont ugyanazon szűkös és leterhelt kapacitással rendelkezik, így érdemi változás semmiképpen nem várható, utóbbi esetében, pedig hiányzik a közhatalmi funkció, amivel érdemben hatékonyabb lehetne a polgárőrség, hiszen intézkedni nem jogosult, csupán jelző-figyelő tevékenységre van felhatalmazva. Azonban, az állami rendvédelmi, és az önkormányzati rendészeti dolgozókat jól lehetne ösztönözni, ha a polgárőrségnél vállalnának egy havi meghatározott óraszámot közösségi szolgálat formájában, és az önkormányzatok ezt az önkéntes aktivitást külön jutalmaznák negyedévente. Amennyiben valaki több polgárőr szolgálatot vállalna, amivel a saját szolgálatban lévő munkatársát támogathatná, akkor azzal arányosan (felső korlát nélkül) magasabb jutalmazásban részesülhetne az érintett rendőr, vagy rendész. A jutalmazás mértéke megegyezhetne az ünnepnapokon való rendkívüli munkaidőre járó díjazással, vagyis egy 300%-os túlórapótlékkal. Úgy gondolom, hogy ez jelentős motivációt jelentene a rendvédelmi és az önkormányzati rendészeti szférában az önkéntes közösségi szolgálatra. Ez a megoldás nagyrészt javíthatna a bérezéseiben azoknak, akik hivatástudattal rendelkeznek. A polgárőrség állománya minőségileg jelentősen javulna és akár több ezer aktív fővel nőhetne, ha a bűnmegelőzésben

⁸¹ Dr. Christián László: *Rendészettudományi Lexikon – Önkormányzati rendészet szócikkek*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2017., 1. old.

képzettebb és tapasztaltabb rendőrök és közterület-felügyelők is belépnének az egyesületbe, akik szükség szerint tudnak intézkedni is.

Álláspontom szerint az önkormányzati rendészeti szerv lehetne a legfőbb alternatív megoldás a települések, ill., a megyék közbiztonságának jelentős javítására, de ez a legtöbb elszegényedett településen kivitelezhetetlen, már csak azért is, mert a rendészeti feladatok ellátásához nincsenek szakemberek se. Ennek a problémának a megoldásához jelentős állami támogatásokat kellene biztosítani minden önkormányzat, vagy akár megye számára, hasonlóképpen, mint a polgárőrségnél, amely az elmúlt években rohamos fejlődésnek indult technikailag, és a nyilvánosság előtt a rendőrség is rendszeres elismerését fejezi ki.

Viszont felmerül a kérdés, hogy, ha a polgárőrség szűk hatáskörökkel a rendőrség stratégiai partnere tud lenni⁸², akkor az önkormányzati rendészet vajon miért nem? A válasz talán abban rejlik, hogy amíg a polgárőrséget javarészt a rendőrség nyugállományú tisztjei/főtisztjei vezetik és irányítják, akik rendszerint szakirányú felsőoktatási végzettséggel és rendvédelmi tapasztalatokkal rendelkeznek, addig az önkormányzati rendészetnél sajnos nem jellemző ez a példa, különös tekintetben a fenntartó testület tagjai vonatkozásában, akik inkább pénzbevételi módszerekre alkalmazzák az önkormányzati rendészetet, és nem kompetensek a bűnmegelőzési kérdésekben. Emellett a polgárőrség az ország minden részén részt vesz a rendezvények biztosításában is, ami az önkormányzati rendészet esetében csak kis részben mondható el, de abban az esetben is a szabálytalankodások szankcionálása a főprioritás (néhány kivételtől eltekintve), és a közbiztonsági kérdéseket az önkormányzatok áthárítják a rendőrségre, pedig jelentősebb eredmények érhetőek el, ha bűnmegelőzési célokkal egyben a kármegelőzések is szempontok lennének. Említést érdemel, hogy, amíg a polgárőrséget az állami költségvetés évi több, mint 1 milliárd Ft-al támogatja⁸³, addig az önkormányzati rendészetet (a mezei őrszolgálatot leszámítva) egy Ft-al sem, pedig hatósági jogköre és kényszerítő eszközök alkalmazására felhatalmazva az utóbbi szerveknek van. Az állami támogatással, a polgárőrség sokkal gyorsabban és könnyebben tud fejlődni technikailag, mint az önkormányzati rendészet (főként vidéki településeken), ahol még egyenruhára, kényszerítő eszközökre, vagy gépjárművekre sem futja, nem beszélve az illetményezésről. Ezenkívül további fejlődési lehetőség lenne, ha a jogértelmezésen kívül az egységes egyen ruházatra, a kötelező szolgálati felszerelésre, és a gépjárművek kinézetére vonatkozó hiányosságok, a nem megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező Önkormányzatoknál, egy jól kidolgozott **országosan egységes szolgálati szabályzat** segítené, mely részleteiben határozná meg az egyes szolgálati feladatok ellátásának előírásait. A legtöbb önkormányzatnál szakember hiányában nem ismert ez a terület. Viszont van rá példa, hogy a *Rendészeti Kiképzők Szövetsége* egyfajta auditot végez az önkormányzati rendészeti szerveknél, és szakvélemény alapján javaslatokat tesznek a feltárt

⁸² Dr. Túrós András: *Idén huszonöt éves az Országos Polgárőr Szövetség*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, Budapest 2016., 16-17. old.

⁸³ <http://www.opsz.hu/kozponti/dontottek-a-koltsegvetesrol> (letöltve 2019. 03. 08.)

hiányosságok kijavítására, és a szükséges fejlesztésekre.⁸⁴ Erre elég kevés példa volt még, hiszen mit sem ér az egész, ha továbbra sincs elegendő tőkeerő a fejlődéshez. Annak ellenére, hogy a médiában és a sajtóban évek óta propagandában jelenik meg, hogy a rendőrség első számú stratégiai partnere a polgárőrség, addig érdekes módon mégis az önkormányzati rendészeti kapacitását veszi igénybe, ami különösen igaz a Főváros területén, ahol önállóan már egyre kevésbé tudják a feladataikat ellátni a kerületi Rendőrkapitányságok, és közterület-felügyelőkkel pótolják ki a járőrszolgálatokat. Ennek végrehajtói szinten sem a rendőrök nem örülnek, sem a közterület-felügyelők, mert az egyik nem akar részt venni a másik munkájában, és az eltérő követelmények, képesítések, hatáskörök, területi illetékességek miatt szoktak problémák lenni az ilyen közös szolgálatokból. Gondolok itt arra, hogy egy közterület-felügyelő jelenlegi szakmai tudásával és hatáskörével alkalmatlan a rendőri feladatok ellátására, vagy akár érdemi támogatására. Amennyiben ezzel a módszerrel tervezik javítani a rendőrség létszám problémáit, akkor célszerű lenne Alaptörvényi szinten rendőri jogállást biztosítani a közterület-felügyelőknek, és kiterjeszteni a hatásköreiket, bővíteni a kényszerítőeszközök alkalmazási lehetőségét, valamint modernizálni a szakmai és alkalmassági követelményeket. Ugyanakkor állami és önkormányzati rendőrség tömeges közös járőrszolgálatát értelmetlenné teszi, hogy két külön szervezet maradjon fenn jelentős anyagi és adminisztratív terhekkel, tehát meggondolandó az egyik szerv másikká való integrálása, mint számos külföldi példában. Ez azonban a közterület-felügyelők részéről jelentős felmondásokkal járna, nem beszélve a rendőri munkára való pszichikai-, egészségügyi-, és fizikai alkalmasságról. Sajnálatos módon gyakran olyan területeken történnek az ilyen közös járőrszolgálatok, ahol a közterület-felügyelőnek területi közigazgatásilag nincs illetékessége, így intézkedni nem tud a hatáskörébe tartozó jogsértésekben, holott ez az egyik alapvető rendeltetése. Ebből adódóan értelmetlenné válik a szolgálat ellátása, hiszen ilyen esetekben célszerűbb lenne a polgárőrséget igénybe venni, és a közterület-felügyelők a saját területükön lássák el a saját feladataikat. Ez különösen igaz olyan posztos szolgálatoknál, ahol egyébként a rendőr nem kíván érdemben közterületi járőrszolgálatot ellátni, és intézkedést kezdeményezni az egyes jogsértések észlelése esetén. Amikor azt tapasztalom, hogy a magánterületeken (pl. bevásárlóközpontokban) való közös posztos szolgálatoknál még az odavezényelt rendőrnek se lehet intézkednie, ha a hatáskörébe tartozó jogsértést észlel, és külön járőröket küldenek a helyszínre, akkor vajon mi értelme van az egyébként is szűkös kapacitásokat még jobban leterhelni, ha a közterület-felügyelőnek nincs illetékessége magánterületen, a rendőrnek pedig nem szabad csinálnia semmit se. A helyi magánbiztonsági állomány bőven elegendő arra, hogy a jogellenes cselekményt elkövetőket feltartóztassák szükség esetén. Az ilyen járőr szolgálat típusoknál, ahol nincs lehetőség fellépni a problémákkal szemben, gyakorlatilag elegendő a magánbiztonsági személyzet, vagy a polgárőrség, és a hatóságoknak a saját feladatuk ellátásával kéne foglalkoznia a saját illetékességi területeiken. A Polgárőrség mára meghatározó szereplőjévé vált a közrend és a közbiztonság fenntartásában, mivel az állam és az önkormányzatok elsőszámú stratégiai szövetsége,

⁸⁴ Harsányi László: *Új vezetés, új misszió a Rendészeti Kiképzők Szövetségénél*, Biztonsági Évkönyv, Biztonsági Média és Kiadó Kft, Budapest, 2015., 38. old.

pedig az önkormányzati rendszertől sokkal többet lehet kihozni a bűnmegelőzés terén, tehát érthető, hogy esetenként inkább hatóságot kérnek fel a közreműködésben szemben a civil szervezetekkel, de az állami és önkormányzati anyagi támogatások ellenkezőleg kerülnek kiosztásra. Az egyes ünnepi alkalmakkal a rendőrség soha nem említi meg az önkormányzati rendszert (pl. a Főváros esetében a BRFK soha meg sem említi a FÖRI-t) a nyilvános elismerésekből, annak ellenére, hogy évente számos alkalommal és helyen közösen látnak akció- és járőrszolgálatot. Rendszerint a sajtó és a média se veszi észre, hogy az önkormányzati rendszert is jelen van az egyes eseményeken. Havi szinten célszerű lenne összevont akció ellenőrzést tartani, mely minden alkalommal más területet érintene (pl. illegális árusítás, illegális éjszakai taxizás, mozgáskorlátozott kártyákkal való visszaélések, behajtási-engedélyek ellenőrzése, BKK jegyellenőrök támogatása, fokozottabb tengelysúly mérés, tiltott helyen dohányzásban intézkedések, gyakoribb közterületek-használatok ellenőrzése, stb.).

Az önkormányzatok állami támogatásával az önkormányzati rendszert szervek és az állomány létszáma is jelentősen nőhetne, hiszen olyan vidéki településeken is több tíz fős szervezet állhatna fel, ahol igény van rá, de állandó anyagi forrás az nincsen. A polgárőrség ugyanakkor sokkal olcsóbb megoldás az önkormányzati törvénynek való megfelelésre, mint a saját fenntartású rendszert. A magánbiztonság vonatkozásában is észrevehető, hogy hol milyen színvonalú a technikai felszereltség, és értelem szerűen a tőkeerős nagy vállalatok komolyabb felkészültséggel rendelkeznek minden területen, mint azok a kis cégek, amelyek legfeljebb csak kalandozgatásként vannak jelen nagyrészt alvállalkozó formájában.

Az önkormányzati rendszert egyértelműen elhatárolható a magánbiztonsági ágazattól az önkormányzatok működésén és tevékenységén keresztül, hiszen utóbbi közhatalmi jellegénél fogva közigazgatási funkciókkal bír, és alkalmazottai köztisztviselők és közalkalmazottak.

Az önkormányzati rendszert, mint önálló tudományterületet erről az oldalról jelenleg csak a szakma legfejlettebb képviselő-testülete a Főváros támogatja, míg a több települési önkormányzat sokkal inkább nyugnek tekinti ezt a fajta kutatást, és nem kívánnak foglalkozni a fejlődési lehetőségekkel, mert nincs rá igényük. Ezt természetesen olyan döntésre jogosult személyek gondolják, akiknek nincs, vagy alig van hatáskörük (szakmai ismereteik) ez ügyben, ill., nem kellően tájékozottak. Tehát a hatékony önkormányzati rendszert tevékenység anyagi és jogi feltételeit biztosítani kell az államnak⁸⁵. Az önkormányzati rendszert fejlődését azonban nagyban segíthetné, ha valamennyi nézőpontot meglehetne vizsgálni, és azokat a tapasztalatokat is felhasználni. A legtöbb önkormányzat jelenleg ilyen jellegű együttműködésére, ill., összefogására azonban a közeljövőben nem lehet számítani, ezért célszerűbb a külföldi önkormányzati rendszerttel foglalkozni, és amit lehet beleintegrálni a hazai jogrendszerbe. Ez azért is szükséges, mert az ellátandó feladatok folyamatosan bővülnek a változó kihívások miatt, és kizárt, hogy a rendőrség legyen tovább terhelve, hiszen a szakmai felügyeletet sem képes megfelelően

⁸⁵ Dr. Christián László: *Alternatív rendszert* (doktori disszertáció), Pázmány Péter Katolikus Egyetem – Jog és Államtudományi Kar Doktori Iskola, 2010., 13. old.

ellátni sem az önkormányzati rendészet területén, sem a jóval nagyobb terjedelmű magánbiztonságban⁸⁶. Az önkormányzati rendészeti ágazatban rengeteg fejleszteni való van, különösen a vidéki településeken, ahol a legindokoltabb ilyen területen magasan képzett szakember alkalmazása, de az önkormányzatok mégsem tanúsítanak erre semmilyen szándékot, annak ellenére, hogy maga az állami költségvetés évről évre emeli a honvédelemre és a közbiztonság védelmére fordított anyagi kapacitásokat, viszont az önkormányzati rendészet ebből semmit sem lát. Ez esetben leginkább a Főváros a példa rá, hogy folyamatos fejlődésen megy keresztül, és nő a költségvetési kerete, de a legtöbb vidéki településen a bérminimum csekély növekedését leszámítva szinte semmit sem fejlődik az önkormányzati rendészet. Az önfejlődés egyik legnagyobb gátja, hogy sok településen nincsenek meg a szükséges anyagi erőforrások.

Az önkormányzati rendészetnek a településeken van különös jelentősége, hiszen sok helyen nincs, vagy alig van rendőrségi kapacitás, így a helyi ismeretekkel rendelkező polgárőrséggel karöltve kiváló megoldásként szolgálhat a helyi közrend és a közbiztonság fenntartása. Ez a szerep egyre nagyobb teret enged magának, mivel a rendőrség esetenkénti átvezénylése a bajosabb régiókba (vagy minősített időszakban a határra) gyakorlatilag magára lenne hagyva az a település, ahonnan a rendőrség elvonult, és a bűnelkövetések elszaporodnának. Azonban a legtöbb település kellő anyagi forrás hiányában nem tud megfelelő önkormányzati rendészetet létrehozni és fenntartani, vagy, ha mégis, akkor a színvonal erősen kifogásolható.

Érdemi együttműködést akadályozó körülmények leginkább, hogy az állami- ill., az önkormányzati szervek nem tekintik egyenrangúnak a magánbiztonsági és a civil szektor szereplőit, és nem ritkán egymással is hadban állnak, annak ellenére, hogy az állami rendvédelmi szervek elméletben mellérendelt partnerei az önkormányzatoknak is, gyakorlatilag azonban hierarchia van közöttük. Az együttműködéssel kapcsolatban érdemes megemlíteni, hogy a magánbiztonságon belül a piaci szereplők sem keresik egymással az együttműködési lehetőségeket, hiszen egymásnak konkurenciái, és sokkal inkább a saját megbízóikat és állományukat féltik a másiktól, tehát az egyéni érdekeik különbözőek.

Magyarországon az önkormányzati rendőrség bevezetéséhez egy fokozatos, de ugyanakkor jelentős *rendészeti reform*, valamint *rendőrségi modernizáció* kellene, egy jól kidolgozott *rendészeti stratégiával*, azonban ebbe az irányba való tolódásra egyelőre semmilyen jel nem utal a jogalkotók részéről.⁸⁷ Ezen kívül az önkormányzatiság reformja is elmaradt, amivel nagyobb szuverenitást, és jobb anyagi helyzet kaphatnának a települések, ám jelenleg pont az ellenkezője történik az elmúlt évek tapasztalatai szerint, és egyre inkább minden államközpontú lesz.

Az önkormányzati rendőrséget két különböző szempontból érdemes még megnézni. Elsőként a szervei- és szakirányú működés. A szervei funkciók a működéshez és a fejlődéshez szükségesek (pl. képzés,

⁸⁶ Dr. Christián László: *A helyi rendészeti együttműködés rendszere*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem – Jog és Államtudományi Kar, Iustum Aequum Salutare, 2018. 60. old.

⁸⁷ Prof. Dr. Finszter Géza: *Az önkormányzati rendőrség lehetőségei*, Fundamentum, Budapest, 2012/2., 47. old.

humánigazgatás, technika, foglalkozás-egészségügy, stb.), míg a szakirányú feladatok, különböző tevékenységekre, azaz ágazatokra bonthatók (pl. közlekedésrendészet, közrendvédelem, központi ügyelet, stb.) Az önkormányzati rendőrség általában egy különleges önkormányzati szerv rendőri jogállással, ami az állami rendőrség mellett végzi el a helyi rendvédelmi feladatait, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében. Az önkormányzati rendészeti szerv azonban nem rendőri jogállású, azaz nincsenek különleges jogosítványai, és nem lát el rendvédelmi feladatokat. Az már csak a jogalkotókon múlik, hogy a hatáskörök megegyeznek-e, vagy jól elkülönülnek-e az állami és az önkormányzati rendőrségek között.

Az 1985. 10. 15.-én Strasbourg-ban kelt *Helyi önkormányzatok európai Chartája* szerint „**a helyi közrend és közbiztonság védelme elsősorban a helyi önkormányzatok feladata, az állam, pedig garanciát vállal a közbiztonság helyi szintű finanszírozására.**”⁸⁸ Ebből adódóan a magyar államnak is megfelelően támogatnia kellene az önkormányzati rendészetet, de ehelyett csak a polgárőrség részesül jelentős támogatásokban, pedig a kettő ágazat közül az előbbi szerv végez jogi felhatalmazással területi rendészeti tevékenységet, míg utóbbi csupán jelző-figyelőként van jelen.

Legitim állami kényszerrel elviekben csak az állami rendvédelmi szervek vannak felhatalmazva, ami részben a helyi autonóm önkormányzatokhoz van delegálva, amely alapot ad az önkormányzati rendőrség létrejöttére is.⁸⁹

Véleményem szerint a rendőrség egyes rendészeti feladatkörei tehermentesítés céljából átadható az önkormányzati rendészetnek, mint pl. általános szabálysértési/szabályszegési hatósági jogkör (felderítés is); közlekedéshatósági és rendészeti feladatok; a közterületek rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatok; bűnmegelőzési célú feladatok. Ha csoportosítani akarnám, akkor: bűnmegelőzési-, közigazgatási-, és rendészeti feladatok. Ezzel egyúttal a rendőrség felszabaduló kapacitása irányulhatna a komolyabb ügyekre (pl. bűnüldözési feladatok).

Az önkormányzati rendészet fejlesztésére, ill., az önkormányzati rendőrség megközelítésére (ha vannak ilyen törekvések) a meglévő valamennyi szabályozást néhány évente felül kell vizsgálni a konklúzió levonásához.

A manapság leginkább aktuális biztonsági fenyegetések a migrációs válság és a terrorizmus, melyek megelőzésében és kezelésében szerepet kaphatnak a magánbiztonsági és az önkormányzati rendészeti dolgozók, de a hatóságok közötti együttműködések (információ cserében) még bőven van mit javítani. Az előbb említett két új biztonsági kockázattal kapcsolatos fontosabb tanulmányokat indokolt lenne bevonni az alap- és a továbbképzésekbe is a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet területén is, mely új ismeretek alkalmazása egyre valószínűbb lehet a jövőben. A továbbképzési rendszerbe azonban célszerű lenne beleépíteni olyan specifikus elemeket is (akár önkéntesen választhatókat),

⁸⁸ Dr. Kókényesi József: *Az önkormányzati rendészet néhány kérdése*, ECOSTAT, Budapest, 2008., 10. old.

⁸⁹ Dr. Christián László: *A rendészet alapvonalai, önkormányzati rendőrség*, Universitas-Győr Nonprofit Kft, 2011., 11. old.

amelyek a rendvédelmi életpálya modellhez hasonlóan összefüggnek az előmeneteli/javadalmazási rendszerrel. Ezzel ösztönözhető a végrehajtó állomány az önfejlődésre, ha cserében valami pozitívum származik. Az előmeneteli, ill., a kiválasztási rendszer fontos, hogy tudományos és kompetencia alapokon történjen, és ne csak bizalmi alapon. Ezt egy többlépcsős kiválasztási eljárásban kellene biztosítani (alkalmassági vizsgálat formájában), hogy csak az legyen vezető, aki arra ténylegesen alkalmas és erre van képzése is. A létszámproblémák orvosolhatóak lennének, ha olyan speciális juttatásban részesülnének az önkormányzati rendészeti dolgozók, amelyek ösztönzik a tapasztaltabbakat, hogy a pályán, ill., az adott munkahelyen maradjanak, valamint a pályakezdekők számára is vonzó szakmává válna. Ide vonatkozólag érdemes lenne a teljesítményértékelés értelmét is felülvizsgálni, mert a járőr beosztásban szolgálóknál tartalmi vonatkozásban alkalmatlan az érdemi és konstruktív értékelésre, és nem fejlesztésközpontú. A tényleges munkateljesítményt nem követi nyomon, így a karrierrendszert nem támogatja, és az értékeltet a képességeinek és teljesítményének figyelembevételével nem fejleszti.

Összegezve a saját megfogalmazásom szerint tehát **az önkormányzati rendészet olyan helyhatósági szerv, amely az egyes jogellenes emberi magatartásokkal szemben végrehajtja a hatáskörébe utalt helyi közigazgatási feladatokat; közreműködik a helyi közbiztonság fenntartásában és bűnmegelőzési tevékenységében, amelynél szükség esetén, de korlátozottan legitim fizikai erőszakkal, ill., kényszerítő eszközök alkalmazásával is felléphet.**

Az önkormányzati rendőrség pedig, olyan települési hivatásos állományú fegyveres rendvédelmi szerv, amely helyi szinten végrehajtja a hatáskörébe utalt általános rendőrségi és közigazgatási feladatokat; és biztosítja a helyi közrend és közbiztonság védelmét, amelyhez legitim fizikai erőszakot, ill., kényszerítő eszközöket is alkalmazhat.

A városi rendőrség azonban nem feltétlenül egyenlő az önkormányzati rendőrséggel, mert, mint azt az egyes külföldi példák alább mutatják állami fenntartású is lehet, mely akár települési szinten, akár megyei szinten látja el a rendvédelmi feladatait.

Ha az állam az önkormányzati rendszetekben látja a helyi közrend, a közbiztonság, és a bűnmegelőzés fenntartását, akkor azt anyagilag és/vagy technikailag is támogatnia kellene egy évente meghatározott forrás keretben, hogy a rászoruló önkormányzatok is kihasználhassák a törvény adta lehetőségeket. Figyelembe véve, hogy a Fővárosban évi több, mint 2,5 milliárd Ft-os költségvetési kerete van a legnagyobb önkormányzati rendészeti szervnek, így megyénként is hasonló összeget lehetne elképzelni a jó szervezethez és a megfelelő működéshez. Esetlegesen megoldás lehetne az is, hogy a települési önkormányzati rendszetek helyett csupán megyei illetékességű rendészeti feladatokat ellátó szervek lennének fenntartva az adott megyében lévő valamennyi önkormányzat által közösen finanszírozva, de azt a megyei közgyűléshez rendelve (amely a települések polgármestereiből áll). Ha a Fővárosban törvény teszi kötelezővé, akkor a vidéki megyékben miért nem lenne megoldható? Ugyanakkor, ha a

vidéki önkormányzatok a Főváros példáját követve számos új feladatot határozna meg a már meglévő közterület-felügyeleti állománynak (pl. speciális közútkezelői feladatok, közúti-forgalmi és közüzemi zavarelhárítás), akkor többletbevételekre is szert tennének, amiből már van lehetőség technikai és személyi fejlesztésekre is, nem beszélve a hatékonyabb kontrollról az esetleges visszaélések kiszűrésére. Ehhez viszont kell némi induló befektetői forrás, amit az államnak és a közgyűlésnek is kell támogatni. A közútkezelő a közterület-felügyelőhöz hasonlítva nem alkalmazhat szankciót, mivel nem hatósági szerv, és a vidéki települések abban az előnyben vannak a Fővároshoz képest, hogy nincs kétszintű önkormányzati (közigazgatási) rendszer, ami jelentősen megkönnyítené a dolgukat.

Külföldi megközelítések

A magánbiztonság nemzetközi példákon keresztül

A magánbiztonság külföldi gyakorlata igen terjedelmes mennyiségű irodalmi anyag, ezért csak néhány példáját mutatnám be.

Amerikai Egyesült Államok

Az USA-ban a magánbiztonsági piac kb. 350 milliárd \$ -os (azaz kb. 70.000 Mrd Ft-os!) piac, és a 2013-as adatok alapján kb. 2 millió fő dolgozik ezen a területen.⁹⁰ Ez a szám 20 évvel korábban csak a negyede volt, viszont az időközben végbe ment globális változások és új biztonsági fenyegetések (pl. terrorcselekmények) miatt lényegesen megugrott az igény a magánbiztonsági szolgáltatásra, melyet az Egyesült Államokban egyesek magánrendőrségnek is

5. Kép Biztonsági őr, USA, Woodbridge

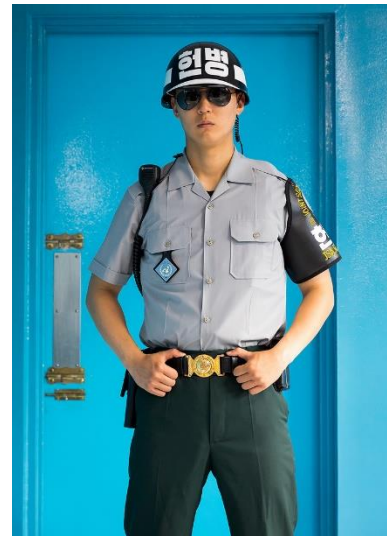
neveznek, mely a tájékoztatlanabbak számára fogalmi zavart is okozhat. A létszámba természetesen beleértendők az informatikai biztonságban-, a magánnyomozásban-, és a biztonságtechnikában dolgozók is, és nem csak az élőerős őrzésbeli alkalmazottak. Főként a 2001. 09. 11.-ei terrortámadás óta jelentősen felértékelődött a magánbiztonság szerepe. Ebből adódóan a nemzetbiztonsági tevékenységet is jogukban áll támogatni, ami igen szokatlan. Ugyanakkor egy amerikai kutatócsoport szerint a nemzetbiztonság és a magánbiztonság között szoros kapcsolat van a közbiztonsági és a bűnmegelőzési célok elérésének érdekében, ezért azoknak együtt kell működniük, hogy egymást segítsék és kiegészítsék. Ez jelenleg sokkal inkább az informatikai biztonság területén jellemző, mivel az utóbbi évtizedben egyre nagyobb jelentőségű maga az információ védelem (kyberbiztonság), valamint az üzleti hírszerzés magánnyomozás formájában. Ezenkívül volt egy privatizációs időszak is, amikor számos állami feladatot igyekeztek kiszervezni a magánszférába, aminek a megalapozottságát viszont külföldi szakemberek vitattak. Ebből a szempontból tehát érthető a magánbiztonság és a nemzetbiztonság összehangolása, azonban ez így tágan értelmezhető. További érdekesség, hogy a helyi rendészeti feladatok ellátására az önkormányzatok igénybe vehetnek magánbiztonsági vállalkozásokat. Ilyen eset volt pl. 2004-ben New Orleans-ben történt természeti katasztrófa által súlyott területen, hogy 20 ezer fős magánbiztonsági dolgozóval biztosították az egész város közbiztonságát.⁹¹ Magyarországon jelenleg csak az önkormányzati rendészeti feladatokat ellátó személyek (közterület-felügyelők) mellett vannak jelen esetenként magánbiztonsági dolgozók, bár akkor is sokkal inkább segédfelügyelői minőségben, és mint hivatalos személy támogatója.

⁹⁰ Dr. Christián László: *A magánbiztonság aktuális nemzetközi trendjei, rövid hazai helyzetértékeléssel*, 57. old.

⁹¹ Dr. Christián László: *A magánbiztonság aktuális nemzetközi trendjei, rövid hazai helyzetértékeléssel*, 59. old.

Dél-Korea

Magánbiztonságról már a koreai háború végétől lehet beszélni, és gyorsan fejlődésnek indult, bár az ágazati dolgozók szakmailag nem voltak magas szinten, és így törvénytelenül kezdtek működni. Először az országban államásózó katonai támaszpontokat védték, majd kikötői raktárakat is őrizték. Létszámuk 2013-ban több, mint 150 ezer fő volt (nagyreszt közép- és időszerűak töltik be a szakmát), és kevesebb, mint 4000 cég tevékenykedett. A magánnyomozás sokáig nem volt törvényes tevékenység, pedig nagy igény van erre a szolgáltatásra. A magánéletre vonatkozó információszerzés szintén tiltott dolog az ottani információvédelmi törvény értelmében.⁹² A rendőrség kapacitása hazánkéhoz hasonlóan véges, és nem tudja ellátni megfelelően a feladatait a túlterheltség miatt. A közel múltban

6. Kép dél-koreai biztonsági őr

Korea tagja lett az OECD országoknak (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet), így megnyitotta kapuit a külföldi vállalkozások előtt, és 2013-ban 20 külföldi vállalkozás volt jelen 400 fő magánnyomozóval. Tekintettel az ország elmúlt évekbeli politikai helyzetére a szomszédos Észak-koreával, gyakorlatilag létfontosságú lett az információbiztonsággal és a hírszerzéssel kapcsolatos tevékenységek, de még mindig nem legális hivatalosan a magánnyomozói tevékenység, holott az új jogi szabályozás már folyamatban van. Ha valamelyik vállalkozás, vagy természetes személy törvénytisértést követ el, akkor mind a természetes személyt, mind a jogi személyt felelősségre vonják, és akár a működési engedélyt is visszavonják. Ilyen esetek lehetnek pl. más feladatot végeztetnek el a biztonsági őrrel, ami nem tartozik a munkakörébe; ha legalább egy évig nem végez valós tevékenységet; vagy, ha nem köt újabb megbízásokat. Érdekeség, hogy az engedély felfüggesztésre kerül, ha nem megfelelő képzettségű biztonsági őrök alkalmaz a vállalkozás (beleértve a vezető beosztásúakat is), mely teljesen logikus és érthető. Továbbá pénzbírság jár a formaruhával-, a névtáblával-, a beosztás írásba foglalásával kapcsolatos hiányosságok és a nem jól képzett biztonságiőr alkalmazása miatt. Tehát Dél-koreában szigorúan megkövetelik, hogy a biztonsági őrök ténylegesen névkitűzővel és olyan formaruhában lássák el a szolgálataikat, amely cég nevével ellátva valóban munkaviszonyban állnak, és magas szintű követelmény a jól képzettség.

⁹² Dr. Rottler Violetta: *A dél-koreai magánbiztonság helyzete és a koreai Magánbiztonsági Törvény gyakorlati alkalmazása*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem – Állam és Jogtudományi Doktori Iskola, Budapest, 2016., 196. old.

Az önkormányzati rendészet külföldi szemszögből

A rendészet mind az európai, mind más országokban eltérően fejlődik, mivel fő sajátossága a nemzeti jelleg, nemzeti jogszabályokon való alapulása.

A legtöbb külföldi példában sokkal inkább beszélhetünk önkormányzati-, vagy városi rendőrségről, akik rendszerint rendvédelmi szervnek minősülnek (esetenként fegyverviselésre is jogosultak), azonban a feladat ellátást és az intézményrendszert figyelembe véve részben hasonló a Magyarországon működő önkormányzati rendészeti szervekhez, mint szervezeti hovatartozáshoz viszonyítva, ugyanakkor a feladatköröket tekintve már inkább az állami rendőrséghez lehet hasonlítani. Egyetértek azzal a felfogással, mely szerint önkormányzati rendészet meghatározása nagyrészt az ellátandó feladatrendszer alapján, kiegészítve pedig az intézményesített szervezetrendszer irányából lehet megfogalmazni, ezért a külföldi megközelítéseket is ezekből a szempontokból, valamint nemzetközi modellek alapján igyekszem bemutatni.⁹³

Belgium – Helyi Rendőrség (Lokale Politie)

A bűnüldözést Belgiumban szövetségi és helyi szinten szervezett integrált rendőrségi szerv végzi. Mindkét szerv önálló, de kölcsönösen támogatják egymást, beleértve a toborzást és a képzést is. 2001-ben a belga rendőrség alapvető strukturális reformon ment keresztül, ami létrehozta a jelenlegi új modellt. Ennek oka több sajnálatos és sötét ügygel kapcsolatos abszolút alkalmatlanságra ítéletet adó belga

7. Kép Rendőrségi autó Antwerpen-ből

parlamentari jelentés, amely miatt olyan nagy volt a rendőrségbe vetett bizalom csorbulása a nép iránt, hogy elengedhetetlen volt egy új struktúra létrehozása.⁹⁴ Korábban három típusa volt a rendőrségnek: önkormányzati rendőrség, nemzeti bűnüldözési szolgálat (csendőrség), és bírósági rendőrség. Jelen esetben csak az önkormányzati rendőrséggel kapcsolatos részével kívánok foglalkozni, mint külföldi modell bemutatása. Belgiumban 188 rendőrség van, és mindegyik élén egy rendőrfőnök van, aki felelős a bűnüldözési politika végrehajtásáért. A felügyeletet a polgármester gyakorolja. Filozófiájuk globális és integrált megközelítést irányoz elő a biztonságra nézve, amely a maximális láthatóságon alapul, és a tevékenységet csak korlátozott helyekre összpontosítja, oda, hová ténylegesen szükség van rájuk a fokozott közbiztonsági fenyegetések miatt. Legfőbb céljuk a közbizalom helyreállítása, valamint a közösségek objektív és szubjektív biztonságérzetének javítása. Ennek érdekében a belga törvény hat alapvető feladatot biztosít a helyi rendőrségek számára: a közösségi rendőrség, a reagálás, a beavatkozás, az áldozatok támogatása, a helyi bűnügyi nyomozás és a közrend fenntartása. A közösségi rendőrség lényegében a lakossági kapcsolatok fejlesztését és a láthatóság fenntartását jelenti, ami nem

⁹³ Szabó Ottó: *Az önkormányzati rendészet múltja, jelene, és jövője a Fővárosban*, 2016., Budapest, 4. és 11. old.

⁹⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Law_enforcement_in_Belgium#Local_Police (letöltve 2018. 10. 22.)

csak a fizikai jelenlétben merül ki, hanem a folyamatos párbeszédben, mellyel külön közösségi tiszt foglalkozik. Jelenleg a szövetségi és a helyi rendőrök egymásba lettek integrálva, de mind két oldal autonóm, és közöttük semmilyen hierarchikus kapcsolat nincsen⁹⁵. A státuszuk mindenben megegyezik.

Franciaország – Városi Rendőrség (Police Municipale)

Franciaországban 3500 településén, 18 ezer önkormányzati rendőr teljesít szolgálatot, mely a teljes francia bűnüldözésnek a 13%-át teszi ki. A francia büntetőeljárás törvény XXI. cikkének 2. pontja értelmében az önkormányzati rendőrség feladatai a következők: a közrend és a közbiztonság védelme, a törvények betartása és betartatása, a közúti közlekedéssel kapcsolatos szabálysértések szankcionálása, az alkoholos befolyásoltsággal összefüggő szabálysértések és

8. Kép Rendőrség municipale autó

bűncselekmények felderítése, segítségnyújtás a város polgárai számára, a más szerv hatáskörébe tartozó jogsértések jelzése. Az önkormányzati rendőrségnek joga van letartóztatásokat foganatosítani, de azt át kell adnia a nemzeti rendőrségnek, vagy a nemzeti csendőr tisztviselőjének. Feladataik részét képezi a vidéki területeken az erdei vadászok és vadőrök feladatait is. A francia városi rendőrség a polgármester közvetlen irányítása alá tartozik, aki felelősséggel tartozik a helyi közrend és a közbiztonság fenntartásában való közreműködéséért, valamint a közegészségügy védelméért. A szakmai felügyeletet viszont a Belügyminisztérium gyakorolja. Az önkormányzati rendőrök jogállását a helyi önkormányzatokat szabályozó általános kódex határozza meg. Kötelező együttműködési megállapodásuk van az állami rendőrséggel, melyben meghatározásra kerültek a beavatkozások helyei, és jellegei. Azonban a városi rendőrség az általános feladatait érdekes módon csak reggel 06:00 és este 23:00 között láthatja el, de külön polgármesteri engedéllyel speciális feladatok ellátására engedélyezhető az éjszakai szolgálat ellátás is. Fegyverviselésére az önkormányzati rendőrök nem jogosultak.⁹⁶

Olaszország – Városi Rendőrség (Polizia Municipale)

Az olasz önkormányzati rendőrségek a helyi önkormányzatok polgármestereinek irányítása alatt állnak, és fő feladatuk a forgalomirányítás, a legális utcai kereskedelem, az országban való jogszerű tartózkodás ellenőrzése, és a háziállatokkal kapcsolatos szabályok betartatása. Érdekes módon a közbiztonsági kérdésekben nincs kompetenciája az olasz városi

9. Kép Aosta városi rendőr székhely

⁹⁵ <https://www.politie.be/5998/nl/over-ons/geintegreerde-politie/de-geintegreerde-politie>

⁹⁶ [https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_Police_\(France\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_Police_(France)) (letöltve 2018. 10. 23.)

rendőrségeknek, mert az kizárólagosan az állami rendőrség hatásköre és feladata. Ebből adódóan fegyverviselésre sem jogosultak. Létrehozásuk önkéntes alapon megy, és jelenleg kb. 60.000 fő tartozik csak a helyi önkormányzati rendőrségek állományához, mely meghaladja a hazai rendőrségét. A szolgálati gépjárművek hazánkéhoz hasonlóan minden városban másként néz ki, és nincs egységes kinézet. Bizonyos településeken, ahol többségében más nyelvű (pl. német, vagy francia) állampolgárok laknak, ott a feliratok két nyelven vannak feltüntetve a szolgálati járműveken. Forgalomirányítással foglalkozó önkormányzati rendőrök fehérsisakkal különböztethetők meg.⁹⁷

Románia – Csendőrség (Jandarmeria Romana)

Romániában sokkal inkább hasonlít egy katonai rendőrségre, mely a magas kockázatú bűnüldözési feladatokat látja el. Közvetlenül a Közigazgatási és Belügyminisztérium alá tartozik, amely viszont nem tartozik semmilyen felelősséggel ezen fegyveres erő tevékenységéért. Utoljára 2007-ben reformálták meg a csendőrséget, és teljesen professzionális katonai erővé vált. Alapjába véve a közrend és a közbiztonság fenntartását kell fenntartaniuk fegyveresen. További feladataik a tömegrendezvényeken történő rendbontások kezelése, a terrorizmus elleni fellépés, a fogolyszökéseknél az elítélt elfogása, valamint a legkiemeltebb objektumok védelme (pl. repülőterek, atomerőművek, állami intézmények, nagykövetségek, stb.), valamint a titkosszolgálatok biztonsága.⁹⁸ A szervezet élén egy főfelügyelő áll, akit a Belügyminiszter nevez ki. A szervezeten belül is vannak sajátos tevékenységre utaló szervezeti egységek (un. „különleges szolgálat”), amelyek az átlagoshoz képest magasabb képesítésűek, és a komolyabb helyzetekben intézkednek, ill., a jelentősebb rendezvények biztosításában is részt vesznek.⁹⁹

10. Kép Toborzási kampányon a csendőrség

Mexikó – Önkormányzati Rendőrség (Policia Municipal)

Mexikóban kb. 1600 önkormányzati rendőrség működik 2000 településen, 100.000 fővel (ebből több, mint 90.000 tiszt, és ebből 32.000 közlekedési tiszt), mely rendkívül magas arány. Az állami rendőrséggel együtt kb. 544.000 fő van jelen a rendvédelmi pályán, mely a világon a negyedik legnagyobb rendőrsége. Mexikó rendőrségének az állomány számát csak Kína, India, és az USA múlja felül. A mennyiség viszont gyakran a minőség rovására szokott menni, és a kiképzés

11. Kép Mexico City rendőrsége

⁹⁷ [https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_police_\(Italy\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_police_(Italy)) (letöltve 2018. 10. 23.)

⁹⁸ [https://en.wikipedia.org/wiki/Gendarmerie_\(Romania\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Gendarmerie_(Romania)) (letöltve 2018. 10. 23.)

⁹⁹ <http://www.jandarmeriaromana.ro/ordine-%C8%99i-siguran%C8%9B%C4%83-public%C4%83>

gyenge színvonalú, valamint a képet tovább rontja azon tény is, hogy alulfizetettek az önkormányzati rendőrök. A képzés ideje 1 év szokott lenni. Egy rendőrtiszt átlag keresete havonta kb. 350 \$, így sokan másodállásra kényszerülnek. A kormány ugyan törekszik rá, hogy megfelelő bérezzel és védelemmel legyenek ellátva a rendőri erők, hogy érdemes legyen nekik ellenállni a kábítószer-kereskedők fenyegetéseinek. Az önkormányzati rendőrség alapfeladata a közrend és a közbiztonság fenntartása, és a kisebb helyi zavargásokat e szervek reagálják le.¹⁰⁰ Nemrégiben a kormány rendőrségi reformot helyezett kilátásba (a hatékonyság növelése és a korrupció csökkentése miatt), ami azt jelentette, hogy a teljes önkormányzati rendőrséget beintegrálják az állami rendőrségbe, és átveszik a feladataikat is. Érdekes módon ennek az ellenkező változatát is vizsgálták, de mind két esetben az egyik oldal érdekei komolyan sérültek volna, ezért egyelőre ez a téma függőben van.¹⁰¹

Görögország – Városi Rendőrség (Municipal Police)

A városi rendőrség felelős a város nyilvános helyeinek a felügyeletéért, és biztosítja az állampolgárok általános biztonságát.¹⁰² Feladatuk elég sok réttű:

- Ellenőrzik a vízügyi és a szennyvízelvezetési rendelkezéseknek való megfelelést,
- Ellenőrzik az erdőket, tereket, parkokat, játszótereket, piacokat, kiállításokat, és egyéb engedélyhez kötött szabadtéri tevékenységeket,
- Ellenőrzik a köztisztasági előírások betartását, a nyilvános illemhelyek megfelelő állapotát,
- Ellenőrzik a kültéri reklámokra vonatkozó előírások betartását, a szabványoknak és az engedélyeknek való megfelelést,
- Ellenőrzik tűzmelegelőzési intézkedéseket az engedélyhez kötött szabadtéri tevékenységeknél,
- Ellenőrzik a közúti közlekedési szabályok betartását, és intézkednek a roncsautók elszállíttatására,
- Ellenőrzik a közúti munkálatok jelölésére vonatkozó rendelkezések betartását,
- Ellenőrzik a játszóterek üzemeltetésével kapcsolatos előírások betartását,
- Ellenőrzik a nyilvános rendezvények zajhatásait,
- Ellenőrzik a háziállatok tartására vonatkozó előírások betartását
- Szankciókat vetnek ki az önkormányzatok által kiadott engedélyektől való eltérésekre,
- Az illegális bevándorlók ideiglenes szálláshelyre kísérése,
- Részt vesznek a polgári védelmi tervek végrehajtásában,
- Védik az önkormányzati vagyont
- Segítséget nyújtanak a társ szervezeteknek, és az állampolgároknak.

12. Kép Athén Városi Rendőrsége

¹⁰⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Law_enforcement_in_Mexico#Municipalities (letöltve 2018. 10. 23.)

¹⁰¹ http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1405-10792017000100139

¹⁰² [https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_Police_\(Greece\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_Police_(Greece)) (letöltve 2018. 10. 23.)

Argentína – Buenos Aires-i Rendőrség

Buenos Aires autonóm város irányítása alatt álló városi rendőrség, mely 2017-ben kezdte meg működését a Buenos Aires-i Metropolitan Rendőrség és az Argentin Szövetség Rendőrség egyesülésével, és jelenleg több, mint 25 ezer tisztből áll. Ezt a szervet a rendőrfőnök vezeti, akit a város végrehajtó testületének a vezetője nevez ki. Érdekes kitételnek kell lennie, hogy rendőrfőnök csak civil személy lehet, ami a civil kontrollt hivatott biztosítani. Ezen rendőrségnél nincsenek rendfokozatok, hanem ún. rangsorok: tiszt, első tiszt, főtiszt, ellenőr, főfelügyelő, helyettes-biztos, biztos, főbiztos, általános biztos, felügyelő, a Városi Rendőrfőnök főfelügyelője.¹⁰³ Ezen rangsorok közül a hazai modellben keveredve, de jelen van, mint pl. (köz)tiszt(viselő) – (közterület-) felügyelő. A hazai legnagyobb önkormányzati rendészeti szervnél továbbá szintúgy létezik a főfelügyelő munkakör, melyet csak néhány személy tölt be. A hivatalos hazai közszolgálati jogrendszerben viszont csak fizetési besorolási fokozatok vannak, melyek nem rendészeti munkakörre és járőr beosztásra lettek tervezve, hanem hivatali ügyintézői posztokra.

13. Kép Városi rendőrautó

Indonézia – Közszolgálati Rendőrség (Polisi Pamong Praja)

Indonézia minden tartományában léteznek városi rendőrségek, melyeket a Belügyminisztérium működtet. Feladatuk a helyi és regionális kormányzati és önkormányzati ügyek támogatása a biztonságot és a közrendet érintően. Az önkormányzati rendőrség részét képezi a helyi hivataloknak, és a szolgálataikat fegyveresen látják el. Intézkednek az

14. Kép Városi rendőrök Jakartában

illegális árusokkal-, és a prostituáltakkal szemben; felszámolják az illegálisan lakott területeket (mint nálunk a hajléktalanok által épített viskókat). Különös érdekesség, hogy a városi rendőrség és az önkormányzatok alá- fölé rendeltsége fordított állású, és az önkormányzatok tevékenységét ez a városi rendőrség felügyeli, ami abból tudható be, hogy a Belügyminisztériumhoz tartoznak, mely nem szokványos intézményhez való tartozás, hiszen sokkal inkább az Indonéz Nemzeti Rendőrség mellé tudható be, mely a nyilvánosság körében okoz is némi zavart. A különbség a feladatellátásokban van, mert a városi rendőrség az önkormányzati szabályozásokat hajtja végre; és az állami rendőrség a nemzeti és az alkotmányos törvényeknek szereznek érvényt.¹⁰⁴ Az egységek tagjai gázrevolvert és elektrosokkos botot is alkalmazhatnak az esetleges zavargások és tömegoszlatás esetén.

¹⁰³ https://en.wikipedia.org/wiki/Buenos_Aires_City_Police (letöltve 2018. 10. 22.)

¹⁰⁴ <https://www.revolyv.com/page/Municipal-Police-%28Indonesia%29> (letöltve 2019. 03. 15.)

Ausztrália – Önkormányzati őr (Council Ranger)

Az önkormányzati területek által alkalmazott tisztségviselők az önkormányzati őrök, akik nagyrészt állat- és természetvédelemmel kapcsolatos hatósági feladatkörökkel rendelkeznek¹⁰⁵. Ausztrália keleti államában csak a „helyi törvények tisztségviselőiként” ismerik. Általános feladatok pl. az állatok szabályozása, állat- és természetvédelmi bejelentések kivizsgálása és helyszíni ellenőrzése, valamint a természetre esetlegesen veszélyt jelentő tűzvédelmi kockázatok feltárása.

16. Kép Gosnells város rohamosztag járműve

Ezen kívül közreműködnek a strandok közbiztonságának fenntartásában, és a védett zöld övezetekben közlekedő gépjárművek behajtási jogosultságának ellenőrzését végzik. Az önkormányzati őröknek nincsen teljes rendőri hatásköre, kivéve, ha különleges rendőrtisztként tettek esküt. Az alapvető bűnüldözési feladatokat az Ausztrál Szövetségi Rendőrség végzi. Az önkormányzati őröket a 2004-es bűnügyi nyomozásról szóló törvény köztisztviselőként osztályozza, ami Ausztráliában hasonló jogállással bír, mint a rendőrtiszt, azonban annyival korlátozott, hogy a 2002-es állatjóléti törvény szerint korlátozott általános felügyelője az állatvédelmi kérdések kezelésére (kivéve a kutyák és macskák tenyésztések eseteit). Kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy a gyerekek megismerjék az állat- és természetvilágot, valamint, hogy felelősségtudatra ösztönözzék Őket. Az állatvédelmi tevékenységük részét képezi a háziasított- és a vadállatok befogása, orvosi ellátása, és megfelelő elhelyezése is.¹⁰⁶ Ezen

15. Kép Busselton Város önkormányzati őre

tevékenység összehasonlítva a hazai modellezéssel az önkormányzati természetvédelmi őrséggel lehetne leginkább szembeállítani, bár Magyarországon az állatvédelmi hatósági feladatokat az adott település Jegyzője látja el a közterület-felügyelők és a rendőrség útján. Ismeretesen önkormányzati természetvédelmi őrség csak és kizárólag a Fővárosban létezik 6 fővel, mivel más településeken alig van olyan önkormányzati tulajdonban álló természeti terület, ahová alkalmazni lehetne a rendészeti feladatokat ellátó személyeket. Személyes véleményem szerint az önkormányzati rendészetre jóval nagyobb feladatkört lehetne meghatározni a házi- és vadállatok-, valamint a természeti értékek védelme érdekében, amit az önkéntes civil szervezetekkel együttműködve hatékonyabban végezhetnének. Megoldást jelenthetne a társadalmi halászati őr példájára önkéntesen létrehozható társadalmi állat- és természetvédelmi őr korlátozott rendészeti jogosítványokkal a hatékonyabb jogsértésekkel szemben.

¹⁰⁵ <https://warangers.asn.au/>

¹⁰⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Council_ranger (letöltve 2018. 10. 22.)

Hasonlóságok és különbségek

A fenti példákat figyelembevéve megállapítható, hogy lényegesebb eltérések esetenként kontinensek (távolabbi világok) között vannak, és lényegesen elhatárolódik egymástól a városi rendőrség és az önkormányzati rendőrség. Minden önkormányzati rendőrség városi rendőrség, de nem minden városi rendőrség önkormányzati rendőrség. Amíg az önkormányzati rendőrségek kivétel nélkül az adott város önkormányzatának fennhatósága alá tartozik, addig a városi rendőrség esetenként közvetlenül állami (belügyminisztériumi) irányítás alatt áll, viszont ezekben az esetekben nem csak az adott településeken vannak jelen, hanem egy komplett tartományban (megyében). Ilyesfajta elképzelést itthon csak úgy lehetne elképzelni, ha a megyei Kormányhivatalokhoz lenne átszervezve az egész önkormányzati rendészeti komplett megyei illetékességgel. Az Alaptörvény szerint a Rendőrséget a Kormány irányítja, és a Kormányhivatalok pedig szintén a Kormány irányítása alatt vannak, mint azt a nevük is adja, így önkormányzati rendőrség helyett városi (vagy Járási) rendőrség formájában talán elképzelhető lehetne, figyelembe véve, hogy az önkormányzatok nagy része anyagi források hiányában teljes mértékig alkalmatlanok egy ilyen szerv felügyeletére. Ugyanakkor önmagában még egy rendőrség nem állhatna fenn, tekintettel arra, hogy az Alaptörvény csak egyetlen típusú rendőrséget ismer, mely alapfeladatait meghatározza, tehát elkerülhetetlen lenne az Alaptörvény módosítás ahhoz, hogy egyáltalán felállításra kerülhessen a városi rendőrség, nem beszélve a rendészeti- és az önkormányzati reformokról.

Az önkormányzati rendőrség a külföldi példák alapján úgy fogalmazható meg, hogy a település önkormányzata által létrehozott és fenntartott olyan közigazgatási szervezet, amely a helyi közrend és a közbiztonság fenntartását kényszerítőeszközök alkalmazásával biztosítja.

A városi rendőrséget inkább már úgy lehetne megfogalmazni, hogy az állam által létrehozott és fenntartott olyan államigazgatási szervezet, mely a területi közrend és a közbiztonság fenntartását biztosítja állami monopólium alkalmazásával.

Szakmai észrevételek és javaslatok

Az alábbiakban fontosnak tartom leírni azokat a szakmai anomáliákat és megoldási javaslatokat, melyekkel pályafutásom során észleltem. Számos tapasztalat azt mutatja, hogy szükséges az önkormányzati rendészet további átszervezése és fejlesztése, mivel az önkormányzatok nagy része nem tud, vagy nem akar partner lenni a magasabb szintű közbiztonsági rendészeti tevékenységben, és nem használják ki a törvény adta lehetőségeket sem, hol anyagi okok miatt, hol érdektelenség miatt. A 2012. évi CXX. tv.-n túl, számos olyan ellenőrző szervezet van ma Magyarországon, melyek szervezetiileg vannak összevonva Kormányhivatal formájában, ahol különböző szakterületek tartoznak alá (pl. NÉBIH, NKH, OMMF, ÁNTSZ, stb.), azonban nincsen rendészeti jogosítványuk. Ez viszont pótolható, vagy kiegészíthető lehetne, ha az önkormányzati rendészet a Kormányhivatalokhoz lenne átszervezve, mint közigazgatási rendészet, tekintettel a tevékenységükre.¹⁰⁷ Ebben a formában az egész Kormányhivatalhoz tartozó valamennyi idetartozó hatóságot segíteni tudná a munkájában. Azonban, ha az önkormányzati rendészet a Kormányhivatalokhoz lenne átszervezve, és minden megyében kötelező jelleggel működne, akkor jó eséllyel alakulhatnának meg a városi rendőrségek, tekintettel arra, hogy a Kormányhivatalok már a Kormány irányítása alá tartoznak, amely irányítja a rendőrséget, és csak a hatásköröket kellene elkülöníteni az Alaptörvényben. Álláspontom szerint minden további nélkül elfogadható lenne, ha a helyszíni bírságolások vonatkozásában általános szabálysértési/szabályszegési hatáskörrel rendelkeznének az önkormányzati rendészeti szervezetek. Azonban a szabálysértésekből befolyó bírságoknak nem az állami költségvetésbe, hanem az önkormányzatokhoz kellene, hogy kerüljön, hogy a költségek egy része legalább megtérüljön, ill., a technikával és a bérezésekkel fejlődni lehessen.

Vezetőkkel szemben támasztott követelményekről

Egy 2017. 08. 30.-án megjelent ME-IM (Lázár János és Trócsányi László által kiadott) tervezet alapján pár év múlva már csak tölthet be vezető beosztást az állam- és közigazgatásban, aki a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen végzett államtudományi mesterképzést. Ez a kötelezés elviekben vonatkozik mindenkire, kivéve, akik 2006 előtt szereztek jogász diplomát, de e végzettség előnyt is jelentene a közsférában.

Erre a változtatásra a következők miatt van szükség:

"Az állam és a kormányzás szerepe a társadalmi és gazdasági problémák megoldásában világszerte erősödik. Az államépítés, a jó és hatékony kormányzás és a közszolgálat egyre fontosabb szerepet tölt be a nemzeti érdekek védelmében.

¹⁰⁷ Kovács Sándor: *Közigazgatási rendszerekre lenne szükség*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2017., 44-45. old.

Az államépítés fokozódó feladata sürgeti a kormányzásban és a közigazgatásban szakmai vezetői feladatokat ellátó személyzet professzionális felkészítését, ezt a célt szolgálja az államtudományi mester szakképzettség bevezetése a közigazgatási vezetői előmenetel rendszerébe.

Valamennyi állami vezető részesüljön államtudományi képzésben, legyen szó területi vagy központi szerv vezetőjéről, ez a kormány célja.

Olyan közigazgatási tisztségviselőket kell képezni, akik a szakmai tudásuk mellett elkötelezettek a nemzeti érdek képviselete, a morális tartás és a közszolgálat iránt.

Olyan szakembereket képez, akik új generációját adhatják annak az államnak, amelynek felépítésén a kormány megalakulása óta dolgozik. "Ennek az intézménynek ráadásul van egy olyan erőforrása, amely előreviszi: a hazaszeretet."¹⁰⁸

Figyelembe véve a tervezet fenti részleteit és idézeteit megállapítható, hogy az egyes vezető beosztásokba csak jogszabályban meghatározott szakirányú felsőfokú végzettséggel lehet majd kerülni, mely naprakész és hivatásos tudást ad az egyes állam- és közigazgatási vezetői feladatok ellátására. Ezzel teljes mértékben egyetértek, hiszen egy középfokú OKJ-s végzettség, ill., maga az iskolai érettségi kicsit sem készíti fel a résztvevőket vezetői feladatokra.

Tekintettel a kormány céljára, és a Miniszterelnök úr nézőpontjára joggal várható el, hogy a magánbiztonságban és az önkormányzati rendszerben egyaránt vezető beosztásba kizárólag közvetlen szakirányú felsőfokú végzettséggel lehessen bekerülni, akik értik és jól ismerik azt a szakterületet, amit irányítanak. Ilyen az NKE RTK biztonsági szakiránya, melyre néhány évvel ezelőtt gondoltam először, és meglepő volt számomra, amikor a később a jelen szakdolgozatom témáiban való kutatáskor ugyanezen gondolatokat találtam meg Dr. Christián László egyetemi docens által szerkesztett „*a magánbiztonság aktuális trendjei, rövid hazai értékeléssel*” című 2014-es tanulmányában. Erre többek között azért is van szükség, mert a magánbiztonságban régi gyakorlat volt, hogy 8 általános iskolai végzettséggel, valamint egy személy- és vagyonőri bizonyítvánnyal már közép-, vagy felsővezető lehetett valaki pusztán a baráti, vagy rokoni kapcsolatainak köszönhetően, de ugyanakkor semmi komolyabb hozzáértése nem volt a szakmai vezetői kérdésekhez. Azonban ennél siralmasabb, hogy bő 20-25 éven keresztül úgy alapítottak egyes körök megszámlálhatatlan mennyiségű (fantom) alvállalkozást, és jelenleg (illegális) munkaerő-kölcsönzést, hogy semmilyen szakirányú vezetői képesítéssel, vagy komoly szándékkal nem rendelkeztek, és sorra nyitották, majd zárták be a vállalkozásaikat. Ehhez sajnos számos ügyvéd és könyvelő is asszisztált, gyakran következmények nélkül. Ennek azonnal véget kellene vetni. Jobb esetben a vezető beosztású személyek a rendvédelem valamely másik ágából (leginkább a rendőrségtől) kerültek át a magánbiztonságba, azonban mára

¹⁰⁸ Fábrián Tamás – Dull Szabolcs: *2023-tól csak az lehet vezető közszolga, aki Orbán kedvenc egyetemén végzett*, Index, Budapest, 2017; Letöltve 2018. 09. 16.: https://index.hu/belfold/2017/08/30/kozigazgas_nemzeti_kozszolgalmati_egyetem_allamtudomanyi_mesterkepzes/

köztudott, hogy a magánbiztonság teljesen más tudományág, mint rendvédelem, vagy a honvédelem, így a szükséges szakmai követelmények és az ágazati jogszabályok is különböznek. A magas színvonalú szakirányú ismeretek birtokában lévő szakemberek biztosíthatják érdemben az adott munkahely, és akár az egész ágazat elismertségét.

A felsőfokú biztonsági szakirányú végzettség jogszabályban való megkövetelése abszolút logikus, és erősen megalapozott, ugyanis irányítási-, utasítási-, szervezési-, és ellenőrzési jogot vagy kötelezettséget nem célszerű olyan személyre ráruházni, aki nem rendelkezik magas szintű szakmai ismeretekkel és tapasztalatokkal. Álláspontom szerint vagyonvédelmi vállalkozás megalapításához és fenntartásához is meghatározható ez a követelmény, szemben a középfokú OKJ-s személy- és vagyonőri végzettséggel, mellyel lényegesen csökkenne a komolytalan kalandorozó gazdasági társaságok száma. A felsőfokú szakirányú végzettség viszont nem csak és kizárólag a munkaadói oldalon lenne indokolt megkövetelni, hanem a megrendelői oldalon is, mint a tényleges szándékot a humán és minőségfejlesztésre a szakmában. Ahol erre nincs igény, ott nem beszélhetünk színvonalról sem. Természetesen szükség van arra is, hogy a megrendelői oldalon legalább egy fő jól képzett biztonsági szakember is legyen, aki irányítja a területén dolgozó biztonsági őröket. Ezen érvem mellett szólnak régebbi személyes vagyonvédelmi tapasztalataim, amikor számos esetben a szolgáltatást eredetileg megrendelő képviselője abszolút nem volt tisztában a személy- és vagyonőr jogosultságaival és kötelezettségeivel, ill., magával az idevonatkozó jogszabállyal sem, és olyan feladatkörökkel igyekeztek terhelni, mely nem tartozott a feladatkörhöz. Ugyanerről a problémáról korábban számos munkatársam is beszámolt, miszerint takarítói, árufeltöltői, kertészeti, kazánfűtői, pénztáros és eladói, ill., építőipari (aszfaltozási) munkálatokra kényszerítették a vagyonőröket a szolgáltatást eredetileg megrendelők egyes képviselői/vezetői. Ezzel egyrészt a kiadásaikon igyekeztek spórolni a megrendelők, másrészt úgy gondolták, hogy a portán ücsörgő vagyonőr úgy is ráér, és dolgozzon meg a pénzéért. Személyes tapasztalataim közé tartozik, amikor fegyveres szolgálat során több pénzintézetben az egyes típusú 20-as éveinek elején járó irodavezetők, szakirányú képesítéssel és gyakorlattal nem rendelkező, de vezetőnek kinevezettek sorszámosztogatásokra, hirdetési plakát cserélésekre, karácsonyfa díszítésekre, ügyfelek pénzügyi tájékoztatásaira, „WC-s bácsinak”, ill., szórólapozásra igyekezett rábírní, mely elvonja a figyelmet az alapfeladatoktól. Ebben az esetben a (szakmailag jól felkészült) bankbiztonsági osztálynak kellett volna felvilágosítania a bankfiókvezetőket, hogy miért van ott a fegyveres vagyonőr. Ezt gyakori képzésekkel orvosolni lehetett volna. Volt, amikor közterületen kérte az intézkedést a megrendelő képviselője, és olyan esetben, ami nem a vagyonőr hatásköre. Sajnálatos módon a vagyonvédelmi cégek inkább beletörődtek az ilyen helyzetekbe, noha zárt körben kiálltak ilyen esetekben a vagyonőrök mellett, azonban a megrendelő az, aki fizet az őr után, így vagy belemegy a munkavállaló a szívességekbe, vagy másik állás után néz. A nem kellően felkészült vezető, pedig nem képes szakmailag jól érvelni, ami újabb ok arra, hogy a szakmában szükséges szigorítani a vezetőkkel szemben támasztott követelményeket. A fenti esetek is jól tükrözik, hogy a vagyonőrök feletti irányítási

tevékenységet kizárólagosan csak olyan személynek lenne szabad végezni, aki jól ismeri a jogokat és a kötelességeket, és kellő szakmai gyakorlata is van az adott téren. Ebből adódóan nem értek egyet azzal sem, amikor friss diplomásként kerül valaki vezetői beosztásba, majd az érdemi szakmai gyakorlat hiányából adódóan a józan ésszel is ellentétes módon gondolkodik és cselekszik, mert nincs kiterjedt rálátása a tevékenységvégzésére. Ahhoz, hogy egy vezető tudja, hogyan kell szervezni, és irányítani, előbb néhány évig meg kell tapasztalnia, hogy mit és hogyan kell csinálnia (a tapasztaltabb munkatársaktól).

Az önkormányzati rendészet területén a *közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. Tv.* Az irányadó, mely 129.§-ának (2) bekezdése a következőképpen fogalmaz a vezetőkkel kapcsolatban:

„Vezetői kinevezést csak felsőfokú iskolai végzettségű, jogi vagy közigazgatási szakvizsgával, vagy a szakvizsga alól adott, a Közigazgatási Továbbképzési Kollégium teljes körű mentesítésével rendelkező kormánytisztviselő kaphat.”¹⁰⁹

A jogszabály egyértelműen meghatározza, hogy bármi, ami vezető beosztású munkakör, ahhoz kötelező felsőfokú végzettség, bár arról már nem rendelkezik, hogy, annak, szakirányúnak kell-e lennie, vagy bármilyen közszolgálati elfogadott. Szerintem magától értetődik, hogy csak szakirányúról beszélhetünk. A fentebb idézett kormány célok alapján viszont logikus, hogy az adott szakterület magas szintű ismereteinek az elsajátítását igazoló végzettség az, ami alapján be lehet tölteni egy meghatározott munkakört. Ennek tükrében magától értetődik, hogy az önkormányzati rendészet területén is alkalmazható lehetne, hogy vezető beosztásban csak az NKE-RTK biztonsági szakirány önkormányzati rendészeti specifikációjának elvégzésével legyen lehetséges, ezzel biztosítva, hogy a vidéki önkormányzatoknál is ugrásszerűen emelkedjen a szakmai színvonal, és, hogy mielőbb felállhasson egy szakmai érdekképviseleti szerv az önkormányzati rendészet területén, melyet olyan szakemberek alkotnak, akiknek ez a specialitásuk, és sok éves gyakorlatuk is van a területen. Jelenleg számos esetben olyan személyek kerülnek önkormányzati rendészeti szerv vezető beosztásába, akik a szakmai vezetői tevékenységhez érintőlegesen sem kapcsolódó végzettséggel, valamint a valós teljesítményt nem befolyásolva léphetnek feljebb a ranglétrán, mellyel értelem szerűen magasabb illetményezésre is jogosulttá válnak, viszont az adott Szolgáltatadó szerv semmit se tud profitálni belőle. Ez a végrehajtói állomány részére erősen demotiváló hatással van. Álláspontom szerint a feljebb lépési lehetőséget annak feltételül kellene szabni, hogy a megelőlegezett előléptetésért cserébe a Szolgáltatadó szerv kötelezi az érintett személyt a felsőfokú szakmai tanulmányok elvégzésére egy meghatározott időn belül. Magától értetődik, hogy a magasabban képzett szakembereknek lényegesen jobb illetményezést kell biztosítani, amivel maradásra is lehet ösztönözni, hogy a frissen megszerzett minőségi szakmai ismereteit az adott munkahelyén tudja kamatoztatni, és ne ösztönözze más munkahely keresése, vagy egy jobban fizető állásajánlat elfogadása. Ugyanis, ha nincs megfelelő anyagi erőforrás a jól képzett és hozzáértő

¹⁰⁹ 2011. évi CXCV. tv. a közszolgálati tisztviselőkről: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100199.TV> (letöltve 2018. 11. 04.)

szakemberekre, akkor az önkormányzati rendészeti szerv eredmény nélküli lesz, és inkompetens lesz a saját szakterületén¹¹⁰.

Az állami rendvédelmi szervek vezetői utánpótlásával a *Közszolgálati Személyzetfejlesztési Főigazgatóság* is gondoskodik, mely a *76/2014. (XII.29.) BM rend.* Alapján véleményt és nyilvántartást is vezet azokról a lehetséges vezetőkről (vezetői kompetencia profil), akik rendelkeznek a szükséges képesítésekkel.¹¹¹ A szakirányú felsőfokú végzettség mellett szükséges a *rendészeti szakvizsga* is minden vezetőnek. Ezt alkalmazni lehetne az önkormányzati rendészet területén (vagy akár az egész állam- és közigazgatásban egyaránt) is, hogy mindenki, aki a szolgálat ellátással összefüggésben szervezési-, irányítási-, és ellenőrzési jogosultsággal van felhatalmazva, az a szakirányú felsőfokú végzettségen túl rendészeti szakvizsgával is rendelkezzen a professzionalizmus érdekében. Továbbá alapvető vezetői készségeket kellene meghatározni (önismeret, csapatépítés, konfliktus és stressz kezelés, vezetői stílus, kommunikáció), mert egyelőre az önkormányzati rendészetben és a magánbiztonságban ez teljes mértékben ismeretlen, ill., egyes vezetők nem igazán rendelkezik a kellő készségekkel. A hivatásos állománynál az *ÁROP 2-2-17* új közszolgálati életpálya keretein belül van kidolgozva a vezetői kiképzés és továbbképzés, valamint a minimum követelmények, ami a rendészeti vezetői életút támogatását is garantálja, így ennek mintájára az önkormányzati rendészetnél is elképzelhető lehetne egy központi rendszer kidolgozása. A *BM OKTF* már rendelkezik olyan nyilvántartással is, amely egyfajta vezetői adatbank, hogy az adott területen kik rendelkeznek a szükséges specifikus képesítésekkel, akik alkalmasak lehetnek valamely vezetői munkakör betöltésére, így az ott nyilvántartottakból lehet kiválasztani egy adott szakterületre egy adott szintű vezetőt, és nem a személyes elfoglaltság lenne a mérvadó.

A közszférában hosszú ideje jelenlévő teljesítményértékelés esetében bevezetésre kerülhetne egy olyan anonim minősítési rendszer is, mellyel a végrehajtó állomány által a hozzájuk tartozó közvetlen vezetők is minősítésre kerülhessenek a felsővezetőség előtt (fordított minősítés, ill., teljesítményértékelés). Ehhez hasonló rendszer működik az NKE-n is, amikor félévente a hallgatónak lehetőségük van értékelni és minősíteni az aktuális tantárgyakat és az egyes részt vevő tanárokat, továbbá javaslatokat tehetnek a fejlesztésekre. Egy ehhez hasonló építő jellegű minősítési rendszer szerintem elképzelhető lehetne bármely másik állami- és önkormányzati szerveknél.

Az önkormányzati rendészet érdekképviselése

Korábban már voltak próbálkozások a szakmai érdekképviselések létrehozására, ugyanis 1992-ben Dunaújvárosban rendezték meg az *I. Országos Közterület-felügyeleti értekezleten* az akkori egyes települések közterület-felügyeleti vezetői vetették fel, hogy valamilyen formában létre kellene hozni egy

¹¹⁰ Dr. Kántás Péter: *Kodifikáció és közigazgatás - Az önkormányzati rendészet körvonalai*, Kodifikátor Alapítvány, Budapest, 2013., 8. old.

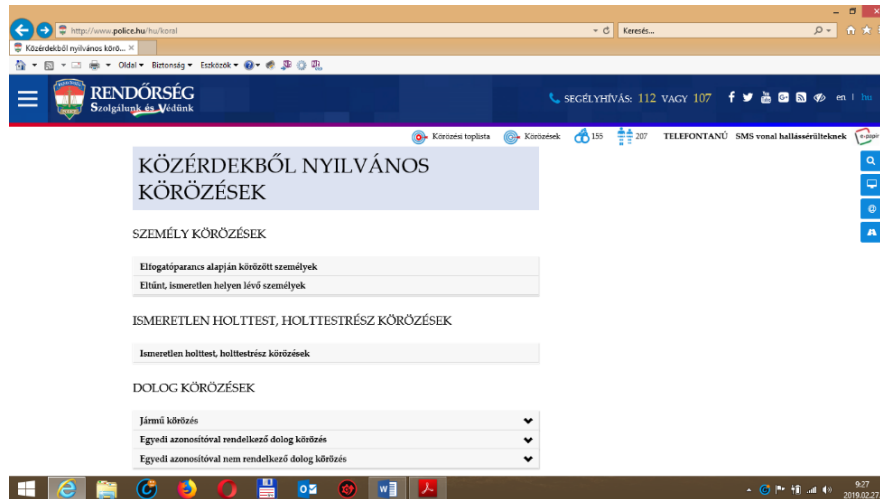
¹¹¹ *Belügyminisztériumi elvárás a hatékony vezető kiválasztás és vezetőképzés*, Biztonsági Évkönyv, Biztonsági Média és Kiadó Kft, 2016., 92-94. old.

olyan szervezetet, amely az ágazatot összefogja és képviseli. Két év múlva (1994-ben) létrehozták az első szakmai érdekképviseleti bizottságot. Ezt követően a Megyei Jogú Városok Szövetségének keretein belül, mint alágazatként létrehozták a Közterület-felügyeletek Szakmai Bizottságát, de ez csak a fő szövetséget tudta legfeljebb képviselni, és nem az egész országot. Ezt követően 1996-ban létrehozták Budapesten a *Közterület-felügyeletek és Felügyelők Országos Egyesületét*, amely felvállalta azt a feladatot, hogy egy új országos szakmai érdekképviselet formájában fejlessze az ágazat színvonalát. Ennek az egyesületnek volt a legnagyobb szerepe a máig hatályos *1999. évi LXIII. Tv.* megalkotásában, amely a közterület-felügyeletek feladatait szabályozza. 2003-ban működésképtelen lett az egyesület, ezért az újjá kellett szervezni, és 2004 márciusában, Dunaújvárosban megalakult a *Közterület-felügyelők Országos Szövetsége (KFOSZ)*, mely 60 település és 96 fő akkori közterület-felügyelet vezetője alkotott. 2005-ben a KFOSZ Pilisszentkereszten konferenciát tartott, melyre meghívták az akkori társ rendvédelmi szervek képviselőit is (ORFK, Határőrség, VPOP, Rendőrtiszti Főiskola, BM), hogy a későbbi együttműködésekről és a képzésről konzultáljanak. Az akkori Belügyminisztérium egyik képviselője akkor még semmi szükségét nem látta a közterület-felügyeletek változtatására. Ez a szövetség azonban mára szintén megszűnt létezni, így ismét szakmai érdekképviselet nélkül maradt ez a terület. A szakmában jelenleg semmilyen szakmai érdekképviselet nincsen az Önkormányzati Rendészetet illetően, ezért célszerű lenne azokat egy *Önkormányzati Rendészeti Kar*-ban, vagy pl. *Országos Önkormányzati Rendészeti Kamarában* (esetleg szövetségben) tömöríteni. Köztisztviselőként megkaphatná a panaszokkal kapcsolatos kivizsgálás lehetőségét a Rendőrségtől. Ez létfontosságú lenne abból a célból, hogy az egyes Budapest kerületi, de főként a vidéki Önkormányzatoknak utat mutasson, és szakmai ajánlásokat tegyen, ehhez viszont a szakma jól felkészült vezetőire van szükség. Ezzel megszűnne a rendőrséggel szemben alárendeltségi viszony is, és ténylegesen egyenrangú partnerek lehetnének ezek a szervek.

Bűnmegelőzési funkció bővítés az önkormányzati rendészetben

A közelmúltban olyan probléma fokozódott a Fővárosban, amellyel szembeni fellépési lehetőséget újra célszerű gondolni. Ilyen volt pl. a kábítószer hatása alatt álló személyek jogellenes magatartásai, melyek félelmet keltenek az átlag civil emberekben, és esetenként sértettjei is voltak.

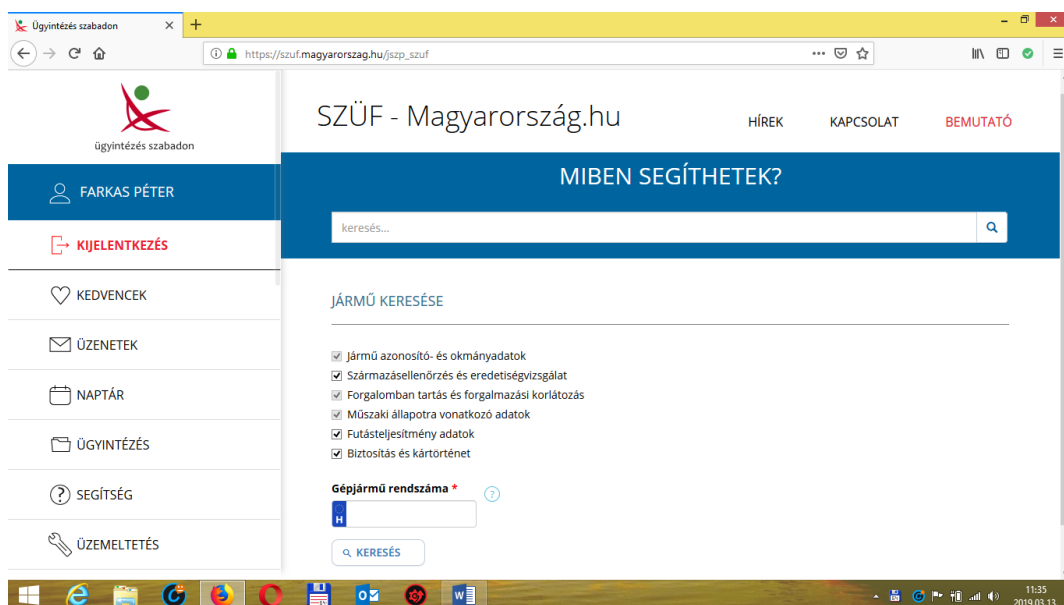
Az intézkedések megkezdésekor minden esetben célszerű lenne alkalmazni a *Rendőrség közérdekből nyilvános körözési rendszerét* a közrend és a közbiztonság, ill., bűnmegelőzés érdekében, mert voltak rá példák, hogy az érintett gépjármű, vagy az intézkedés alá vont személy valójában körözve volt, de ez csak utólag derült ki. Személyes pozitív tapasztalatom volt az egyik ilyen esetben, amikor Budapest

17. Kép A rendőrség közérdekből nyilvános körözési rendszere

egyik frekvencián láttam el posztos szolgálatot az egyik Felügyelő járőrtársammal, és 2 fő által észleltünk közterületi árusítást, melyről kiderült, hogy engedély nélküli volt. Az egyik intézkedés alá vont személyt nem ismertük, és elmondása szerint semmilyen azonosító okmánnyal nem rendelkezett, azonban a nevét elmondta. A nálunk lévő mobil telefonnal interneten, név alapján rákerestünk a rendőrség közérdekből nyilvános körözési rendszerében az intézkedés alá vont személyre, és a program találat alapján pár napja adtak ki elfogató parancsot kábítószer birtoklás bűncselekménye miatt az illetővel szemben. Ebből adódóan még egy ok keletkezett, hogy rendőri intézkedést kérjünk, és a kikerkezésükig a helyszínen tartottuk az illetőt. Mivel bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítva, ezért okunk volt feltételezni, hogy esetleg, akkor és ott is lehet nála valamilyen pszichotróp anyag, tű, vagy valamilyen közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, így ruházat- és csomagátvizsgálat is végrehajtottunk. Ezen intézkedésre a biztonságosság érdekében azért is volt szükség, mert az elkövető elmondta nekünk, hogy a Hős utca környékéről szokott „kristály” nevű drogot szerezni, és fogyasztani. Tehát nem tudhattuk, hogy van-e nála valami, aminek a tartása jogellenes, vagy ami támadásra alkalmas lehet, nem beszélve arról, hogy hatása alatt van-e éppen az elkövető valamilyen kábítószernek, vagy sem. A kikerkező rendőr járőrök meglepve tapasztalták, hogy hogyan és miként tudtuk közterület-felügyelőkként megállapítani, hogy körözik az intézkedés alá vont személyt, és miután elmagyaráztuk, pozitív visszajelzéseket kaptunk Tőlük. Az elkövetőt végül előállították ahhoz a hatósághoz, amely elrendelte az elfogató parancsot. Meggyőződésem, hogy az ilyen jellegű fellépésekkel lényegesen javítható az önkormányzati rendészet megítélése valamennyi irányból, ha a civilek és a szakmabeliek olyan tevékenységet érzékelnek a közterület-felügyelőktől, ami komolyabb és hasznosabb a társadalomnak.

A bűnmegelőzési cél fokozásához további segítséget nyújthat *Magyarország Ügyfélkapuja*, ugyanis elektronikus ügyfélkapu regisztrációval lehetőség van gépjárművek adatainak a lekérdezéséhez (kivéve az üzembentartóról).

18. Kép Ügyfélkapu gépjárművek nyilvántartása

Ilyenek pl. műszaki érvényesség, a bűncselekményeken kívüli körözési nyilvántartásokban való kimutatás, forgalomban van-e, valamint az egyéb adatok.

A személyazonosság megállapításával kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy kizárólag a hatáskörbe tartozó jogsértés esetén van lehetőség igazoltatásra, ill., a hatáskörbe nem tartozó, ugyanakkor beavatkozást igénylő jogsértések észlelése esetén, amelynél kötelező értesíteni a hatáskörrel rendelkező szervezet (2012. évi CXX. tv. 18.§ (1) bek. alapján). Ide vonatkozólag érdemes megemlíteni a *Kúria EBH2014. K.28.-as számú határozatát*, mely szerint kizárólag az olyan jogsértés esetén van lehetőség igazoltatni, amely az adott hivatalos személy hatáskörébe tartozó jogsértés történt. Az alábbi ügy a Rendőrségre vonatkozóan született meg, ugyanakkor az igazoltatás jogalapját érintően jelentőséggel bír: „EBH2014. K.28. Az intézkedéskor és az előállításkor ügynevezett Rk. lapot kell kiállítani. Az előállítás feltételeit igazolni kell. **Igazoltatásra általában nem elegendő indok a közbiztonsági ellenőrzés** [1994. évi XXXIV. tv. 29. §]

[12] Az ügyben a Kúria az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdését alkalmazta, ami szerint az igazoltatás során rögzíteni kell -, ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát, és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát, alkalmazta.

[13] A Kúria nem osztotta az alperesnek azon álláspontját, hogy a közbiztonsági ellenőrzés tényének közlése egyben a cél közlését is jelentené, és ekként megfelelne az Rtv. 20. § (2) bekezdésének.

[14] A Kúria egyetértve az eljárt bírósággal leszögezi, hogy az alperesi értelmezés esetén bármikor, bárkit zaklatásszerűen lehetne igazoltatni, ennek elkerülését célozza az a szabályozás, amely a cél megjelölését is előírja. Elképzelhető lehet olyan eset, amikor az igazoltatás céljának közlése nem lehetséges pl. bűnüldözési érdekre tekintettel az arra vonatkozó szabályok szerint, utóbb azonban a panasz eljárásban ezt az alperesnek igazolnia kell.”

Az önkormányzati rendészeti feladatokat ellátó személyek igazoltatási jogalapjának lehetőségét kiterjeszteni célszerű bűnmegelőzési célok érdekében (pl. körözött személyek felkutatásában való közreműködés), hogy ne kelljen minden alkalommal a rendőrséget terhelniük, hanem óvatosan ösztönözni kell az önállósodásra. Ehhez viszont folyamatos elméleti és gyakorlati képzések is kellenek, mert bizonyos „ellenállások” esetében még nincsenek szükséges lehetőségek a fellépésre. Előbbi esetén az intézkedések megkezdésekor az intézkedés alá vont személyt, ill., a gépjárművet név és rendszám alapján ellenőrizni kellene a rendőrség internetes weboldalán a közérdekből nyilvános körözési adatbázisában, és szükség esetén intézkedni kell az előállításról. Ennek a közbiztonsági/bűnmegelőzési funkciónak sokkal magasabb prioritása van a közérdekből nézve, mint egy szimpla helyszíni bírság kiszabásának, viszont hátránya, hogy a szabálysértésekkel kapcsolatos körözések nincsenek a nyilvántartásban, csak a bűncselekmények elkövetésével alaposan gyanúsítható, ill., az eltűnt személyek. Egy ilyen funkciót a személyek és gépjárművek beléptetésénél a magánbiztonságban már nem ellehetne képzelni, mert a személy- és vagyonőrök kizárólag bűncselekményen tetten ért személyeket jogosultak feltartóztatni. Ugyanakkor az elmúlt években számos jogszabály változott (Btk., Be., Ptk., Infotv.), mellyel a magánbiztonsági ágazatnak valamelyest nagyobb a mozgástere.¹¹²

Lehetséges jövőképek a magánbiztonságban

Az SZVMSZK megreformálásának tervezése jelenleg is folyamatban van, melyben többek közt új szakmai területek, új szakértők, új alapszabályzat is várható, ill., a panaszkezelési rendszer továbbfejlesztésére is sor kerül. Érdekességként merül fel, hogy olyan szervezeti újítások is várhatóak, melyek alkalmassá teszik az SZVMSZK-t közigazgatási feladatok ellátására, azonban jelenleg nincs olyan feladat, ami ezt indokoltá teszi.¹¹³ Ilyen jellegű feladat lehetne pl. a vagyonőri és a magánnyomozói igazolványok kiadása, és visszavonása, melyet most a rendőrség lát el a felügyeleti tevékenységének keretein belül. A felügyeleti jogkört illetően érdemes megjegyezni, hogy az SZVMSZK nemrégiben megválasztott új elnöke komplex felügyeleti jogkörben látja az ágazat kitisztulását és fejlődését (engedélyek kiadása és bevonása, cégek ellenőrzése)¹¹⁴.

¹¹² Dr. Janza Frigyes: *Nagyobb mozgástérre van szükség a magánbiztonsági ágazatban*, Biztonsági piac Évkönyv, Budapest, 2016., 61-63. old.

¹¹³ Dr. Fialka György: *I. Országos Magánbiztonsági Konferencia*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2018. 25. évfolyam, 3. szám 10. old.

¹¹⁴ Dr. Fialka György: *Új elnök a vagyónvédelmi kamara élén*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2017. 24. évfolyam 2. szám 6-7. old.

A cégek ellenőrzésével/felügyeletével kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az objektivitás erősen kétséges tekintettel arra, hogy az SZVMSZK jelentős részt vagyoni védelmi cégek vezetőiből és tulajdonosaiból áll¹¹⁵. Az SZVMSZK tisztségviselői így nem csak egymás szövetségei szakmai szempontból nézve, hanem ugyanakkor egymás konkurenciái is egyben, ha gazdasági/piaci szemszögből nézünk rájuk. Erre jó példa, amikor egy nagyobb cég megbízást veszít egy másik céggel szemben, amely olcsóbban vállalta el ugyanazt a szolgáltatást, és a vesztes vállalkozás többféle jogi úton lép fel ez ügyben.¹¹⁶ Tehát egy civil gazdasági társaságot semmilyen felhatalmazással nem ellenőrizhet és felügyelhet egy olyan köztisztület, amelynek tagjai esetlegesen a konkurens vállalkozások vezetői és tulajdonosai alkotják. Adatvédelmi szemszögből nézve súlyosan sérülhetnek az üzleti titkok és a szolgálati titkok is, mert az egyik cégtől szerzett információk átkerülhetnek egy másik céghez, ill., akár előnyhöz is juthat a másikkal szemben.¹¹⁷ A felügyeletet ezért kizárólag csak hatósági szervezetnek kell végeznie, amelynél kizáró ok a gazdasági társaságban való tisztség, és szigorú feltételes engedélyhez kötött a másodfoglalkozás is. Ezt az érvet egy olyan személyes tapasztalatom is alátámasztja, amire a polgárőrség a megfelelő példája. Ugyanis jó magam is (igaz nem hivatalosan) tagja voltam olyan egyesületnek, amely nagyrészt nem tartotta magára nézve kötelezőnek a szolgálati szabályzatot, sem a belső előírásokat, holott tagja volt az *Országos Polgárőr Szövetségnek (OPSZ)*, és a rájuk vonatkozó ágazati jogszabályt sem tartották be (pl. az alapismereti képzést és a vizsgát teljesen elhanyagolták, a polgárőrök nagy része huzamosabb ideig igazolványok nélkül látta el a közterületi szolgálatát). Amikor a *Pest megyei Polgárőr Szövetség (PMPSZ)* tudomást szerzett a hiányosságokról, tudomásom szerint semmilyen intézkedést nem tett annak érdekében, hogy törvényes legyen az egyesület működése. Az OPSZ ugyan hozott egy ajánlást az egyesület számára, azonban továbbra sem történtek változások, hiszen az egyesület nem ismerte el hivatalos felügyeleti szervének egyik szövetséget se, és nem engedett betekintést sem a belső dokumentumaiba azoknak, akik kivizsgálták volna a hiányosságokat, mondván, hogy sem a PMPSZ, sem az OPSZ nem felügyeleti szerve az egyesületnek (nem hatóságok), ami lehetővé tette volna a szakmai ellenőrzést. Az sem mellékes, hogy az idevonatkozó jogsértések és szakmai vétségek elkövetése esetén gyakorlatilag semmilyen visszatartó erő, vagy szankció nincsen, és csak a saját belátásán múlik az egyesületnek, hogy miként tartja be a kötelező előírásokat. A feltárt hiányosságok után az egyesületnek továbbra is jelentős önkormányzati támogatások jutottak annak ellenére, hogy egyébként érdemi eredményeket nem tudtak felmutatni, csak az autókkal megtett kilométer számokat, melyeket az adófizetők álltak. Ebből a megtörtént esetből is jól látszik, hogy nem célszerű egy köztisztület alá helyezni a magánbiztonság felügyeletét, mert a köztisztület (Kamara) nem hatóság, legitim ellenőrzésre nem jogosult, és előre láthatólag számos vállalkozás nem

¹¹⁵ Turbacs Lajos: *A személy- és vagyoniörök életmódja, és az életmódot befolyásoló tényezők* (szakdolgozat), Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron, 2005., 16. old.

¹¹⁶ Mandrik István: *MBVMSZ: Szükség van a szakmai irányelvekre és a vagyoni védelmi minősítő rendszerre*, Biztonságpiac Évkönyv, Biztonságpiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2016., 150-151. old.

¹¹⁷ Turbacs Lajos: *A személy- és vagyoniörök életmódja, és az életmódot befolyásoló tényezők* (szakdolgozat), Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron, 2005., 32. old.

fogja elismerni, ill., együttműködni sem, majd következmények nélkül folytathatja tovább a tevékenységét.

A közelmúltban már megfigyelhető volt, hogy a magánbiztonsági szolgáltatásban egyre inkább összeintegrálódik más hasonló szakterületekkel (pl. munkavédelem, tűzvédelem), melynek egyik fő oka a költség kiadás csökkentés, ugyanis, ha egy szakember több mindenhez ért, akkor kevesebb szakembert kell fizetni.¹¹⁸

A magánbiztonsági szakma egyik korábbi vezetője már felvetette, hogy az ágazat szereplőihöz egységes szakmai ajánlásokat, és protokollokat készítsenek, egyfajta útmutatásokat a piaci igények és a biztonsági kockázatok folyamatos változásaihoz mérten.¹¹⁹ A szakmai ajánlásokra, és az irányelvekre a vállalkozásoknak is igényük van, holott saját kereteiken belül szabadon alakíthatják a szabályokat és a gyakorlatukat. A minősítési rendszer kidolgozására az SzVMSzK-nak van jelenleg joga a 2005. évi CXXXIII. tv. 38.§-a alapján, de ezzel a kérdéssel érdemben még nem foglalkozott. Ez a minősítési rendszer viszont elhanyagolható lehetne, ha az alap- és a továbbképzéseket lényegesen megreformálnák, és megelőznék egy normális szakmai-egészségügyi alkalmassági, valamint pszichológiai alkalmassági szűrés is, valamint alapfeltételként legalább az érettségit megkövetelnék.

A magánbiztonságban igencsak eltérőek és sokszínűek a szokások (pl. kinézet, jogalkalmazás), azonban bizonyos követelményeket célszerűnek tartok egységesíteni. Úgy gondolom, hogy a személy- és vagyonvédelemben is bevezethető az *egységes magánbiztonsági szolgálati szabályzat BM rendelet formájában*, ami az alapvető követelményeket és végrehajtási módokat határozza meg, beleértve egy esetlegesen bevezethető *egységes formaruházati- és gépjármű kinézeti követelményt* is. A formaruha vonatkozásában gyakran nem állapítható meg, hogy ki a *magánbiztonsági feladatokat ellátó személy*, azonban a személy- és vagyonőröknek elsődleges funkciója a preventív bűnmegelőzés, ezért fontosnak tartom, hogy mindennemű évszakot és időjárás körülményeket figyelembe véve, egységes kinézetűek és jól láthatóak legyenek mindenki számára. Egy civil ruhás, vagy felismerhetetlen biztonsági személy nem jelent preventív bűnmegelőzést, sem visszatartó ereje nincsen a jogsértésektől. Ez egy kulcsfontosságú tényező a lakosság biztonságérzetének javításához, és a magánbiztonság „imázsának” érdemi javításához, mivel nagyon gyakran tapasztaltam, hogy az egyes gazdasági társaságoknak inkább a „bujkálás” volt az érdekük a nyilvánosság és a hatóságok elől. Ebből adódóan se dolgozói kitűző, se kulturált formaruha nem volt rendszeresítve, a gépjárművek pedig abszolút civil jellegűek voltak. Az egységesített formaruházatot kiegészítve, a hatósági engedélyt (igazolványt) érdemes lenne lecserélni egy a polgárőrségnél is rendszeresített arcképes, névvel, és egyedi azonosítóval ellátott NEK kártyára (vagy a rendészeti feladatokat ellátó személyek szolgálati igazolványának mintájára), aminek jól látható nyilvános viselését kötelezővé kéne tenni feltétel nélkül, ami feljogosítja a vagyonvédelmi szolgálat

¹¹⁸ Szabó Balázs: *A magánbiztonsági szakma múltja, jelene és jövője a piaci és keresleti változások hatásának vizsgálatával* (szakdolgozat), Budapest, 2013., 29. old.

¹¹⁹ Német Ferenc: *Körkérdések a biztonságvédelmi szakma néhány vezetőjéhez*, Biztonsági Évkönyv, Budapest, 2016., 128. old.

ellátására. A gépjárművekkel kapcsolatban meg kell említeni, hogy igen gyakori szokás a vállalkozásoknál, hogy semmilyen utalás nincs feltüntetve a gépjárművön, ami az átláthatóság szempontjából aggályos, ugyanis a közbiztonságot növelő tényező a vagyoni védelmi járőrszolgálat jól láthatósága. A vagyoni védelmi célú gépjármű használat, a tulajdonost képező vállalkozás neve és logója az egységesített design elemekkel ellátva (pl. fényvisszaverő matricákkal) elvárható manapság a társadalomrészeről, hogy jól beazonosítható és megkülönböztethető legyen a többi járműtől. Az egységes kinézettel és jogalkalmazással utalni lehet azon közfeladat jellegre, ami a bűnmegelőzésre és a közbiztonság javításának fokozására terjed ki. Ebből kiindulva elképzelhetőnek tartom, hogy a magánbiztonsági ágazat a jövőben alkalmas legyen akár a fogházak helyhez kötött élőrés és biztonságtechnikai őrzés-védelmét ellátni, és a jelenleg egyre nagyobb létszámiánnal küszködő büntetés-végrehajtás állományát ezzel jelentősen tehermentesíteni. Ez a magánbiztonságnak újabb jelentős szelete lehetne a közbiztonság védelmében.

Az önkormányzati rendszetről

Magyarországon az önkormányzati rendszer nagyrészt sajnálatos módon elhanyagolt állapotban van, azonban ott, ahol jelentős anyagi erőforrások állnak a technikai és a személyi fejlesztésekre, ott rohamos fejlődés várható. Szerintem a Fővárosban működő jelenlegi önkormányzati rendszert a vidék jövőjének a képe.

Az önkormányzati rendszer területén Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóságánál (FÖRI) a legszervezettebb a szakmai tevékenység, és az elmúlt években jelentős gyorsasággal fejlődött a rendészeti feladat ellátás (pl. gépjármű park cseréje, technikai eszközök korszerűsítése, intézkedéstartományi képzések szervezése, stb.). A további fejlődések érdekében szakmai stratégiák kerültek kidolgozásra az Igazgatóság által, melyek a frekvenciát több területen végzett közbiztonsági tevékenység erősítése a cél, amit elsőként megelőzéssel kívánnak elérni. A szakmai stratégia kiemelt célja, hogy a FÖRI a szakmát megismertesse a társadalommal, és megértesse az emberekkel, hogy mit miért cselekszik. Ezzel az egész önkormányzati rendszert negatív megítélésén kíván változtatni a FÖRI, ugyanis a média negatív tartalmú eseményeket teszi közzé a nyilvánosság előtt, ami rendszerint a társadalom irányába is értelmetlen lejáratozó, és szükségtelenül romboló hatású. További tervek között szerepel még a kiképző központ fejlesztése, és támogatja az NKE-RTK-MÖRT azon kutató tevékenységét, amely a külföldi önkormányzati rendészeti modelleket, mint bűnmegelőzési alternatívákat tanulmányozza, és keresi annak lehetőségét, hogy a magyar jogrendszerbe integrálható legyen, ami a közbiztonság javításához érdemben hozzájárul. A szolgálati kutyák alkalmazásának lehetőségét már vizsgálták, hogy a fenyegetettebb közterületeken azokkal

19. Kép FÖRI címer

láthassanak el járőrszolgálatot.¹²⁰ A közterület-felügyeletek számára a járőr-, ill., az őrző-védőkutyák alkalmazását a *közterület-felügyeletekről szóló 1999. évi LXIII. tv. 29.§-a*, valamint az *egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. tv. 21.§-a* biztosítja, ám ennek kihasználása mind a mai napig a legtöbb településen nem valósult meg Magyarországon. Ezen alkalmazás részletes szabályait belső igazgatói utasításban, vagy BM rendeletben lenne célszerű kidolgozni a rendőrségéhez hasonlóan, bár az alapok esetében figyelembe vehető a *személy-, vagyonvédelemről szóló 2005. évi CXXXIII. tv.* is, mert lényegében az őrző-védő/járőr szolgálati kutyát alkalmazni a tv. adta esetekben és csak olyan módon szabad, ahogyan azt előírja. Jelenleg külön nincs leszabályozva az önkormányzati rendészet esetében.

Az önkormányzati rendészetek a szolgálati kutyával főként olyan területeken láthatnának el járőrszolgálatot, melyek közbiztonsági szempontból fokozott kockázatúak, és ahol a leginkább szükség van a láthatóan megerősített ellenőrzésekre, helyszínek- és rendezvények biztosítására (különösen a karácsonyi vásároknál, amikor a legnagyobb a terrormerényletek elkövetésének a veszélye), hogy a közterületek rendje érdemben és könnyebben fenn maradjon. Az állampolgárok szemében nagyobb biztonságérzetet ad, amikor az egyenruhásoknál meglátnak egy tekintélyt parancsoló robusztus testalkatú őr-kutyát, hiszen az akár olyan előjeleket is észrevehet, ami az emberi érzékszervek számára nem észrevehető.

Sajnos a kellő felkészültség és szakmai ismeretek hiányában sehol se rendszeresítették még az őr-járőr-kutyákat az önkormányzati rendészeti szerveknél, így a szükséges tapasztalatok hiányában nem lehet kibontani ezt a kérdést, pedig az összes kényszerítő „eszköz” közül talán ez a leghatékonyabb, ill., a leginkább visszatartó erővel rendelkező. Mivel a legtöbb önkormányzat csak bírságotlításra alkalmazta eddig a közterület-felügyeleteket, ezért érthető is, hogy nem terjedt el a kutyás járőrszolgálat, azonban a közrend és a közbiztonság érdemi javításához jelentős segítséget nyújtana ennek a jogi lehetőségnek a kihasználása, és javulna a szakma presztízse is az állampolgárok szemében. Ezen kívül az önkormányzati rendészet jelentős terhet vehetne le a rendőrségtől, ill., akár komolyabb hatáskörökben/feladatokban is részesülhetne.

Fontos hozzátenni, hogy a jelentős fejlődéseket a Főváros határozott anyagi és politikai támogatása nélkül nem tudná elérni a legnagyobb önkormányzati rendészeti szerv, ami a legtöbb ilyen szervnél sajnos nem lehetséges annál az oknál fogva, hogy sok település messze nem gazdálkodik akkora pénzbevételekkel, mint a Főváros. Ennek köszönhetően várható a közeljövőben olyan modernizálás is, mint az *Egységes Digitális Rádiórendszer* bevezetése¹²¹, melyet egy évvel korábban az egyik beadandó dolgozatomban is javasoltam. További előrelépésnek tekinthető, hogy az idei évben bevezetésre kerül a

¹²⁰ Dr. Pető György – Hermann Gábor: *További jelentős fejlesztéseket tervez a FŐRI*, Biztonságiac Évkönyv, Biztonságiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2017., 41-42. old.

¹²¹ Hermann Gábor: *Az önkormányzati rendészet a Fővárosban*, Biztonságiac Évkönyv, Biztonságiac Média és Kiadó Kft, Budapest, 2019., 156. old.

„Robotzsaru” nevű számítógépes alkalmazás is, ami felváltja a papíralapú jelentéseket. Ezek a legtöbb önkormányzati rendészeti szervnél nem képzelhetőek el.

A súlyos anyagi problémát az állami költségvetésnek kellene rendszeresen támogatnia, meghatározott célokra (pl. felszerelési és technikai eszközök, gépjárművek, és egyen ruházatok beszerzése, továbbképzések fedezése, stb.), hogy belátható időn belül más települések is tudják követni a szakmai fejlődéseket.

Felülvizsgálni érdemes, hogy az önkormányzati rendészeteknél (azon belül a köztisztviselőknél), hogy szakmailag mennyire megalapozott a most kötelezően teljesítendő közigazgatási alapvizsga, amikor az ebben foglaltakat semmilyen formában nem alkalmazzák a munkájuk során, és csak értelmetlen anyagi és időbeli kapacitás terhelést jelent az utcai járőr tevékenységet végzőknek. Sokkal célravezetőbb a *rendészeti alapvizsga* bevezetése, melyet kötelezően van előírva a rendőrség számára is. A 274/2012. (IX. 28.) Korm. rendelet a *rendészeti alapvizsgáról és a rendészeti szakvizsgáról, a Rendészeti Alap- és Szakvizsga Bizottságról, valamint a rendészeti alapvizsga vizsgabiztosi és a rendészeti szakvizsga vizsgabizottsági névjegyzékről* lehetővé teszi jelenleg is, hogy a köztisztviselők a munkáltató kezdeményezésére, vagy akár önkéntes alapon is, de részt vegyenek ebben a képzésben, és le vizsgázzanak belőle. A rendészeti alapvizsga hasonlít a 2012. évi CXX. tv.-ben előírt kötelező továbbképzési rendszeréhez, ugyanis a kényszerítő eszközök szakszerű alkalmazásának az elméletével és gyakorlatával foglalkozik. Ezeket az ismereteket az önkormányzati rendészetek rendszeresen alkalmazzák a tevékenységük során, szemben a közigazgatási alapvizsga tananyagával, amit irodistákra és ügyintézőkre terveztek meg, bár a közszférában dolgozóknál ez egy elvárható általános műveltség.

Alkalmassági követelmények

Az elmúlt években felmerült azon probléma is, hogy ember hiány miatt sajnos engedni kellett a korábbi szigorúbb szűrési rendszeren (ami igaz a hivatásos állományú rendvédelmi szerveknél is), és manapság már olyan emberek is felvételre kerülnek, akik egészségügyileg, pszichikailag, vagy akár fizikailag kifogásolható állapotban vannak. Az alkalmassági vizsgálatok jelenlegi követelményeit azonban nem a mostani önkormányzati rendészetre tervezték meg, hanem az évtizedekkel ezelőtti régi rendszerű közterület-felügyeletre. Azóta számos jogszabály megváltozott, nem beszélve az új követelményekről, és körülményekről, így az egészségügyi-, pszichikai-, és fizikai alkalmassági vizsgálatokat célszerű szigorítani, vagy legalábbis részletesebb/komolyabb szűrő vizsgálatokat elvégezni, mert jelenleg olyan személyek is állományban vannak, akik nem tudnak gyalogos járőrözést végezni, rendészeti tevékenységet végezni, ill., akiknek a filozófiájuk ellentétes az adott szerv céljaival, és nem akar sose intézkedni.

Fluktuációs problémák

Országos probléma, hogy a korábbi képzettebb és tapasztaltabb felügyelők valamilyen megfontolásból (rendszerint a kedvezőtlen anyagi okok miatt) legfeljebb néhány éven belül jobban fizető munkahelyre váltanak, vagy kimennek külföldre dolgozni. Ebből adódóan célszerű az illetményezést minden évben felülvizsgálni, és azt folyamatosan fejleszteni (legalább az infláció mértékével), hogy a már meglévő jobban képzett és tapasztalt állományt, amelybe időt, energiát, és pénzt fektetett a Szolgáltató szerv, az maradásra legyen ösztönözve. Ennek érdekében ki kell dolgozni egy rövid- és egy hosszú távú stratégiát, vagy inkább életpályamodellt, hogy, akit felvesznek, és pénzt, vagy erőforrást fektetnek, az ösztönözve legyen a maradásra. Ezt azonban kizárólag anyagiilag lehetséges, tekintettel arra, hogy mindenki pénzből él, és lakáshitelt/albérletet kell fizetnie, ill., az élelmet is kizárólag pénzből lehet kifizetni. Az önkormányzati rendészeti szakma viszont eleve nem vonzó életpálya a fiataloknak, az idősebb korosztály pedig csak nyugdíjba akar vonulni valahonnan, és kell nekik egy biztos munkahely. Érdemes lenne megfontolni valamilyen *életpálya* megtervezését, vagy olyan juttatások biztosítását, hogy megérje hosszútávon ezen a területen dolgozni, és, aki akar, az a szakma mesterévé válhasson. (Pl. lakhatás érdemi támogatása –lakáshitel/albérlet-, karrier lehetőség a fejlődni vágyóknak, közmű díjak támogatása, szerződött foglalkozás-egészségügyi szolgáltatónál jelentős kedvezményekkel való igénybevételi lehetősége, állategészségügyi szolgáltatások kedvezményes igénybevétele, sportkártya biztosítása, illetményalap folyamatos emelése legalább az infláció mértékével, negyedéves jutalmazás és az értékelés nyilvános teljesítmény alapján történjen, járőrvezetői- és veszélyességi pótlék bevezetése, külön jutalmazni a körözött személyek elfogását, a szerződött partnerek szolgáltatásait érdemi kedvezménnyel lehessen igénybe venni, kedvezményes nyelvvizsgára felkészítő tanfolyam lehetőségek, stb.).

Befejezés

Összességében kijelenthető, hogy a magyar jogrendszer igyekszik meghúzni a határt a magánbiztonság, és a közbiztonság között, noha a két terület közvetlenül fedik egymást. A magánbiztonság és az önkormányzati rendészeti régi történeti múltja van, azonban a jog szempontjából még abszolút gyerekcipőben jár, így a fejlődési lehetőségeket célszerű a külföldi példák alapján kihasználni.

A magánbiztonsági és az önkormányzati rendészeti szektor képzési, technikai, és anyagi erősítésének szükségessége kétségtelen, tekintettel az újabb, és újabb kihívásokra, amiket csak az állami rendvédelmi szervek nem fognak tudni hosszútávon kezelni. A szorosabb együttműködéshez elengedhetetlen az egyes jogkörök bővítése a kedvezőbb összhang érdekében.

Az alap-, a kiegészítő-, és a továbbképzéseket egységesíteni kell, azaz a tematikának-, a tananyagoknak-, a követelményeknek-, és a számonkéréseknek is mindenhol ugyanolyannak kell lennie, vagy legalább is a kiindulópontnak.

Későbbi kutatási cél lehet az új mesterképzésre való felvétel után a tanulmányok során, hogy részletesen feltárjam, milyen jellegű rendészeti kérdéseket, akadályokat vitatnak meg a rendészeti feladatokat ellátó személyek és a vagyongerők, ill., e szervek és vállalkozások vezetői egymással, a partnerekkel, és a társadalommal, ill., mely feladatok minősülnek elsősorban neuralgikusnak a szervezetek számára. A néhány éve elkezdődött szakmai kutatásokkal gyakorlatilag az egész rendészettudomány újra felfedezése zajlik¹²².

Az önkormányzati rendészet és a magánbiztonság, mint szakterületek társadalmilag és tudományilag, nem, vagy alig ismertek, ezért további lehetőségek után kell nézni, melyre a legjobbak a külföldön már jól bevált módszerek. Ilyen jellegű kutatások már most is zajlanak a közelmúltban alakult NKE kutatócsoportjában (*Alumni Közösségében*), hogy a rendészettudomány egyes ágait tovább erősítsék.¹²³ Hasonló kutatócsoport foglalkozik ugyanezen szakterületekkel, mely a *Vidékbiztonsági Kutatóműhelyként ismert (SZIE-GTTK)*, azonban a nevéből is adódóan elsősorban a vidékbiztonsággal kapcsolatos kérdésekkel foglalkoznak, melyek eredményei majd a jogalkotókhoz kerülnek.

Az együttműködések keretein belül rendszeresen kell, hogy megrendezésre kerüljenek szakmai konferenciák és fórumok, ill., akár régiókon belül *Police Cafe* módszerrel több szakmai vezető is információcserével és ötletekkel járuljon hozzá a közbiztonság javításához, és az ágazat színvonalának a növeléséhez. Ezt a módszert munkahelyeken belül is félévente meglehetne tartani, ahol a vezetők és a végrehajtó állományúak is észrevételeket tehetnek, és ötletekkel állhatnának elő. Erre azonban a legtöbb munkahelyen nincsen igény, tekintve, hogy a fenntartói testület akarata az irányadó minden esetben.

¹²² Rottler Violetta: *NKE kutatócsoport*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, 2017. 24. évfolyam 5. szám 18-19. old.

¹²³ Dr. Christián László: *NKE kutatócsoport*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, 2017. 24. évfolyam 5. szám 18. old.

A magánbiztonságban túllent sok a kényes probléma ahhoz, hogy a megrendelők és a vállalkozások akárcsak látszólag egy asztalhoz üljenek a munkavállalókkal, akik nekik dolgoznak. Az alá-fölérendeltségi hierarchia végett nem bizonyos, hogy értelme lenne a Police Cafe-nak. Erre még az érdekképviselői szervezeteknek se nagyon van lehetőségük, pedig erősen indokolt lenne, hogy rendszeresen összeüljenek. Az önkormányzati rendszet esetében 2005-ben már felvetődött az ORFK akkori képviselője részéről, hogy a közbiztonság fenntartásában résztvevő valamennyi szervezet negyedévente találkozzon egymással és osszák meg az új tapasztalatokat és észrevételeket.¹²⁴

Mint, ahogy azt a *Közszolgáltatási- és Operatív Programban* is már vizsgálják, a magánbiztonságnak és az önkormányzati rendszetnek alapvetően a közrend és a közbiztonság fenntartásában és a bűnmegelőzésben kell elsődlegesen részt vennie¹²⁵. Ennek ellenére a magánbiztonság még mindig arról szól, hogy csak a biztosítási törvénynek való megfelelés miatt van sok helyen élőerős őrzés, és nem adnak a magas színvonalú együttes szolgáltatásra. Az önkormányzati rendszetet a legtöbb képviselő-testület pedig a bírságolásokra alkalmazza leginkább.

A magánbiztonság és az önkormányzati rendszet fejlődésére elsőként az új kihívások, és a belőlük keletkező új igények hatnak ki, melyet a rendelkezésre álló anyagi erőforrások erősen befolyásol. Utóbbi esetben viszont a legtöbb megrendelő, ill., önkormányzat anyagi problémák miatt nem tudja, vagy nem akarja ezeket figyelembe venni.

A magánbiztonsági szereplők közel 120 ezres létszámú állománya messze nincsen arányban az önkormányzati rendszetével, amely csupán néhány ezres, ezért kijelenthető, hogy a közhatalmi jogkör gyakorlására feljogosított önkormányzati rendszet állományát bővíteni kell, különös tekintettel a vidéki településeken. Azonban erre sok helyen nincs lehetőség a korlátozott anyagi erőforrások miatt, ezért érdemes lenne elgondolkodni azon, hogy a Főváros mintájára minden megyében felállításra kerüljön-e megyei Önkormányzati Rendszeti Igazgatóság? A Möt. a Főváros esetén, mint megyei önkormányzatnál kötelezően írja elő, de más megyei önkormányzatoknál nincs rendszeti igazgatóság felállítva, pedig célszerű lenne, kiegészítve ezzel a vidéki településeket. Értelem szerűen, ahol nincs helyi önkormányzati rendszet, ott teljes illetékességgel láthatnák el a feladataikat, ill., ahol van, ott pedig külön megállapodás alapján lehetne szabályozni, hogy mely feladatokat lássa el a települési-, és melyeket a megyei önkormányzati rendszet. Ebben az esetben viszont megjelenne a kétszintű közigazgatási probléma, ami nem lenne szerencsés. Azonban, ha a településen nem tudják, vagy nem akarnak ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, akkor a megye hatáskörébe kell adni a feladatot.

A magánbiztonsággal és az önkormányzati rendszettel kapcsolatos további tanulmányokat a közel jövőben újonnan induló biztonsági szervező mesterképzés keretein belül szeretném majd folytatni.

¹²⁴ Dr. Kovács Sándor, *Közterület-felügyelők Országos Szövetségének küldött gyűlése*, Pilisszentkereszt, 2005. <http://users.atw.hu/kfosz/pilis.htm> (letöltve 2019. 03. 13.)

¹²⁵ Dr. Christián László: *MBVE XVIII. Konferencia*, Detektor Plusz Magazin, Typon International Kft, Budapest, 2017. 24. évfolyam 6. szám 9. old.

Feldolgozott irodalom

Dr. Christián László: *A helyi rendészeti együttműködés rendszere*, PPKE-ÁJK: Iustum Aequum Salutare, Budapest, 2018

Dr. Christián László: *Rendészettudományi Lexikon – Önkormányzati rendészet szócikkek*, NKE, 2017

Dr. Christián László – Dr. Baczárdi József: *Önkormányzati rendészet*, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Budapest, 2017

Dr. Christián László: *Rendészettudományi kutatások*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017.

Prof. Dr. Finszter Géza – Sabjanics István: *Biztonsági kihívások a XXI. században*, 2017., Dialóg Campus, Budapest

Tóth Attila: *A magánbiztonsági ágazat minősítési rendszere*, Hadmérnök, Budapest, 2016., XI. évfolyam, 4. szám

Sallai János – Tihanyi Miklós – Vári Vince – Mátyás Szabolcs: *A jó rendészet közpolitikai kapcsolódási lehetőségei*, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Budapest, 2016/31.

Dr. Balla Zoltán: *Monográfia a rendészetről*, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2016.

Dr. Rottler Violetta: *A dél-koreai magánbiztonság helyzete és a koreai Magánbiztonsági Törvény gyakorlati alkalmazása*, 2016. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest

Dr. Christián László: *Rendészeti politika*, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 2015/14.

Tihanyi Miklós: *A rendészeti feladatokat ellátó szervek és a polgárórség*, Nemzeti Közszerológati Egyetem, 2015.

Dr. Szigeti Péter – Dr. Szilvász György Péter: *Rendészet, és emberi jogok*, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2015.

Dr. Christián László: *A magánbiztonság elméleti alapjai*, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Budapest, 2014

Dr. Christián László: *Személy- és vagyonvédelem*, NKE, Budapest, 2014.

Dr. Christián László: *A magánbiztonság megközelítésének egyes aspektusai*, Pro Publico Bono Magyar közigazgatás, 2014/4.

Korinek László: *Értekezések a rendészetről*, 2014. NKE, Budapest

Dr. Feik Csaba: *Magyarország helyi önkormányzatai*, 2014. NKE, Budapest

Prof. Dr. Finszter Géza: *A rendőrség joga*, 2014. NKE, Budapest

Prof. Dr. Finszter Géza: *A rendészet elmélete és a rendészeti eszközrendszer*, Nemzeti Közszerolgálati Egyetem, Budapest, 2013.

Dr. Malét-Szabó Erika: *A rendészeti vezető kiválasztási rendszer tudományos megalapozása*, 2013. Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság

Dr. Kántás Péter: *Az önkormányzati rendészet körvonalai az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. tv.-ben*, Kodifikáció és Közigazgatás 2012/2. szám, Kodifikáció Alapítvány, Budapest

Prof. Dr. Finszter Géza: *Az önkormányzati rendészet lehetőségei*, Fundamentum, 2012/2.

Dr. Christián László: *A rendészet alapvonalai, Önkormányzati rendőrség*, Universitas - Győr Nonprofit Kft, Győr, 2011

Dr. Christián László: *Alternatív rendészet*, Közjogi szemle, Budapest, 2010

Lőrincz Lajos: *A közigazgatás alapintézményei*, HVG-ORAC Kiadó, 2010.

Dr. Christián László: *A bizonytalan alapra épülő ház, avagy a rendészet fogalmainak tisztázása*, PPKE-ÁJK: Iustum Aequum Salutare, Budapest, 2010

Dr. Kökényesi József: *Az önkormányzati rendészet néhány kérdése*, ECOSTAT, 2008, Budapest

Dr. Christián László: *A magánbiztonság aktuális nemzetközi trendjei, rövid hazai helyzetértékeléssel*

Dr. Szabó Csaba: *A személy- és vagyonvédelmi jogi kihívásai rendészeti megközelítésben*

Dr. Bacsárdi József: *Az önkormányzati rendészet lehetőségei hazánkban*

Dr. Christián László: *Iránytű a polgárórség és az önkormányzatok együttműködéséhez*

Dr. Christián László: *Az önkormányzati rendészet itthon és külföldön – nemzetközi workshop*

Dr. Christián László: *Rendőrség és rendészet*

Horváth Attila: *Belügyi rendészeti ismeretek II. Rendvédelem I.*, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, Budapest, 2008.

Szabó Balázs: *A magánbiztonsági szakma múltja, jelene és jövője a piaci és keresleti változások hatásának vizsgálatával* (2013. NKE-RTK-MÖRT szakdolgozat)

Galántai Béla: *A magánbiztonsági szolgáltatás közbiztonsági aspektusairól*

Szabó Ottó: *Az önkormányzati rendészet múltja, jelene, és jövője a Fővárosban* (2016. NKE-RTK-MÖRT szakdolgozat)

Turbacs Lajos: *A személy- és vagyonörök életmódja és az életmódot befolyásoló tényezők*, 2005. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron (2005. NYME szakdolgozat)

Back András: *Közigazgatási rendészet*, 2006. Budapesti Corvinus Egyetem

Tauber István: *A közrend fogalmával kapcsolatos vélemények kritikája*, Belügyi Szemle 4. szám., 2002.,

Szövényi György: *A törvény, amely nem rengette meg a világot*, Belügyi Szemle 1998/12. szám

Szikinger István: *Rendőrség a demokratikus jogállamban*, Sík Kiadó Kft, 1998.,

Zachar József: *A politikai irányzatok rendvédelmi koncepciói a dualizmus korában*, Rendvédelmi-történeti füzetek, Budapest, 1992.

Szamel Lajos: *A rendőrség jogi szabályozásának alapelvei I.*, Magyar Közigazgatás, Budapest, 1990.

Sebestyén István: *A helyi önkormányzatok és a civil szervezetek együttműködésének dimenziói, a kapcsolatrendszer funkcionális elemzésének és mérésének lehetőségei*, 2010. Pécsi Tudományegyetem, Pécs-Budapest (doktori értekezés)

Biztonságpiac Évkönyv 2015., 2016., 2017., 2018.

DetektorPlusz Magazin 2013-2018.

Felhasznált források:

Magyarország Alaptörvénye

1998. évi IV. tv. A személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenységről

1999. évi LXIII. Tv. A közterület-felügyeletről

2005. évi CXXXIII. Tv. A személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenységről

2010. évi XLIII. tv. A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról

2011. évi CXCV. Tv. A közszolgálati tisztviselőkről

2011. évi CLXXXIX. Tv. Magyarország helyi önkormányzatairól

2012. évi CXX. Tv. A az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról

2016. évi CL. tv. Az Általános Közigazgatási Rendről

Ábrajegyzék

1. Kép NKE logó.....	5
2. Kép NKE-RTK logó.....	7
3. Kép Pandúr.....	8
4. Kép Magyar Királyi Csendőrség.....	17
5. Kép Biztonsági őr, USA, Woodbridge.....	55
6. Kép dél-koreai biztonsági őr.....	56
7. Kép Rendőrségi autó Antwerpen-ből.....	57
8. Kép Rendőrség municipale autó.....	58
9. Kép Aosta városi rendőr székhely.....	58
10. Kép Toborzási kampányon a csendőrség.....	59
11. Kép Mexico City rendőrsége.....	59
12. Kép Athén Városi Rendőrsége.....	60
13. Kép Városi rendőrautó.....	61
14. Kép Városi rendőrök Jakartában.....	61
15. Kép Busselton Város önkormányzati őre.....	62
16. Kép Gosnells város rohamosztág járműve.....	62
17. Kép A rendőrség közérdekből nyilvános körözési rendszere.....	70
18. Kép Ügyfélkapu gépjárművek nyilvántartása.....	71
19. Kép FÖRI címer.....	75

Függelékek

1. sz. függelék – A konzultációkon történő részvétel igazolása (konzultációs lap)
2. sz. függelék – Nyilatkozat („*plágium nyilatkozat*”)
3. sz. függelék – Felhasználási nyilatkozat

A konzultációkon történő részvétel igazolása

A hallgató neve: Farkas Péter

A belső konzulens neve és beosztása: Dr. Christián László r. ezredes PhD egyetemi docens

A témát kiadó önálló oktatási szervezeti egység neve: Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék

Nevezett hallgató a 2019. tanévben a szakdolgozat készítésével kapcsolatos konzultációkon rendszeresen részt vett.

Az elkészített dolgozatot „*A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet fogalma, kialakulása, kapcsolata és fejlődése*” címmel bemutatta, a dolgozat saját szellemi termék, plágium gyanúja nem merült fel.

A dolgozatnak a Záróvizsgálóhoz kapcsolódó bírálati eljárásra történő beadásával egyetértek.

Budapest, 2019. 03. 26.

a konzulens neve, beosztása és aláírása

„Plágium-nyilatkozat”

Alulírott **Farkas Péter** a **Levelező tagozat Biztonsági szakirány** tancsoport hallgatója (NEPTUN-kód: **Q036M1**) büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy **„A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet fogalma, kialakulása, kapcsolata és fejlődése”** címe, a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar **Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszékén** benyújtott jelen szakdolgozat saját szellemi tevékenységem eredménye, az abban hivatkozott nyomtatott és elektronikus szakirodalom felhasználása a szerzői jogokra vonatkozó jogszabályoknak megfelelően történt, a benne foglaltak más személyek jogszabályban rögzített jogait nem sértik.

Budapest, 2019. 03. 26.

Farkas Péter

Felhasználási nyilatkozat

Név	Farkas Péter
Kar, karhoz nem tartozó intézet	Rendészettudományi Kar
Intézet	
Tanszék	Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék
Szak	Biztonsági szakirány
A szakdolgozat címe, elkészítésének éve	A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet fogalma, kialakulása, kapcsolata és fejlődése, 2019.

I.* Alulírott, mint a szakdolgozat/diplomamunka szerzője, a szerzői jog kizárólagos jogosultjaként hozzájárulok, hogy a dolgozatom teljes szövegének elektronikus változatát a Nemzeti Közszerzői Jogi Egyetem Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár által működtetett egyetemi repozitórium nyilvánosan szolgáltassa:

korlátlan hozzáféréssel (teljes nyilvánossággal, a világháló bármely pontjáról elérhetően)*

korlátlan hozzáféréssel, embargó kikötésével (teljes nyilvánossággal 2019. év 07. hó 01. naptól, a világháló bármely pontjáról elérhetően)*

korlátozott hozzáféréssel (korlátozott nyilvánossággal, egyetemi IP címről egyedi felhasználói azonosítóval)*

korlátozott hozzáféréssel, embargó kikötésével (korlátozott nyilvánossággal év hó naptól, egyetemi IP címről egyedi felhasználói azonosítóval)*.

II. *

Alulírott, mint a szakdolgozat szerzője, a szerzői jog kizárólagos jogosultjaként **hozzájárulok**, hogy a dolgozatom teljes szövegének elektronikus változatát a Nemzeti Közszerzői Jogi Egyetem Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár által működtetett egyetemi repozitórium nyilvánosan szolgáltassa.

III. Alulírott, mint a szakdolgozat szerzője, a szerzői jog kizárólagos jogosultjaként **hozzájárulok** / nem járulok hozzá*, hogy más személyek a szakdolgozatban foglaltakat tanulmányaik, kutatásaik során – a hivatkozási előírások betartásával – felhasználják.

Budapest, 2019. év 03. hó 26. nap

.....
a hallgató aláírása

Megjegyzés: * A kívánt részt aláhúzással kérjük jelölni.